

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסים בע"מ

**דוח ביניים ליום
30 בספטמבר 2023**

חרבות ברזל

דבר היו"ר

ישראל עומדת עכשיו באחת התקופות הקשות בחיי האומה, אם לא הקשה ביותר. מתקפת הטרור ב-7.10, שבת שמחת תורה, זעזעה את המדינה ואת החברה הישראלית, והשלכותיו של יום זה ילוו אותנו שנים קדימה.

מאז אותו יום, קבוצת הראל עושה רבות למען החברה האזרחית, בדגש על יישובי העוטף, כוחות הביטחון וצה"ל. העשייה של הקבוצה היא גם בכסף וגם בעזרה התנדבותית בשיקום כל הצרכים העולים מהשטח – חינוך, כלכלה, חקלאות, ביטחון, תעסוקה ועוד.

פנינו קדימה.

אנו, על אף הכאב העצום והמועקה, מביטים קדימה לעתיד טוב יותר. מדינת ישראל היא פלא שהוקם כאן במשך 75 שנה, ולכולנו יש משימת חיים – להמשיך ולקיים את הפלא הזה ועל הצד הטוב ביותר. להמשיך ולטפח את החברה הישראלית, מאוחדת, חזקה וכזו שמבטיחה מדינה עוד יותר טובה מזו שלפני אירועי ה-7.10.

עכשיו יותר מתמיד, אנו מאמינים מאוד בחוזקה ועתידה של הכלכלה הישראלית ובטוחים שהעוצמה הכלכלית בזכות ההון האנושי של מדינתנו תתגבר גם על תקופה זו. אנו גאים מאד בהשקעה הצפויה שלנו בישראל (בתקווה שתאושר על ידי הרשויות). זו הבעת אמון מוחלטת במדינת ישראל ובשנותיה הבאות.

אנחנו מבכים את הנרצחים של אותו יום ארוך, אנו בוכים עם המשפחות בנפול בנותיהן ובניהם בקרבות, מתפללים להשבת כל החטופים לביתם ולהחלמת כל הפצועים במהרה.

היום יותר מתמיד אנחנו בטוחים, שהרוח הישראלית היא הביטוח של כולנו, כאן במדינת ישראל.

יאיר המבורגר,

יו"ר הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

תוכן העניינים

1.....	תיאור החברה	1
1	כללי	1.1
2	בעלי המניות בחברה	1.2
2.....	מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים	2
2	שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים בתקופת הדוח	2.1
4	שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים לאחר תקופת הדוח	2.2
7	התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה	2.3
9	תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין בתחומי פעילות הקבוצה	2.4
13	תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל השקעות	2.5
20	פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים	2.6
25	נזילות ומקורות מימון	2.7
26.....	גילויי ייעודי למחזיקי אגרות החוב של החברה	3
27.....	חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם	4
27.....	היבטי ממשל תאגידי	5
27.....	גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי	6

דוח הדירקטוריון

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ**דוח הדירקטוריון****לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023**

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2022, אשר פורסם ביום 30 במרץ 2023 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפוי/ה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה**1.1 כללי**

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. החברה יחד עם החברות הבנות שלה ("הקבוצה") פעילה, בעיקר, בתחומים הבאים:

א. בתחומי הביטוח השונים פועלת החברה באמצעות החברות הבנות: הראל חברה לביטוח בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל ביטוח"); Interasco Societe Anonyme General Insurance Company S.A.G.I; (בשליטה בשיעור של 94%) ("Interasco"), הפועלת ביוון בתחום הביטוח הכללי; Turk Nippon Sigorta A.S (בשליטה מלאה) ("Turk Nippon"), הפועלת בטורקיה; אי.אם.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI"); ובססח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ (מוחזקת בשיעור של 50%) ("בססח").

ב. בתחום חיסכון ארוך הטווח פועלת החברה באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן: הראל פנסיה וגמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל פנסיה וגמל"), שהינה חברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל; קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק") המנהלת קרן השתלמות המיועדת למשרתי קבע וגמלאי צה"ל; לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

ג. בתחום השירותים הפיננסיים ושוק ההון - באמצעות החברה הבת הראל פיננסיים אחזקות בע"מ ("הראל פיננסיים") (בשליטה מלאה) והחברות הבנות העיקריות שלה: הראל קרנות נאמנות בע"מ ("הראל קרנות נאמנות") - חברה לניהול קרנות נאמנות; הראל פיננסיים ניהול השקעות בע"מ ("הראל פיננסיים השקעות") - בעלת רישיון ניהול תיקים ומבצעת פעילות ניהול תיקי השקעות; הראל מסחר מדדים בע"מ - חברה שתפקידה עשיית שוק לקרנות הסל המנוהלות בהראל קרנות נאמנות; אלפא טק ניהול השקעות בע"מ, בעלת רישיון ניהול תיקים, המנהלת השקעות לקרנות המונפקות על ידי הראל קרנות נאמנות, באמצעות מודלים ממוחשבים; הראל פיננסיים אלטרנטיב בע"מ, שהינה חברה המשמשת

כשותף כללי וכמשקיעה בשותפויות הראל אלטרנטיב נדל"ן והראל פיננסיים אלטרנטיב המגן, שותפויות מוגבלות הרשומות בארצות הברית והראל פיננסיים אלטרנטיב המגן אירופה, שותפות מוגבלת הרשומה בלוקסמבורג; הראל פיקדון סחיר בע"מ, שהינה חברה שהנפיקה אגרות חוב המגובות בפיקדונות.

ד. בתחום האשראי - באמצעות החברה הבת, המצפן - שותפים לדרך בע"מ (בשליטה בשיעור 70%) ("המצפן") העוסקת ביצירת פתרונות מימון חדשניים לזימים איכותיים בתחום מתן אשראי לעסקים הבינוניים, לרבות הענקת הלוואות מזונין; באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הראל ביטוח, הראל +60 בע"מ ("הראל +60") העוסקת במתן הלוואות מסוג משכנתא, לרבות "משכנתא הפוכה" שהינה הלוואה הניתנת ללווים בני 60 ומעלה, בשעבוד דירת מגורים; במסגרת פעילות מימון נדל"ן יזמי לרבות ערבות מכר בהראל ביטוח; וכן במסגרת מתן ערבות פיננסית ושירותי תפעול לתיקי משכנתאות המבוטחים על ידי צדדים שלישיים באמצעות הראל ביטוח ו-EMI.

נכון ליום 30 בספטמבר 2023, תחום האשראי לא מהווה מגזר פעילות בדוחות הכספיים. בהתאם, הנכסים, ההתחייבויות ותוצאות פעילות תחום האשראי נכללים במגזרי הפעילות השונים של החברה כדלהלן: פעילות הראל +60 נכללת במסגרת מגזר "ביטוח בריאות"; פעילות מתן ערבות חוק מכר נכללת במסגרת מגזר "ביטוח כללי"; ואילו יתר הפעילויות של תחום האשראי, לרבות מימון נדל"ן יזמי, נכללות במסגרת מגזר "לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר".

פעילותה של החברה עצמה הינה בניהול, פיקוח ובקרה על החברות הבנות, תכנון שוטף של פעולות הקבוצה ויזום מהלכים והשקעות הן במישרין והן באמצעות חברות הקבוצה.

1.2 בעלי המניות בחברה

יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור הינם בעלי המניות העיקריים בחברה (בסעיף זה: "בעלי המניות"), המחזיקים בכ-48.17% מזכויות ההצבעה ומהון המניות המונפק של החברה.

ההחזקה של בעלי המניות בחברה הינה בעיקר באמצעות ג.י.ן ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת בשליטתם ובעלותם המלאה של בעלי המניות, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה ("השותפות ג.י.ן") וכן מחזיקים בשותף הכללי בשותפות ג.י.ן.

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים בתקופת הדוח

- 2.1.1 הנפקת אגרות חוב (סדרה יט') באמצעות החברה הנכדה - הראל מימון והנפקות לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרה יט') באמצעות החברה הנכדה - הראל מימון והנפקות ודירוג אגרות חוב (סדרה יט') ע"י חברת הדירוג "מעלות S&P", ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.2 אשרור דירוג הראל ביטוח ע"י חברת הדירוג "מידרוג" לעניין אשרור דירוג הראל ביטוח ע"י חברת הדירוג "מידרוג", ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.3 אשרור דירוג החברה ע"י חברת הדירוג "מידרוג" לעניין אשרור דירוג החברה ע"י חברת הדירוג "מידרוג", ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.4 דירוגים ע"י חברת הדירוג "מידרוג" של אגרות חוב לעניין דירוגים של אגרות חוב שהונפקו על ידי החברה הנכדה - הראל מימון והנפקות, ושל אגרות חוב שהונפקו על ידי החברה, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.

- 2.1.5 פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ו') של הראל מימון והנפקות לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות החוב (סדרה ו') שהונפקו על ידי הראל מימון והנפקות, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.6 הנפקת אגרות חוב (סדרה א') של החברה על דרך של הרחבת סדרה לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרה א') של החברה על דרך של הרחבת סדרה, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.7 התקשרות לנטילת אשראי בנקאי במסגרת היערכות החברה למימון עסקת ישראלכרט בע"מ ("ישראלכרט") לעניין אישור דירקטוריון החברה על התקשרות לנטילת אשראי בנקאי במסגרת היערכות החברה למימון עסקת ישראלכרט, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.8 תשקיף מדף של הראל מימון והנפקות לעניין פרסום תשקיף מדף של הראל מימון והנפקות בחודש פברואר 2023, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.9 התקשרות בהסכם לרכישת ישראלכרט לפרטים אודות התקשרות בהסכם לרכישת מלוא (100%) הון המניות המונפק של ישראלכרט, וכן לעניין הודעת החברה לישראלכרט על הארכת המועד האחרון להתקיימות התנאים המתלים, ראו באור 9 בדוחות הכספיים.
- 2.1.10 תכנית אסטרטגית רב שנתית בחודש אוגוסט 2022 התקשרה החברה עם תאגיד יעוץ אסטרטגי בינלאומי מוביל. על בסיס בחינה ועבודה משותפת של החברה ותאגיד הייעוץ כאמור, דירקטוריון החברה החליט בחודש פברואר 2023 על אימוץ תכנית אסטרטגית רב שנתית בשם "הראל 2030". אסטרטגיית "הראל 2030" מתמקדת בשלושה נדבכים מרכזיים בפעילות הקבוצה: 1. דיוק ביצועי ליבת העסק בתחום הביטוח; 2. זיקה ללקוח - חיזוק ושיפור מנועי ההפצה בתחום הביטוח; ו-3. גיוון מקורות הרווח של הקבוצה. לפרטים נוספים ראו סעיף 8 בפרק 2 "דוח הדירקטוריון" לדוח התקופתי של החברה ליום 31 בדצמבר 2022.
- 2.1.11 אסיפה כללית מיוחדת ביום 8 במאי 2023 התקיימה אסיפה כללית מיוחדת של החברה שעל סדר יומה חידוש כהונה של מר נעים נג'אר כדירקטור חיצוני בחברה לתקופת כהונה בת שלוש שנים החל מיום 1 ביוני 2023. האסיפה אישרה את הנושא שהיה על סדר יומה.
- 2.1.12 עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של בעל שליטה ביום 22 במאי 2023, ביום 29 במאי 2023 וביום 5 ביולי 2023 אישרו ועדות התגמול והדירקטוריונים של החברה ושל הראל ביטוח וכן האסיפה הכללית של החברה, בהתאמה את עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של מר יאיר המבורגר, מבעלי השליטה בחברה לפרטים נוספים אודות ההתקשרות ראו דיווח מידי של החברה בעניין זימון אסיפה כללית (אסמכתא 057276-01-2023).

2.1.13 אסיפה כללית שנתית ומיוחדת

ביום 5 ביולי 2023 התקיימה אסיפה כללית שנתית ומיוחדת של החברה שעל סדר יומה היו הנושאים הבאים: (1) דיון בדוח התקופתי לשנת 2022; (2) מינוי מחדש של רואה חשבון מבקר והסמכת דירקטוריון החברה לקבוע את שכרו; (3) מינוי מחדש של הדירקטורים המכהנים בחברה, אשר אינם דירקטורים חיצוניים, להמשך כהונה כדירקטורים בחברה (יאיר המבורגר, גדעון המבורגר, בן המבורגר, יואב מנור, דורון כהן, יוסף צ'חנובר ואלי דפס); (4) עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של בעל השליטה. האסיפה אישרה את כל הנושאים שעמדו על סדרה יומה.

2.1.14 תשקיף מדף של החברה

לעניין פרסום תשקיף מדף של החברה בחודש יולי 2023, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.

2.1.15 הקצאה פרטית לא מהותית של אופציות למנכ"ל חברה בת - הראל ביטוח.

לעניין הקצאה פרטית לא מהותית של אופציות למנכ"ל חברה בת, הראל ביטוח, ראו באור 9 בדוחות הכספיים וכן דיווח מיידי של החברה מיום 6 בספטמבר 2023 (אסמכתא: 2023-01-084706).

2.2 שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים לאחר תקופת הדוח

2.2.1 מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 7 באוקטובר 2023, לאחר תקופת הדוח, פתח ארגון הטרור חמאס במתקפת פתע רצחנית על מדינת ישראל שכללה ירי טילים וחדירת אלפי מחבלים מרצועת עזה לישראל. בעקבות המתקפה הנפשעת הכריזה ממשלת ישראל על מלחמת "חרבות ברזל" ("המלחמה"), בוצע גיוס מילואים נרחב, והחלה מתקפה על ארגון החמאס הפועל מרצועת עזה. במקביל, התפתחה הסלמה ביטחונית משמעותית גם בגבול הצפון אל מול ארגון הטרור חיזבאללה.

השפעת המלחמה על המשק הישראלי מקבלת ביטוי במספר מישורים, בין היתר, בסגירה זמנית ו/או בקיצור שעות העבודה של עסקים רבים, הגבלות על התכנסות במקומות עבודה ובאירועים, הגבלות על מערכת החינוך ועוד. הגבלות אלו כמו גם גיוס המילואים הנרחב, הביאו עד בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לצמצום הפעילות במשק הישראלי ולירידה בפעילות הכלכלית. השפעת המלחמה ניכרת גם בשוק ההון בתנודתיות רבה בשווקים הפיננסיים ובשער החליפין של השקל אל מול המטבעות השונים, כתוצאה מעליה ברמות הסיכון וחוסר הוודאות.

השפעת המלחמה ניכרת גם על דירוג האשראי של מדינת ישראל. מודיסי ופיץ העבירו את ישראל לרשימת המעקב השלילית, ואילו S&P העבירה את תחזית דירוג החוב של מדינת ישראל לשלילית. כתוצאה מכך, תשואות אג"ח מדינת ישראל החלו להיסחר ברמת תשואות של מדינות בקבוצת דירוג נמוכה יותר.

קיימת אי ודאות רבה לגבי השלכות המלחמה על פעילות המשק הישראלי בכלל ועל הפעילות העסקית ותוצאות הפעילות של הקבוצה בפרט. הקבוצה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות העסקית במשק, וכן לסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה, וממשיכה לבחון כל העת את השלכות האירועים על פעילות הקבוצה.

בשלב זה לא ניתן לצפות את משך המלחמה ואולם ההערכות הינן שהיא תימשך מספר שבועות נוספים ואולי אף מספר חודשים ונכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, המשק הישראלי מתחיל להיכנס לשגרה בצל הלחימה. לאור זאת, מדובר באירוע מתגלגל ולא ניתן בשלב זה להעריך את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על הקבוצה ועל תוצאותיה.

להלן יפורטו ההשפעות המרכזיות של המלחמה על הקבוצה עד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:

1. **המשכיות עסקית:**
חברות הקבוצה נערכו במהירות לעבודה במתכונת היברידיית ושומרות על המשכיות עסקית בעבודה אשר מאפשרת מענה מלא ללקוחות ולסוכנים וזאת במקביל לתמיכה בצרכי העובדים.
2. **תחום הביטוח:**
יצוין, כי ככלל ומהערכה ראשונית עולה כי עד בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי כתוצאה מהמלחמה בהיקף החשיפה לסיכונים הביטוח, כמפורט להלן:
תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח: עיקר החשיפה כתוצאה מהמלחמה עשוי לנבוע מביטוחי ריסק, אובדן כושר עבודה ונכויות ככל ויתגבשו תביעות בתחומים אלו. סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, להערכת הראל ביטוח, הגידול המשוער בעלות התביעות בתחומים אלה נאמד בסך של כ-50 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-33 מיליוני ש"ח לאחר מס). כמו כן, סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי בהיקף המשיכות והפדיונות שנובע מהמלחמה.
תחום ביטוח בריאות כולל סיעוד: היקפי החשיפה כתוצאה מהמלחמה בתחום פעילות ביטוח בריאות וסיעוד, אינם צפויים להיות מהותיים.
תחום ביטוח כללי: ככלל, נזקי רכוש הנובעים מאירוע מלחמה אינם מכוסים במסגרת פוליסת רכוש ולפיכך היקף החשיפה כתוצאה מהמלחמה אינו צפוי להיות מהותי.
3. **נכסים פיננסיים מנוהלים:**
מיום פרוץ המלחמה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי בסך הנכסים המנוהלים של הקבוצה. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 2002-1991 בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת וזאת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים בסך של כ-344 מיליוני ש"ח.
4. **שינויים בריבית חסרת סיכון ובפרמיית אי הנזילות:**
המלחמה גרמה לעלייה משמעותית של עקום הריבית חסרת הסיכון מעבר לרמתו ביום 30 בספטמבר 2023 וכן בפרמיית אי הנזילות, דבר העשוי לגרום לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות. מנגד, לעלייה של עקום הריבית ולירידות בשוקי ההון עשויה להיות השפעה שלילית על שוויים של הנכסים הפיננסיים ונכסים אחרים באופן שעשוי להפחית את ההשפעה האמורה לעיל. מאומדן ראשוני עולה כי מפרוץ המלחמה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, ההפסד בתיק נכסי הנוסטרו הסתכם לסך של כ-80 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-53 מיליוני ש"ח לאחר מס). יש לציין כי המידע המתואר לעיל אינו מהווה הערכה לגבי תוצאותיה הכספיות של החברה. מידע זה הינו חלקי בלבד ואינו כולל מרכיבים אחרים של רווחים או הפסדים מהשקעות והשפעות נוספות.
5. **נזילות, מצב פיננסי ומקורות מימון:**
נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא קיימת השפעה מהותית של המלחמה על נזילות הקבוצה. בנוסף, נכון ליום 30 בספטמבר 2023 ולמועד אישור הדוחות הכספיים, הקבוצה עומדת באמות המידה הפיננסיות בגין התחייבויותיה.
6. **סיכונים סייבר:**
מאז פרוץ המלחמה חל גידול במתקפות הסייבר על ישראל. הקבוצה עוקבת באופן שוטף אחר מפת האיומים המשתנה לאור המצב, ומתאימה את רמת האבטחה והבקורות הנדרשות, בהתאם לרמת הסיכון הנגזרת ממנה.
7. **סיכונים אשראי:**
למלחמה עלולה להיות השפעה שלילית על היקף הפסדי האשראי. נכון לסמוך למועד פרסום

הדוחות הכספיים, טרם נצפתה עליה בהיקף הפסדי האשראי כתוצאה מהמלחמה. לאור חוסר הוודאות המשמעותי שיוצרת המלחמה במשק, אין באפשרות החברה להעריך בשלב זה ו/או לאמוד את היקף ההשלכות העתידיות של המלחמה על הפסדי האשראי של הקבוצה. היקף ההשפעה יהיה תלוי בשורה של גורמים, לרבות משך המלחמה ומידת השפעתה על פעילות המשק.

8. שירותים פיננסיים:

ההשפעה העיקרית על פעילות השירותים הפיננסיים תלויה במשך הזמן שבו תמשך המלחמה והתקופה שבה תימשך התנוודתיות המוגברת בשוקי המניות והאג"ח הקונצרני.

מיום פרוץ המלחמה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי בנכסי קרנות הנאמנות המנוהלות ובנכסי התיקים המנוהלים. עם זאת, התנוודות הפוטנציאליות במחירי הסחורות, שערי מטבע חוץ, זמינות חומרים, זמינות כוח אדם, שירותים מקומיים וגישה למשאבים מקומיים עשויות להשפיע בהמשך על פעילות השירותים הפיננסיים בעתיד.

9. אחריות תאגידית:

בעקבות אירועי מלחמת "חרבות ברזל", וכחלק מתפיסת האחריות התאגידית של הראל, החברה נרתמה למען החברה הישראלית שמצויה בימי משבר מהמורכבים שידעה מדינת ישראל והאיצה את הפעילות החברתית שלה ומיקדה את הסיוע שלה לצרכי החברה הישראלית בעת הזו. במסגרת הפעילות האמורה, החברה אימצה, לצד גופים עסקיים אחרים, את קיבוץ כפר עזה וסייעה בגיוס תרומות לטובתו דרך פעילות המוקדים שלה.

בנוסף, החברה הגבירה את קצב התמיכה שלה במיזמים, יוזמות ועמותות דרך קרן המ.א.ה. ומערך האחריות התאגידית של החברה, לצד עידוד והגברת התנדבויות של עובדים בפעילויות הנוגעות למלחמה והשלכותיה על העורף והמשק. בין היתר, עובדים רבים לקחו חלק במגוון התנדבויות חקלאיות, אריזות ציוד לגנים ובתי ספר לילדי העוטף, התנדבויות עם ילדי הדרום, סיוע בשינוע של ציוד לשטחי כינוס, סיוע לקשישים בבתי אבות ועוד.

עד פרסום הדוח, פעילות החברה ותרומתה בנוגע למלחמה והשלכותיה, מוערכת במיליוני ש"ח.

יודגש כי הערכות החברה בדבר ההשלכות האפשריות של המלחמה על פעילותה של החברה אינן ודאיות ואינן בשליטת החברה. הערכות אלה מבוססות על מיטב ידיעת החברה בשלב זה. הערכות החברה מהוות מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח 1968, המבוסס על הערכות החברה למיטב שיפוטה על בסיס המידע הזמין לה בקשר לנושאים אלו. ההערכות עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה בשל גורמים שאינם בשליטת החברה ובפרט אירועים מקרו-כלכליים, בטחונים ומדיניים, לרבות חרפה משמעותית ו/או מתמשכת של מצב הלחימה המתקיים בימים אלו.

2.2.2 עדכון מדיניות התגמול של החברה

לעניין זימון אסיפה כללית של החברה לצורך אישור מדיניות תגמול מעודכנת של החברה, ראו באור 10 בדוחות הכספיים.

2.2.3 עדכון למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה

לעניין אישור עדכונים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, ראו באור 10 בדוחות הכספיים.

2.2.4 אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה

לעניין זימון אסיפה כללית לאישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה, ראו באור 10 בדוחות הכספיים.

- 2.2.5 זימון אסיפה כללית מיוחדת של החברה
לעניין זימון אסיפה כללית מיוחדת של החברה, ראו באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.6 עדכונים בקשר להסכם רכישת ישראלכרט
לעניין התפתחויות שחלו בקשר להסכם רכישת ישראלכרט, ראו באור 9 בדוחות הכספיים.
- 2.2.7 אישור התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה
לעניין אישור התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, ראו באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.8 סיום כהונה צפוי של מנכ"ל החברה, מר מישל סיבוני
ביום 27 בנובמבר 2023 הודיע מר מישל סיבוני, מנכ"ל החברה ויו"ר דירקטוריון הראל ביטוח, על רצונו לסיים את תפקידו כאמור וזאת לאחר למעלה מ-30 שנות עבודה בקבוצת הראל. פרישתו מתפקידו כאמור תיכנס לתוקפה במועד שיסוכם בין הצדדים. מר סיבוני, ימשיך לכהן כדירקטור בהראל ביטוח וכיו"ר דירקטוריון המצפן, חברה בת העוסקת באשראי לעסקים בינוניים, וכן יש כוונה למנותו כדירקטור בהראל השקעות. בהמשך להודעתו של מר סיבוני כאמור, דירקטוריון הראל השקעות אישר את מינויו של מר ניר כהן, המכהן כמנכ"ל הראל ביטוח, גם לתפקיד מנכ"ל הראל השקעות. מינויו של מר כהן יכנס לתוקף במועד בו מר סיבוני יסיים את כהונתו.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני¹ בארץ ובעולם.
להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

- 2.3.1 כללי
קצב הפעילות הכלכלית בעולם התמתן ברבעון השלישי של 2023 לאור הריבית הגבוהה, המלחמה המתמשכת באוקראינה, ההאטה בתעשייה הגלובלית וההאטה בשוק הנדל"ן בסין. עם זאת הצמיחה בארה"ב רשמה האצה ברבעון.
האינפלציה ירדה בקצב איטי ברוב העולם, בחלקו כתוצאה של העלייה המחודשת במחירי האנרגיה. אינפלציית הליבה (ללא מוצרי המזון והאנרגיה) המשיכה להתמתן אך עדיין שוהה מעל יעדי הבנקים המרכזיים. לאור זאת קצב עליית הריבית ברוב העולם היה מתון.
- 2.3.2 התפתחויות במשק הישראלי
על פי האומדנים האחרונים התוצר צמח ב-2.8% בשיעור שנתי ברבעון השלישי של 2023, בדומה לקצב ברבעון הקודם. את הצמיחה הובילו היצוא והצריכה הפרטית שנתמכת גם בחוזקו של שוק העבודה, כך בסוף הרבעון שיעור האבטלה היה נמוך על 3.2% לצד זאת נמשכת מגמת הירידה בשיעור המשרות הפנויות.
- 2.3.3 שוק המניות
ברבעון השלישי של 2023 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) ירד ב-3% עם ירידה של כ-4% במדד S&P 500 והמדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב-3%. לעומת זאת בישראל מדד ת"א

¹ מלחמת חרבות הברזל החלה לאחר תאריך הדוח, ראו גם סעיף 2.2.1 לעיל וסעיף 2.3.10 להלן.

125 עלה ב-6% במהלך אותה התקופה.

2.3.4 שוק איגרות החוב
בסיכום הרבעון השלישי של 2023 נרשמה ירידה של כ-1.6% במדד אג"ח הממשלתיות מול עלייה של כ-0.7% במדד אג"ח הקונצרני.

2.3.5 קרנות נאמנות
בסיכום הרבעון השלישי של 2023 קרנות הנאמנות רשמו גיוסים נטו של כ-12.5 מיליארדי ש"ח. המשיכו לבלוט לחיוב גם ברבעון הנוכחי הקרנות הכספיות שרשמו גיוסים נטו של כ-13 מיליארדי ש"ח. קרנות המתמחות בחו"ל רשמו גיוסים נטו של כ-3.2 מיליארדי ש"ח, לעומת פדיונות של כ-3 מיליארדי ש"ח בקרנות הנאמנות המתמחות באג"ח.

2.3.6 קרנות סל
בסיכום הרבעון השלישי של 2023 קרנות הסל רשמו גיוסים נטו של כ-5.5 מיליארדי ש"ח. מתוך זה כ-4.5 מיליארדי ש"ח בקרנות הסל המתמחות במניות בחו"ל.

2.3.7 שוק המט"ח
הפיחות בשקל נמשך במהלך הרבעון השלישי של 2023 כאשר השקל נחלש ב-3% מול הדולר וב-1% מול האירו.

2.3.8 אינפלציה
על פי המדד הידוע האחרון שפורסם בסוף הרבעון השלישי של 2023 (מדד אוגוסט), מדד המחירים לצרכן עלה ב-0.8% במהלך הרבעון וב-4.1% ב-12 החודשים האחרונים עד לאוגוסט.

2.3.9 ריבית בנק ישראל
במהלך הרבעון השלישי של 2023 בנק ישראל בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי על 4.75%, הרמה הגבוהה ביותר מאז 2006.

2.3.10 אירועים לאחר תאריך הדוח - מלחמת "חרבות ברזל"
פעולת הטרור הנפשעת של ארגון הטרור חמאס ביום 7 באוקטובר 2023, הובילה למספר חסר תקדים של הרוגים, חטופים ופצועים ולהכרזת מלחמה - מלחמת "חרבות ברזל". מעבר לפגיעה בחיי אדם הדבר הוביל לירידה בפעילות הכלכלית לאור סגירה זמנית ו/או קיצור שעות העבודה של עסקים רבים, הגבלות על התכנסות במקומות עבודה ובאירועים, ירידה בביקושים, גיוס מילואים נרחב, הגבלות על מערכת החינוך ועוד. בשלב זה, כל עוד המלחמה בעיצומה, מוקדם לכמת את הפגיעה הכלכלית וההשפעה על החברה לאור חוסר הוודאות לגבי היקפה ומשכה. ככל שהמלחמה תיארך זמן ממושך יותר או תקיף שטח גדול יותר כך ההשלכות השליליות יהיו חמורות יותר. הצפי הוא שהצמיחה ברבעון האחרון של 2023 תהיה שלילית. נכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, המשק הישראלי מתחיל להיכנס לשגרה בצל הלחימה.

ערב המלחמה התאפיין המשק הישראלי בעודף בחשבון השוטף, יחס חוב לתוצר נמוך, יתרות מט"ח גבוהות ושוק עבודה הדוק בסביבת תעסוקה מלאה. כלכלת ישראל יציבה ומושתת על יסודות איתנים והצליחה בעבר להתאושש מתקופות קשות.

בעקבות המלחמה, הודיע בנק ישראל על נכונות למכור עד 30 מיליארדי דולר מיתרות המט"ח שלו כדי למתן את הלחצים לפיחות השקל, לצד פעולות נוספות הכוללות גם סיוע ממוקד למשקי הבית ולעסקים שנפגעו. בהחלטת הריבית באוקטובר הבנק הותיר את הריבית ללא שינוי על 4.75%. חטיבת המחקר של בנק ישראל מניחה שהמלחמה תגרע 0.5%-1% מצמיחת התוצר בכל אחת מהשנים 2023 ו-2024 וזאת

בהנחה שהחלק הארי של הלחימה יתרכז בחזית הדרום ושהלחימה לא תימשך מעבר לרבעון הרביעי של 2023. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.2.1.

חברות הדירוג מודיס' ופיץ' העבירו את ישראל לרשימת המעקב השלילית, ואילו S&P העבירה את תחזית דירוג החוב של מדינת ישראל לשלילית.

האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים עד לחודש ספטמבר (שהתפרסם לאחר סוף הרבעון השלישי) ירדה ל-3.8%.

2.4 תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין בתחומי פעילות הקבוצה

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים שפורסמו בתקופת הדוח, עד למועד פרסום דוח זה:

2.4.1 כללי

2.4.1.1 חרבות ברזל

בתקופת הדוח פורסמו מספר הוראות רגולציה שנועדו להתאים את עבודתם של הגופים המוסדיים למצב הביטחוני, בשל מלחמת "חרבות ברזל" והמצב המיוחד בעורף, בין היתר:

ביום 18 באוקטובר 2023 פורסם חוק דחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023, הקובע הוראת שעה המאפשרת לקבוצת זכאים מוגדרת, ובהם חיילים, שוטרים ותושבי יישובים מפונים, לדחות ב-30 ימים מועדים לביצוע פעולות שנקבעו בחוזה או בפסק דין, אם מועד כאמור חל בתקופה שהחל מיום 7 באוקטובר 2023 ועד יום 7 בנובמבר 2023. ביום 7 בנובמבר 2023 פורסם צו המאריך את התקופה האמורה עד ליום 7 בדצמבר 2023, וכן מאריך את תקופת הדחייה ב-30 ימים נוספים, כך שניתן יהיה לדחות פעולות כאמור ב-60 ימים, או עד ליום 31 בדצמבר 2023, לפי המוקדם.

ביום 23 באוקטובר 2023 פורסם חוזר לעניין הוראות הממונה לשעת חירום הקובע כהוראת שעה שורה של הוראות המתקנות חוזרים קיימים או דוחות את מועד תחילתם, בנושאים הנוגעים למתן שירות ללקוחות, השבתת הפוליסה לבקשת הלקוח, גמישות ברכישת אג"ח, אפשרות דחייה בהגשת דוחות וכן הארכת מועדים להגשת דיווחים תקופתיים לממונה.

ביום 17 באוקטובר 2023 פורסם מכתב למנהלי גופים מוסדיים שעניינו הנחיות לגופים מוסדיים על רקע מלחמת "חרבות ברזל", הכולל הנחיות ודגשים ביחס לאופן פעולתם בתקופה זו, בהתייחס לאופן מתן השירות הניתן ללקוחות, לממשל תאגידי ולניהול סיכונים.

2.4.1.2 הוראת דין

ביום 6 ביוני 2023 פורסם חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, פרק ו'- תיווך בביטוח ובחיסכון פנסיוני, במסגרתו נקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, הוראות האוסרות על גוף מוסדי להפלות בין בעלי רישיון שעמם יש לו הסכם התקשרות, וכן אוסרות על גוף מוסדי לסרב להתקשר עם יועץ פנסיוני בהסכם לביצוע עסקה בעבור לקוח, או לסיים התקשרות בהסכם כאמור, אם הסירוב הינו בלתי סביר בהתאם לחזקות המוגדרות בחוק.

2.4.1.3 חוזרים

2.4.1.3.1 ביום 1 ביוני 2023 פורסמה "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח ("התקן") – עדכון שלישי", במסגרתה נדחה בשנה מועד היישום לראשונה של התקן ושל תקן IFRS 9, מכשירים פיננסיים, בישראל ("התקנים"), ליום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד

המעבר של התקנים יחול ביום 1 בינואר 2024. בשלב זה אין כוונה להתיר אימוץ מוקדם של התקן בישראל. כמו כן, עודכנו אבני הדרך לשנים 2023 ו-2024 והצעדים שנקבעו להיערכות ליישום התקנים בהתאמה לדחיית מועד היישום לראשונה של התקנים, וכן נוספו הנחיות לביצוע סקרי השפעות כמותיות (QIS) בהתאם לתקנים.

2.4.1.3.2 ביום 21 במרץ 2023 פורסם חוזר המתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה, וקובע הנחיות לגבי אופן ביצוע התאמת התחייבויות הביטוח לביצוע ההקצאות של אגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ח"ץ, וזאת לאחר יישום תקן IFRS 17 בישראל. העקרונות העומדים בבסיס ההנחיות כאמור הינם: יצירת מתודולוגיה אחידה ככל הניתן לצורך ביצוע ההקצאה, אשר תהיה מבוססת על ההנחיות והשיטות הרלוונטיות לדוחות הכספיים באמצעות ביצוע התאמות שיאפשר את הבטחת תשואה על חלק מההתחייבויות כלפי המבוטחים גם לאחר השינויים החזויים בדוחות הכספיים, וכן נטרול השפעות של השקעות חלופיות בקביעת הסכום המלא של זכאות לערך נקוב של אג"ח חץ.

2.4.1.3.3 ביום 9 בפברואר 2023 פורסם חוזר המתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי, במסגרתו מובהר כיצד ניתן להתחשב באופן שיערוך הנכסים בעת הערכת עתודות הביטוח בביטוח כללי.

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 הוראות דין

2.4.2.1.1 ביום 12 ביולי 2023 פורסמו הוראות המתקנות את תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ואת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, במסגרתן הוגבלו ההפקדות והניודים לקופת ביטוח כך שאלו יתאפשרו רק ביחס לסכומים העולים על תקרת ההפקדה לקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח. ההוראות כאמור נקבעו בהתאם להחלטת הממשלה בחוק ההסדרים מיום 24 בפברואר 2023.

2.4.2.1.2 ביום 3 באפריל 2023 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלת הפצה לסוכן ביטוח פנסיוני), התשפ"ג-2023, במסגרתה מוצע לקבוע מנגנון החזר מדורג של עמלת ההיקף בקופות גמל, במידה ובשש השנים הראשונות לאחר הצירוף או מינוי הסוכן, המאוחר מבניהם, בוצעו ניוד או משיכת כספים (למעט מקופת גמל להשקעה) או בוטל מינוי סוכן. כתנאי לתשלום עמלת הפצה נדרש לקבוע בהסכם שסוכן הביטוח ישיב לחברה המנהלת את עמלת ההיקף.

באותו מועד פורסמה טיוטת חוזר שעניינה הנחות וביטולים בביטוח חיים, במסגרתה מוצע לקבוע מנגנון דומה להחזר עמלת ההיקף בביטוח חיים (ריסק). בנוסף, מוצע לקבוע כי במקרה של מתן הנחה בפרמיית הביטוח, שיעור ההנחה לא יפחת מיום תחילת הביטוח ועד תום תקופת הביטוח.

2.4.2.2 חוזר

ביום 21 במרץ 2023 פורסם חוזר המתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין ניהול נכסי השקעה (פרסום מגבלת עלות ניהול חיצוני במסגרת הצהרה מראש של משקיע מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו, הקמת סל השקעה עוקב מדדים ודיווחים לוועדת השקעות אודות דמי ניהול משתנים שנגבו), הקובע, בין היתר, פורמט אחיד לפיו יפורסם שיעור מגבלת עמלת הניהול החיצוני באתר האינטרנט של המשקיע המוסדי. ביום 20 ביולי 2023 פורסם חוזר שעניינו אופן הצגת העלות השנתית הצפויה לעמית או למבוטח, הקובע נוסחה אחידה לאופן חישוב העלות השנתית הצפויה והוראות לעניין אופן הצגתה ללקוחות.

הוראות כאמור נקבעו בהמשך לפרסום תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התשפ"ג-2022, מיום 30 באוקטובר 2022. במסגרת התקנות, בין היתר, נקבע כי השיעור המרבי של ההוצאות הישירות שבאפשרותו של משקיע מוסדי לגבות בכל שנה קלנדרית, יקבע על ידי המשקיע המוסדי עבור כל מסלול השקעה בניהולו. בנוסף, נקבע כי גוף מוסדי יידע אדם המעוניין להצטרף לקופת גמל, כי בנוסף לדמי הניהול, ייגבו הוצאות ישירות וכן את שיעור ההוצאות הישירות שנגבו בשנה החולפת בנכסי הקופה ואת העלות הכוללת הצפויה אותה יישא אדם בשנה הצפויה בשל דמי ניהול והוצאות ישירות.

2.4.2.3 טיוטת חוזר

ביום 10 בספטמבר 2023 פורסמה טיוטה שעניינה רשימת מסלולי השקעה, המציעה, בין היתר, לתקן את רשימת מסלולי ההשקעה שגוף מוסדי רשאי לנהל ולהוסיף מסלולי השקעה משולבי אג"ח עם חשיפה מוגבלת למניות – עד 20% מנכסי המסלול. בכך יורחב היצע מסלולי ההשקעה במוצרי חיסכון שהכספים בהם אינם מחויבים להשתלם כקצבה. כמו כן, במסגרת הטיוטה מוצע לבטל את מסלול מתמחה גמיש ולעדכן את מדיניות ההשקעה התקנונית במסלול אשראי ואג"ח.

2.4.2.4 הנחיות והבהרות

ביום 28 בספטמבר 2023 פורסם מכתב למנהלי הגופים המוסדיים שעניינו היערכות ליישום חוזר מסלולי השקעה, המפרט מספר דגשים שעל הגופים המוסדיים ליישם בעת התאמת מסלולי ההשקעה במוצרי החיסכון שבניהולם, לרשימת מסלולי ההשקעה שפורסמו במסגרת חוזר מסלולי השקעה בקופת גמל, מיום 20 בדצמבר 2022 ("חוזר מסלולי השקעה"), במסגרתו הורחבו מגוון מסלולי ההשקעה שגוף מוסדי רשאי לנהל.

יצוין כי נוכח מלחמת "חרבות ברזל", ומתוך הבנה שהגופים המוסדיים פועלים במתכונת חירום וכן נוכח הקושי של ציבור החוסכים לקבל החלטות בנוגע לחיסכון הפנסיוני שלהם בעת הזו, נדחה מועד תחילתו של חוזר מסלולי השקעה ליום 1 ביולי 2024 (במקום 1 בינואר 2024), במסגרת חוזר הוראות הממונה לשעת חירום המפורט בסעיף 2.4.1.1 לעיל.

2.4.3 תחום ביטוח בריאות

2.4.3.1 הוראות דין

2.4.3.1.1 ביום 26 בספטמבר 2023 פורסמה טיוטה שנייה בעניין הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון), התשפ"ג-2023, במסגרתה מוצע לתקן את הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון), התשע"ו-2015, ובין היתר, להפחית בכ-10% את תגמולי הביטוח החודשיים למבוטחים השוהים בבית, בהתאם לגיל הצטרפות המבוטח לראשונה, להצמיד את תגמולי הביטוח למדד הידוע במועד התחילה של הטיוטה, לכשתתפרסם כמחייבת, במקום המצב כיום בו סכומי התגמולים צמודים למדד מיום 1 ביולי 2016. בנוסף, מוצע להרחיב את החריג למקרה ביטוח כך שייקבע שהפוליסה לא תכלול כיסוי למקרה שאירע לראשונה ב-60 החודשים הראשונים לחייו של המבוטח וכן לדחות את כניסתן לתוקף של ההוראות הנוגעות לרכישת רובד סיעודי מורחב ליום 1 בינואר 2028 (במקום 1 ביולי 2021).

ביום 21 בספטמבר 2023 פורסם חוזר באותו נושא, המציע לתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין ביטוח סיעודי, ולבטל את ההוראה הקובעת רף מינימלי לנטילת סיכון ביטוחי על ידי המבטח.

2.4.3.1.2 ביום 6 ביוני 2023 פורסם חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, פרק ט"ז: בריאות (בסעיף זה: חוק התכנית הכלכלית), במסגרתו נקבע שיש להוסיף לחוק הפיקוח פרק העוסק במצבים בהם אדם זכאי

לכיסוי ביטוחי בשל ניתוח בישראל, הן מכוח פוליסת ביטוח ניתוחים "מהשקל הראשון" (בסעיף זה: "פוליסה "מהשקל הראשון") והן מכוח תכנית שב"ן של קופת החולים. במסגרת הפרק כאמור נקבע, בין היתר, כי חברת ביטוח תעביר לקופת החולים תשלום בשל ניתוחים פרטיים בישראל, אשר מומנו באמצעות תכנית שב"ן של קופת החולים, וזאת אם האדם שביצע את הניתוח מבוטח בפוליסה "מהשקל הראשון" הכוללת כיסוי לניתוח, ואם הרופא שביצע את הניתוח נמצא בהסדר עם חברת הביטוח או נכלל ברשימת הרופאים המומחים שלה. הסכום שיועבר על ידי חברת הביטוח יהיה מחיר הניתוח לפי תעריפון משרד הבריאות או מחיר הניתוח שיקבע שר האוצר בצו (לאחר המלצת הממונה ובהסכמת שר הבריאות, בהתאם למנגנון המפורט בחוק), לפי הנמוך מבניהם, ולאחר ניכוי ההשתתפות העצמית של העמית בתכנית השב"ן. בנוסף, נקבע כי חברת ביטוח תעביר את מבוטחיה המבוטחים בפוליסה "מהשקל הראשון" מסוג פרט, לפוליסת ביטוח ניתוחים משלים שב"ן. העברה כאמור תבצע במועד החידוש הראשון של הפוליסה שלאחר יום 1 באוקטובר 2023. המבוטח יהיה רשאי להישאר בפוליסת "השקל הראשון" או לחזור לפוליסה, בתוך שנה ממועד ההעברה.

ביום 28 בספטמבר 2023 פורסמו חוזרים המיישמים את הוראות חוק התכנית הכלכלית, ובהם חוזר שעניינו ממשק מקוון לעניין ניתוחים בישראל, המפרט את המידע שיועבר בין חברת הביטוח לקופת החולים לצורך העברת הכספים והעברת המבוטחים מפוליסת שקל ראשון לפוליסת משלים שב"ן, וכן קובע הוראות לגבי אופן העברת המידע כאמור. בנוסף פורסם תיקון לחוזר העברת מידע נדרש באתר אינטרנט של גוף מוסדי, המתקן את אופן הצגת רשימת המנתחים הנמצאים בהסדר עם חברת הביטוח באתר האינטרנט של חברת הביטוח.

חוזרים 2.4.3.2

ביום 1 במאי 2023 פורסמו הוראות פיקוח וחוזרים הדוחים פעם נוספת את ההוראות המרכיבות את הרפורמה בביטוחי בריאות (בסעיף זה ולהלן: "הרפורמה"), ליום 1 באוקטובר 2023, וזאת, בין היתר, נוכח החקיקה שפורסמה במסגרת חוק התכנית הכלכלית המפורטת בסעיף 2.4.3.1.2 לעיל, אשר עתיד להיכנס לתוקף באותו מועד.

במסגרת הרפורמה נקבע כמפורט להלן:

2.4.3.2.1 חוזר המתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין עריכת תכנית לביטוח בריאות, מיום 28 במרץ 2022, במסגרתו נקבעו הוראות הכוללות מבנה חדש לביטוחי הבריאות שעיקרן, בין היתר, הגדרת פוליסת בריאות בסיסית אחידה, אשר רק לאחר רכישתה, באותה החברה או בחברה אחרת, ניתן יהיה לרכוש כיסויי בריאות נוספים והרחבות, אשר הוגדרו אף הם בחוזר. בנוסף, נקבעו הוראות לעניין אופן השיווק של פוליסת בריאות פרט והצגת הפרמיה למועמד; איסור מכירת כפל ביטוח בפוליסות פרט מסוג שיפוי; ואפשרות למתן הנחה למבוטח ביחס לדמי הביטוח, רק בשיעור קבוע ולתקופה של עשר שנים לפחות.

ביום 20 בספטמבר 2022 וביום 7 בפברואר 2023 פורסמו חוזרים נוספים באותו נושא, המבהירים ומתקנים חלק מההוראות שנקבעו, וכן דוחים את יום התחילה שנקבע ליישום הרפורמה, אשר כאמור נדחה פעם נוספת, ליום 1 באוקטובר 2023.

2.4.3.2.2 לצורך יישום ההוראות כאמור, פורסמו הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לפוליסת בריאות בסיסית), התשפ"ב-2021 מיום 3 באוקטובר 2022, הקובעות תנאים אחידים בפוליסת הבריאות הבסיסית, אשר תורכב משלוש פוליסות אחידות: פוליסת השתלות וטיפולים מיוחדים בחו"ל, פוליסת תרופות מחוץ לסל ופוליסת ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בחו"ל. בנוסף, נקבע כי מבטח יהיה רשאי לשנות את נוסח התנאים באישור הממונה.

באותו מועד פורסמו גם הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל) (תיקון), התשפ"ב-2022, הקובעות, בין היתר, כי חברת ביטוח רשאית להוציא פוליסה שתכלול הרחבה לפוליסת ניתוחים.

ביום 8 בפברואר 2023 פורסמו תיקונים להוראות הפיקוח כאמור, ובהם, בין היתר, דחיית מועד התחילה של ההוראות אשר כאמור נדחה פעם נוספת, ליום 1 באוקטובר 2023.

2.4.3.2.3 תיקון לחוזר הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם, מיום 20 בספטמבר 2022, הקובע, בין היתר, כי החובה לפיה חברת ביטוח נדרשת להציע למבוטח בחירה בין ספקי שירות, תחול גם ביחס לביטוח מפני תאונות אישיות וביטוח מפני מחלות ואשפוז. בנוסף, נקבע חריג לחובה כאמור, לפיו חברת ביטוח רשאית לשווק כתבי שירות על ידי ספק שירות אחד בלבד, בכפוף לאישור הממונה ולאחר שהציגה בפניו עמדה לפיה באפשרותה להתקשר רק עם ספק שירות יחיד.

ביום 7 בפברואר 2023 פורסם חוזר הדוחה את מועד התחילה של התיקונים, אשר נדחה פעם נוספת, ליום 1 באוקטובר 2023.

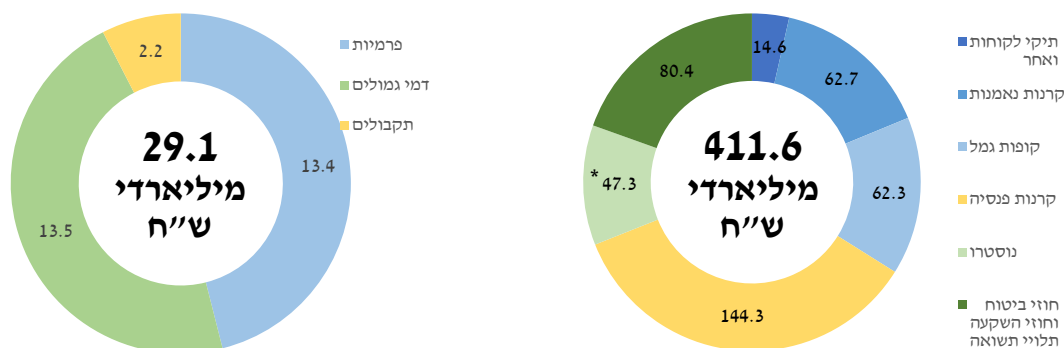
2.4.3.2.4 ביום 20 בספטמבר 2022 פורסם חוזר שעניינו עדכון תעריפים בפוליסות בריאות מתעדכנות, הקובעות בין היתר, תנאים לפיהם יוכלו חברות ביטוח לעדכן את הפרמיה בתכניות ביטוח הוצאות רפואיות פרט, שישווקו לאחר מועד התחילה של החוזר הסופי, מבלי שתחול החובה להודיע על כך מראש לממונה. בנוסף, נקבע כי חברות ביטוח רשאיות להציע למבוטחים להפחית את גובה עליית הפרמיה באמצעות הגדלת ההשתתפות העצמית או הפחתת כיסוי, בכפוף לאישור הממונה.

2.4.3.3 טיוטת חוזר

ביום 10 ביולי 2023 פורסמה טיוטת חוזר המתקנת את הוראות החוזר המאוחד לעניין חובת הצעת תכנית בעלת כיסוי ביטוחי משלים שב"ן, במסגרתה מוצע לעדכן את הכללים שיחולו על פוליסת משלים שב"ן לאור הוראות הרפורמה. בין היתר, מוצע לקבוע שמבוטח שעובר לפוליסת המשך יהיה זכאי לתנאים המוצעים בעת המעבר לפוליסה 'מהשקל הראשון', וכן לקבוע את המקרים בהם חברת ביטוח תשפה מבוטח בפוליסת משלים שב"ן, בהתאם להוראות הרפורמה.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל השקעות

נכסים מנוהלים בקבוצה: נתוני פרמיות שהורווחו ברוטו, דמי גמולים ותקבולים בגין חוזי השקעה:

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל, קרנות הפנסיה, קרנות הנאמנות ותיקי הלקוחות, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה * כולל תעודות פיקדון שהנפיקה הראל פיננסיים בסך של כ-8.6 מיליארד ש"ח, כ-5.8 מיליארד ש"ח וכ-6 מיליארד ש"ח לימים 30 בספטמבר 2023, 31-1 בדצמבר 2022, בהתאמה

תקבולים בגין חווי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חווי ביטוח וחווי השקעה. סביבת הריבית הגבוהה והירידה באטרקטיביות של שוקי ההון ביחס לפיקדונות הבנקאיים, הביאו לכך שבתקופת הדוח הסתכמו התקבולים בגין חווי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות חווי השקעה בכ-2.2 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-3.3 מיליארדי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.5.1 רווח (הפסד) כולל לפי מגזרים (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		שינוי ב- %	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		הערות	
2022	2022	2023	2022		2023			
מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח								
(793)	(264)	131	-	(761)	109	א		ביטוח חיים
57	14	18	24	45	56	ב		פנסיה
46	12	11	(9)	32	29	ב		גמל
(690)	(238)	160	-	(684)	194			סך הכל מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מגזר ביטוח כללי								
(23)	(1)	33	-	(19)	9	ג		רכב חובה
(253)	(66)	7	(81)	(210)	(39)			רכב רכוש
103	33	36	27	74	94			ענפי רכוש ואחרים
176	24	43	(19)	172	140			ענפי חבויות אחרים
28	7	7	35	17	23			ביטוח משכנתאות
31	(3)	126	-	34	227			סך הכל מגזר ביטוח כללי
798	(23)	88	(81)	368	69	ד		מגזר ביטוח בריאות
(25)	(1)	(7)	(52)	(25)	(12)	ה		חברות ביטוח בחו"ל
73	18	21	21	48	58	ו		פיננסיים
(386)	(137)	(6)	-	(342)	26			לא מיוחס למגזרי פעילות
(199)	(384)	382	-	(601)	562			סך הכל לפני מס
(129)	(137)	108	-	(246)	156			הוצאות (הכנסות) מס
(70)	(247)	274	-	(355)	406			סך הכל רווח (הפסד) כולל לאחר מס
מיוחס ל:								
(77)	(249)	271	-	(359)	397			בעלים של החברה
7	2	3	-	4	9			זכויות שאינן מקנות שליטה
(1%)	(12%)	13%		(6%)	6%			תשואה להון עצמי במונחים שנתיים

תוצאות פעילות הקבוצה מושפעות במידה ניכרת משינויים בשוקי ההון, המשפיעים על הנכסים הפיננסיים של הקבוצה וכנגזרת גם על המרווח הפיננסי ועל דמי הניהול הנגבים בניהול נכסי העמיתים של פוליסות משתתפות ברווחים, עמית קרנות הפנסיה וקופות הגמל. בנוסף, תוצאות הקבוצה מושפעות בין היתר, גם משינויי ריבית, משינויים ורפורמות רגולטוריות, ומעדכונים ומחקרים אקטואריים.

התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו משיפור בתשואות נוסטרו ריאליות בשוק ההון (תשואה אפסית בתקופת הדוח וברבעון השלישי) וזאת בהשוואה לתשואות נוסטרו ריאליות שליליות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד.

כמו כן, התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים. בנוסף, לאור העלייה המתמשכת והמשמעותית בריבית, עודכן ברבעון השלישי שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה בביטוח חיים, והעתודות לתביעות בתשלום בענף סיעוד. בעקבות זאת, נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות האמורות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2 (א) ו-(ג).

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד (ברבעון השני אשתקד) הושפעו מעדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה בביטוח חיים, והעתודות לתביעות בתשלום בענף סיעוד אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות האמורות.

לפרוט נוסף בקשר עם השפעות מיוחדות על הרווח הכולל ראו סעיף 2.5.2.

א. ביטוח חיים - התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד, הושפעו בעיקר מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל, ומאי גביית דמי ניהול משתנים בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, כמפורט להלן.

ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו בתקופת הדוח וברבעון השלישי בסך של כ-378 מיליוני ש"ח וכ-128 מיליוני ש"ח, בהתאמה, לעומת סך של כ-388 מיליוני ש"ח וכ-129 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה וברבעון המקביל אשתקד, בהתאמה.

בתקופת הדוח, נרשמה תשואה ריאלית חיובית בפוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003. עם זאת, בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת על פוליסות כאמור, הראל ביטוח לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעה שנצברו. נכון ליום 30 בספטמבר 2023, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-343 מיליוני ש"ח (נכון ליום 31 בדצמבר 2022 כ-415 מיליוני ש"ח). יצוין כי, סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, אומדן דמי הניהול שלא יגבו כאמור הסתכם בסך של כ-344 מיליוני ש"ח.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מיישום חוזר בדבר עדכון מערך ההנחות הדמוגרפיים בביטוח חיים ולקרנות הפנסיה אשר הביאו לגידול בהתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2.

כמו כן, התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד בענף מחלות קשות הושפעו מעדכון קצב התפתחות ההוצאות במודל האקטוארי. השפעת האמור הביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2.

ב. פנסיה וגמל - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל. התוצאות כוללות הפחתה שוטפת של עודפי עלות שנוצרו ביום 1 באוקטובר 2021 בעקבות רכישת פעילותן של מספר קופות גמל וקרנות פנסיה מפסגות.

בנוסף, התוצאות בתקופת הדוח הושפעו בעיקר מגידול בדמי הניהול כתוצאה מגידול בתיק הנכסים המנוהלים וכן מגידול בהוצאות שיווק ורכישה אחרות.

ג. ביטוח כללי

1. ענף רכב חובה וענפי חבויות - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות (ההתחייבויות בביטוח כללי מחושבות החל מהרבעון השני של שנת 2022

לפי מודל "נוהג מיטבי מלא", לפירוט נוסף ראו באור 36ה4 בדוחות השנתיים). לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2 (ד).

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד הושפעו מעלייה חדה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון ועלייה של פרמיית אי הנזילות), ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות.

ענף רכב חובה - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מטיוב התיק, וקיטון בעלות התביעה הממוצעת אשר קוזז בשל התפתחות תביעות בגין שנים קודמות וגידול בהפסד בגין עסקי הפול. התוצאות ברבעון השלישי הושפעו מהמשך קיטון בעלות התביעה הממוצעת אשר קוזז באופן חלקי לאור גידול בהפסד בגין עסקי הפול.

2. ענף רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

ענף רכב רכוש - בתקופת הדוח וברבעון שלישי חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מעלייה בפרמיה הממוצעת וקיטון בהפרשה לפרמיה בחסר (בתקופה המקבילה אשתקד נרשמה הפרשה לפרמיה בחסר). תוצאות הרבעון המקביל אשתקד הושפעו בעיקר מגידול בכמות התביעות ובעלות התביעה הממוצעת אשר הביאו לרישום פרמיה בחסר.

ד. מגזר בריאות - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

1. ענף סיעוד פרט - תוצאות ענף זה מושפעות, בין היתר, משינוי בעתודת ה-LAT. השינוי בעתודת ה-LAT נובע, בין היתר, משינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון, משינויים של פרמיית אי הנזילות, משינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, ומשינויים אחרים.

התוצאות ברבעון השלישי הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), אשר הביאו לאיפוס עתודת ה-LAT בסך של כ-54 מיליוני ש"ח לפני מס שנרשמה ברבעון השני, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2 (ב).

בתקופה המקבילה אשתקד, העלייה החדה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון ועלייה של פרמיית אי הנזילות), הביאה לקיטון בעתודת ה-LAT בסך של כ-764 מיליוני ש"ח לפני מס ולאיפוס עתודת ה-LAT, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט.

2. ענף בריאות - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בפוליסות קבוצתיות וכן חל שיפור חיתומי בכיסוי תרופות. השפעה זו קוזזה בשל עלייה בכמות התביעות בכיסויי אמבולטורי. תוצאות התקופה המקבילה אשתקד הושפעו מהרעה חיתומית בפוליסות קבוצתיות ומעלייה בכמות התביעות בכיסויי תרופות ואמבולטורי.

בנוסף, התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מיישום חוזר בדבר עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ולקרנות הפנסיה אשר הביא לגידול בהתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2.

כמו כן, התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד בענף סיעוד פרט ובענף בריאות פרט הושפעו מעדכון קצב התפתחות ההוצאות במודל האקטוארי. השפעת האמור הביאה לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2.

ה. מגזר חברות חו"ל - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

Turk Nippon - התוצאות מושפעות באופן מהותי מגורמים מקרו כלכליים המשפיעים על הכלכלה בטורקיה, בעיקר עליית האינפלציה בטורקיה (הגיעה לשיעור שנתי של כ-62% בתקופת הדוח) וכן המשך השחיקה בשער החליפין של הלירה הטורקית. גורמים מקרו כלכליים אלה השפיעו באופן מהותי על התוצאות. בתקופת הדוח התוצאות כוללות התאמה של הדוחות הכספיים לאינפלציה לאור הפיכתה

של כלכלת טורקיה להיפר-אינפלציונית, וכן היוון של חלק מההתחייבויות הביטוחיות לאור עליית האינפלציה והריבית בטורקיה.

1. מגזר פיננסיים - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל. בנוסף, המשיכה מגמת הגיוסים לקרנות הכספיות.

בתקופה המקבילה אשתקד חלה ירידה בשווי הנכסים המנוהלים בשל פדיונות וירידת ערך בשווקים.

2.5.2 השפעות מיוחדות על הרווח (ההפסד) הכולל בתקופת הדוח (מיליוני ש"ח):

החברה מתייחסת להשפעות מיוחדות כרווח או הפסד שאינו במהלך העסקים הרגיל של החברה, לרבות שינויים אקטואריים כתוצאה ממחקרים ושינויים במודלים האקטואריים, השפעות חריגות כתוצאה מהפחתת עודפי עלות שנוצרו במהלך צירופי עסקים והוצאות חריגות כתוצאה מיישום תכנית אסטרטגית רב שנתית "הראל 2030" שמתמקדת בשלושה נדבכים מרכזיים בפעילות הקבוצה: דיוק ביצוע ליבת העסק בתחום הביטוח; חיזוק ושיפור מנועי ההפצה בתחום הביטוח; וגיוון מקורות הרווח של הקבוצה ("השפעות מיוחדות").

הערת	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		שינוי	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2022	2023		2022	2023	
הרווח (הפסד) הכולל לתקופה כפי שפורסם בדוח הכספי	406	(355)	761	274	(247)	(70)
מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח						
יישום חוזר בעניין עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי	-	(279)	279	-	-	(279)
עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה	176	227	(51)	176	-	227
עדכון מחקר בקשר עם שיעור פרישה ושיעור מימוש גמלה	-	-	-	-	-	(51)
עדכון בקשר עם התפתחות ההוצאות במודל האקטוארי	-	(23)	23	-	(23)	(23)
מגזר ביטוח בריאות						
בדיקת נאותות העתודות (LAT) - סיעוד פרט	-	764	(764)	54	-	764
עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת תביעות בתשלום - סיעוד פרט וקבוצתי	42	15	27	42	-	15
עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת פעילים - סיעוד פרט	-	-	-	-	-	763
עדכון הנחות בעקבות מחקרים - סיעוד	-	-	-	-	-	(358)
עדכון הנחות בעקבות מחקרים - בריאות פרט	-	-	-	-	-	28
עדכון בקשר עם התפתחות ההוצאות במודל האקטוארי	-	178	(178)	-	178	178
יישום חוזר בעניין עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי	-	(12)	12	-	-	(12)
מגזר ביטוח כללי						
השפעות ריבית	176	433	(257)	40	123	524
עדכונים אקטואריים	-	75	(75)	-	-	75
הוצאות חריגות כתוצאה מהפחתת עודפי עלות שנוצרו ברכישות של פעילויות ו/או חברות ומיישום תכנית אסטרטגית רב שנתית "הראל 2030"	(77)	*(24)	(53)	(13)	*(8)	*(35)
סה"כ השפעות, לפני מס	317	1,354	(1,037)	299	270	1,816
השפעת המס	108	463	(355)	102	92	621
סה"כ השפעות, לאחר מס	209	891	(682)	197	178	1,195
סה"כ רווח (הפסד) כולל בנטרול ההשפעות המיוחדות	197	(1,246)	1,443	77	(425)	(1,265)

* מוין מחדש

א. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח - התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-166 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת גמלאות בתשלום והעתודה המשלימה לגמלה (קיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 1990 בסך של כ-91 מיליוני ש"ח וקיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון שאינו תלוי תשואה משנת 2004 בסך של כ-75 מיליוני ש"ח), ומקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-10 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות לתביעות אובדן כושר עבודה בתשלום.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-222 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת גמלאות בתשלום והעתודה המשלימה לגמלה (קיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיטון עד שנת 1990 בסך של כ-27 מיליוני ש"ח, קיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיטון עד שנת 2003 בסך של כ-154 מיליוני ש"ח, וקיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיטון שאינו תלוי תשואה משנת 2004 בסך של כ-41 מיליוני ש"ח), ומקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-5 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות לתביעות אובדן כושר עבודה בתשלום (עודכן ברבעון השני אשתקד).

ב. מגזר ביטוח בריאות, ענף סיעוד פרט - התוצאות ברבעון השלישי הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות, אשר הביאה לאיפוס עתודת ה-LAT בסך של כ-54 מיליוני ש"ח שנרשמה ברבעון השני, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט.

בתקופה המקבילה אשתקד, העלייה החדה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות, הביאה לקיטון בעתודת ה-LAT בסך של כ-764 מיליוני ש"ח ולאיפוס עתודת ה-LAT, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט.

ג. מגזר בריאות, ענף סיעוד - התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-42 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום בענף סיעוד פרט וקבוצתי.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-15 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום בענף סיעוד פרט (עודכן ברבעון השני אשתקד).

ד. מגזר ביטוח כללי - התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד הושפעו מעלייה חדה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים.

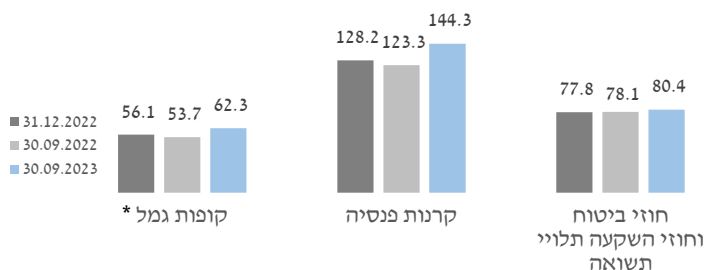
להלן פירוט ההשפעה בפילוח לפי ענפים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2022	2023	2022	
218	65	26	183	59	רכב חובה
-	-	2	-	15	רכב רכוש
306	58	12	250	102	חבויות
524	123	40	433	176	סה"כ השפעות על הרווח (הפסד), לפני מס

שינויים של עקום הריבית ושל הפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים לרבות עדכונים אקטואריים:

2.6 פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים

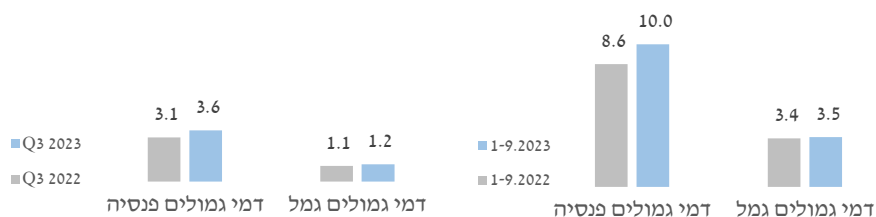
2.6.1 נכסים מנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (מיליארדי ש"ח):

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

* קופות גמל, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות ואישיות לפיצויים, קופת גמל לדמי מחלה וקופה לפנסיה תקציבית

2.6.2 נתוני דמי גמולים (מיליארדי ש"ח):

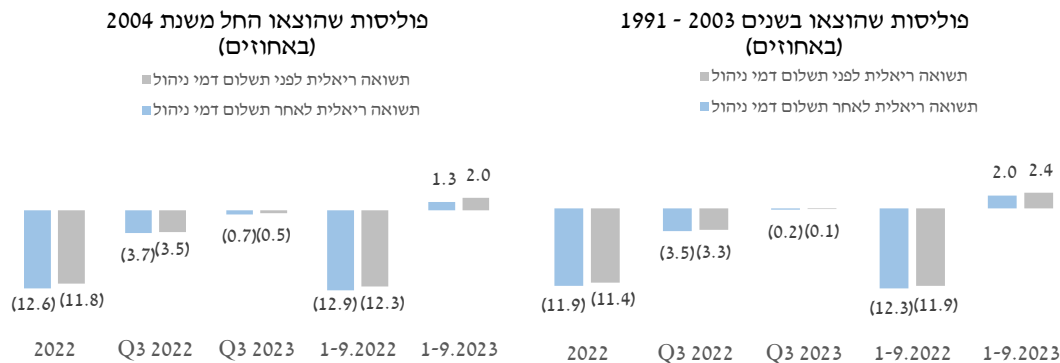
דמי הגמולים של קופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה

2.6.3 ביטוח חיים:

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הסתכם בכ-5.7% לעומת כ-4.4% בתקופה המקבילה אשתקד וכ-4.3% בשנת 2022.

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת ברבעון השלישי הסתכם בכ-6.3% לעומת כ-4.3% ברבעון המקביל אשתקד.

פוליסות תלויות תשואה:

אומדן סכום רווחי (הפסדי) ההשקעות ודמי הניהול, הנכללים בדוחות רווח והפסד המאוחדים, אשר נזקפו לזכות או לחובת המבוטחים בפוליסות תלויות תשואה והמחושבים בהתאם להנחיות שקבע

הממונה, על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח הממוצעות, הנו כדלקמן (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2023	2022	2023	
(5,937)	(1,788)	(66)	(6,726)	3,418	רווחים (הפסדים) לאחר דמי ניהול
513	129	128	388	378	סך דמי ניהול

ביום 30 במאי 2021 התקשרה הראל ביטוח בהסכם עם מעסיק גדול לפיו תשולם תוספת לקצבה של עובדי המעסיק הגדול, באמצעות פוליסות ביטוח מסוג פרט קצבה משתתפות ברווחים שיופקו על ידי הראל ביטוח. ההפקדות לפוליסות יבוצעו כהפקדות חד פעמיות ונועדו לשלם לפורש (ולאחר פטירתו לשאריו) תוספת לקצבה החודשית. בתקופת הדוח וברבעון השלישי התקבלו בגין ההסכם האמור הפקדות בסך של כ-480 מיליוני ש"ח וכ-24 מיליוני ש"ח, בהתאמה (בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד התקבלו בגין ההסכם האמור הפקדות בסך של כ-540 מיליוני ש"ח וכ-33 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

במהלך תקופת ההסכם שתסתיים בשנת 2037 צפויות להתקבל הפקדות בסכום כולל של כ-3 מיליארדי ש"ח, כאשר נכון ליום 30 בספטמבר 2023, סך ההפקדות שהתקבלו במצטבר הסתכמו בכ-1 מיליארדי ש"ח (נכון ליום 30 בספטמבר 2022, סך ההפקדות שהתקבלו במצטבר הסתכמו בכ-540 מיליוני ש"ח).

2.6.4 קרנות פנסיה:

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ-343 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-319 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה, הסתכמו ברבעון השלישי בסך של כ-119 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-108 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.6.5 קופות גמל:

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ-228 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-212 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו ברבעון השלישי בסך של כ-79 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-72 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.6.6 ביטוח בריאות:

הראל ביטוח הינה המבטחת בפוליסת הסיעוד הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית. נכון למועד הדוח תקופת הביטוח עתידה להסתיים ביום 31 בדצמבר 2023. לעמדת שירותי בריאות כללית, קיימת להם הזכות להאריך את תקופת הביטוח בשלוש שנים נוספות, ואולם החברה דחתה עמדה זו.

לעניין עתירה לבג"ץ שהגישה שירותי בריאות כללית בעניין פוליסות הביטוח הסיעודי בישראל - ראו דיווח מידי של החברה מיום 6 בנובמבר 2023 אסמכתא: 2023-01-121797.

בנוסף לפוליסות הסיעוד הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית, הראל מבטחת בביטוח סיעודי מספר קולקטיבים נוספים.

2.6.7 ביטוח כללי:

לפרטים אודות נתונים כספיים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי, בפירוט לענפיו ראו באור 4ב' בדוחות הכספיים. לפרטים אודות שינוי מנגנון ההתחשבות בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברות הביטוח לגבי תאונות דרכים ראו באור 36 בדוחות הכספיים השנתיים של 2022.

להלן השינוי בכמות הפוליסות במונחי חשיפה:

	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		רכב חובה
	2023	2022	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
כמות הפוליסות במונחי חשיפה - פעילות ביטוח כללי מאופיינת בפוליסות לתקופה של עד שנה. לאור אופיין של הפוליסות, הכמות מהווה מכפלה של מספר הפוליסות בתקופת הפוליסה במהלך השנה. משמע, אם בוצע חיתום לפוליסה לתקופה הקצרה משנה, היא מוכפלת בחלק היחסי של התקופה, כך שפוליסה לחצי שנה מהווה חצי יחידה.	26%	3%	7%
	15%	(6%)	(5%)
	12%	8%	4%
	9%	9%	7%

2.6.7.1 רכב חובה

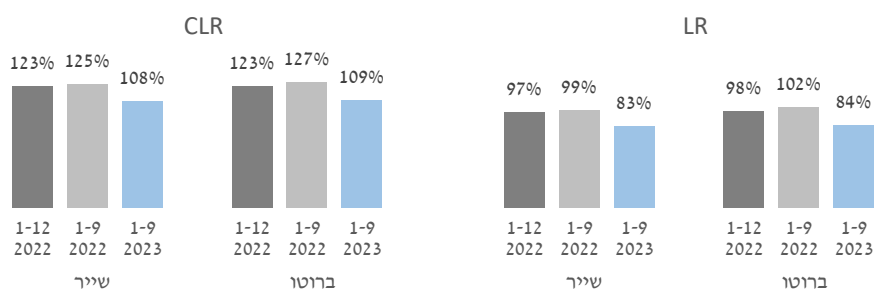
לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות רכב חובה ראו סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל אופנועיים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פולי" (המאגר הישראלי לביטוח רכב) אשר פועל כחברת ביטוח לכל דבר. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פולי", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פולי", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה בשנה שחלפה. במכתב מאת מנכ"ל ה"פולי" נקבע חלקה הזמני של הראל ביטוח בדמי הביטוח נטו לשנת 2023 בשיעור של 13.01% (מול 14.17% שמהווה את חלקה הסופי של החברה לשנת 2022).

2.6.7.2 רכב רכוש

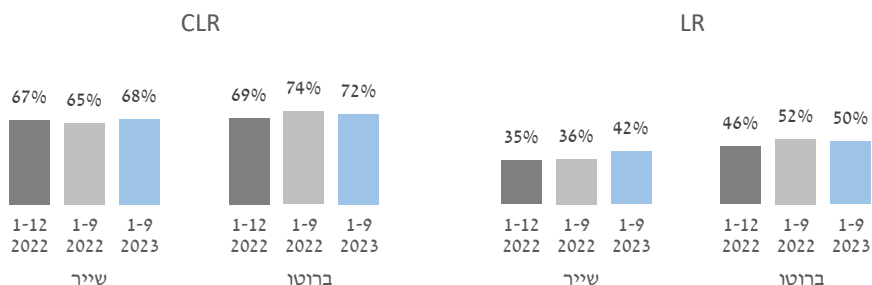
לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות ענף רכב רכוש ראו סעיף 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בביטוח רכב רכוש:

2.6.7.3 ענפי רכוש ואחרים

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות ענף רכוש ואחרים ראו סעיף 2.5.1 לעיל.
שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בענפי רכוש ואחרים:

2.6.7.4 ענפי חבויות אחרים

לפירוט בנוגע לתוצאות ענפי חבויות אחרים ראו סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

2.6.7.5 ענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא (EMI)

הפרמיות שהורווחו בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא אינן בגין מכירות חדשות, אלא בגין מכירות שבוצעו בעבר ואשר הפרמיות בגינן מוכרות כפרמיה מורווחת בהתאם לתקופת הכיסוי. בענף ביטוח זה לא קיימים ל-EMI הסכמי ביטוח משנה.

EMI קיבלה לאחרונה אישור עקרוני מרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ("הרשות") להתחיל לחשב את התחייבויותיה הביטוחיות החל מהדוח הכספי השנתי של שנת 2023, בהתאם לתחשיב כלכלי (כיום מחושבות ההתחייבויות הביטוחיות של EMI בהתאם להוראות שנקבעו ברישיון המבטח של EMI). השלמת המהלך תלויה, בין היתר בקבלת אישור סופי מהרשות ובשינוי תנאי רישיון מבטח. עם השלמת המהלך כאמור, צפויות ההתחייבויות הביטוחיות של EMI לקטון בעשרות מיליוני ש"ח.

הערכה זו של החברה מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח 1968, המבוסס על הערכת החברה למיטב שיפוטה על בסיס המידע הזמין לה בקשר לנושא זה. הערכה זו עשויה שלא להתממש או להתממש באופן שונה בשל גורמים שאינם בשליטת החברה ובפרט תלויה בקבלת אישור סופי מהרשות ובשינוי תנאי רישיון מבטח.

2.6.8 חברות ביטוח בחו"ל

החברה הינה בעלת השליטה (בשיעור של 94%) ב-Interasco חברת ביטוח הפועלת ביוון ובעלת השליטה המלאה ב-Turk Nippon חברת ביטוח הפועלת בטורקיה ("חברות ביטוח בחו"ל"). עיסוקן של חברות הביטוח בחו"ל בתחומי הביטוח הכללי והבריאות.

: Turk Nippon

בשנת 2022 הזרימה החברה ל-Turk Nippon הון בסך של כ-142 מיליוני לירות טורקיות (כ-27 מיליוני ש"ח). בחודש מרץ 2023 הזרימה החברה ל-Turk Nippon הון נוסף בסך של כ-77.5 מיליוני לירות טורקיות (כ-15 מיליוני ש"ח).

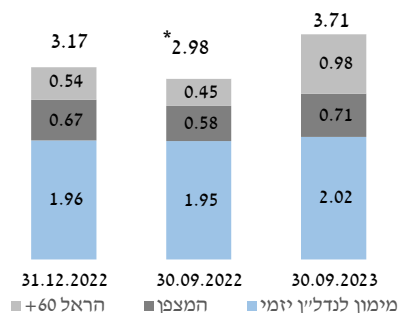
: Interasco

בחודש ינואר 2023, אישר הרגולטור היווני ל-Interasco קבלת "מכתב אשראי" (LoC) מהחברה בסך של 5 מיליוני אירו אשר העמדתו מעלה את יחס הסולבנסי של Interasco באופן שיאפשר לה להשקיע

בנכסים עם פוטנציאל תשואה גבוה יותר. בהתאם לתנאי ה-LoC, אם יחס הסולבנסי, ללא התחשבות ב-LoC, ירד מתחת ל-105% בשני רבעונים רצופים או ירד מתחת ל-100% ברבעון אחד, ניתן יהיה להמיר להון את סכום ה-LoC במנות של 0.5 מיליוני אירו באופן שיביא את יחס הסולבנסי ל-105% או 100%, בהתאמה.

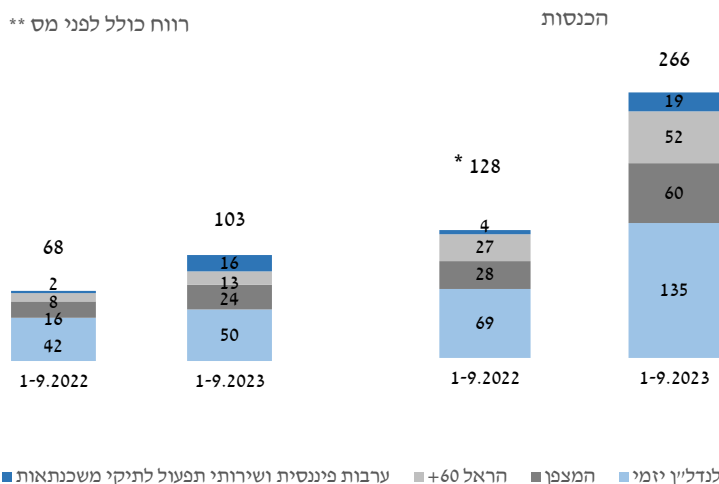
2.6.9 תחום אשראי

גודל תיק האשראי (מיליארדי ש"ח):

* מוין מחדש

היקף ההכנסות והרווח לתקופה בתחום האשראי (מיליוני ש"ח):

* מוין מחדש

** רווח כולל לפני מס במימון לנדל"ן יזמי ובהראל +60 מחושב כהכנסות בניכוי עלויות מימון רעיוניות והוצאות תפעוליות

נכון ליום 30 בספטמבר 2023, תחום האשראי לא מהווה מגזר פעילות בדוחות הכספיים. בהתאם, הנכסים, ההתחייבויות ותוצאות פעילות תחום האשראי נכללים במגזרי הפעילות השונים של החברה ראו גם סעיף 1.1 ד לעיל

2.6.10 תחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים

נכסים המנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה (מיליארדי ש"ח):

הנכסים המנוהלים בתיקי הלקוחות כוללים נכסים פיננסיים שהונפקו על ידי הקבוצה ומנוהלים בתיקים

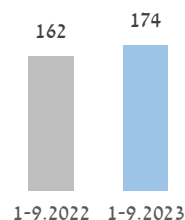
בתקופת הדוח הסתכמו ההכנסות במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים בסך של כ-253 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-186 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד

סך הנכסים המנוהלים בקרנות הנאמנות ובתיקי לקוחות, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

נכסי קרנות נאמנות כוללים קרנות נאמנות, קרנות סל ופיקדון

דמי ניהול מגזר פיננסיים (מיליוני ש"ח):

2.7 נזילות ומקורות מימון

2.7.1 תזרים מזומנים

סך תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ-2,138 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-409 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון הסתכמו בכ-1,190 מיליוני ש"ח. השפעת התנודות בשער החליפין על יתרת המזומנים הסתכמה בסך שלילי של כ-201 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הנ"ל מתבטאת בגידול ביתרות המזומנים בסך של כ-2,718 מיליוני ש"ח.

2.7.2 נזילות ומימון הפעילות

ככלל, החברה והחברות הבנות שלה מממנות את פעילותן השוטפת ממקורותיהן העצמאיים.

3 גילויי ייעודי למחזיקי אגרות החוב של החברה

א. נתוני אגרות חוב

סדרה/מועד הנפקה	אג"ח א'
מועד ההנפקה	יולי 2021 (הורחבה ביוני 2023)
שווי נקוב במועד ההנפקה (ש"ח)	250,000,000
	953,516,000 נוספים הונפקו במסגרת הרחבה מחודש יוני 2023)
שווי בספרים ליום 30.9.23 מיליוני ש"ח*	982
שווי שוק ליום 30.09.23 (מיליוני ש"ח)	957
סוג ריבית	קבועה
שיעור הריבית הנקובה	1.95%
רישום למסחר בבורסה	כן
מועדי תשלום קרן	הקרן תיפרע ב-28 תשלומים חצי שנתיים, כאשר התשלומים יהיו רצופים, וישולמו בתאריכים 30 ביוני וה-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2021 - 2035 (כאשר התשלום הראשון ישולם ביום 30 ביוני 2022 והתשלום האחרון ישולם ביום 31 בדצמבר 2035) ובאופן שכל אחד מ-27 התשלומים הראשונים יהווה 3.57% מהערך הנקוב של הקרן והתשלום ה-28 והאחרון יהווה 3.61% מהערך הנקוב של הקרן
מועדי תשלום ריבית	הריבית על היתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות החוב תשולם בתשלומים חצי שנתיים, כאשר התשלומים יהיו רצופים וישולמו בתאריכים 30 ביוני וה-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2021 - 2035 (כאשר התשלום הראשון ישולם ביום 31 בדצמבר 2021 והתשלום האחרון ישולם ביום 31 בדצמבר 2035)
ריבית לשלם ליום 30.09.23 (מיליוני ש"ח)	5.6
האם תעודות ההתחייבות ניתנות להמרה	לא
בסיס ההצמדה ותנאיה	הקרן והריבית אינן צמודות
נכסים משועבדים	אין
זכות החברה לבצע פדיון מוקדם או המרה כפויה	לחברה קיימת זכות לפדיון מוקדם, החל מתום 60 ימים ממועד רישומן של אגרות החוב (סדרה א') למסחר (קרי, 27 ביולי 2021), וזאת באופן מלא או חלקי, בהתאם לתנאים המפורטים בסעיף 7.2 לשטר הנאמנות
מהותיות הסדרה	הסדרה מהותית כהגדרת מונח זה בתקנה 10(ב)(13)(א) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תשי"ל-1970
קיימת תנית הפרה צולבת (Cross Default)	כן. בתנאים המנויים בסעיף 8.1.14 לשטר הנאמנות, ובכללם: העמדה לפירעון מידי של סדרה אחרת אשר רשומה למסחר בבורסה או חוב פיננסי אחר שניטל מבנקים או ממוסדות פיננסיים למעט במקרי (Non Recourse) שהיקפו עולה על שיעור של 10% מסך החוב הפיננסי ברוטו של החברה, או מעל 125 מיליוני ש"ח, לפי הגבוה מבניהם. למעט במקרה של העמדת סדרה נסחרת לפירעון מידי, לחברה תעמוד תקופת ריפוי בת 30 יום

* כולל ריבית לשלם

ב. פרטים בדבר דירוג

אג"ח א'	
מידרוג	שם חברה מדרגת
Aa2.il	דירוג ביום ההנפקה
Aa2.il	דירוג נוכחי

ג. גילוי לגבי הנאמן

הנאמן לאגרות חוב (סדרה א') הינו הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ, דרך ששת הימים 30, בני ברק.

ד. מגבלות חוזיות ואמות מידה פיננסיות

לפרטים אודות המגבלות החוזיות ואמות המידה הפיננסיות – ראו באור 6.ג(4)(8) בדוחות הכספיים.

4 חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה לסיכוני שוק של החברה ובדרכי ניהולם לעומת הדוח התקופתי.

5 היבטי ממשל תאגידי**שינויים בדירקטוריון ובהנהלה הבכירה:**

ביום 17 בנובמבר 2023 הגבי חוה פרידמן שפירא סיימה 9 שנות כהונה כדירקטורית חיצונית בחברה. ביום 25 באוקטובר 2023 זומנה אסיפה כללית מיוחדת של החברה אשר על סדר יומה, בין היתר, מינויה של הגבי אפרת יעבץ, לתקופת כהונה שניה כדירקטורית חיצונית בחברה (החל מיום 7 בינואר 2024). לעניין סיום כהונה צפוי של מנכ"ל החברה, ראו סעיף 2.2.8 לעיל.

6 גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי**הוראות לעניין יישום משטר כושר פירעון כלכלי:**

על הראל ביטוח חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 ("הוראות משטר כושר פירעון כלכלי").

הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כוללות הוראות מעבר המאפשרות פריסה עד שנת 2032 של הגידול בעתודות בגין מוצרי ביטוח ארוכי טווח אשר נמכרו בעבר. בהתאם להוראות המעבר, חברת ביטוח רשאית, לאחר שקיבלה אישור הממונה, לכלול בחישוב עתודות הביטוח בתקופת הפריסה ניכוי מעתודת הביטוח ("הניכוי"). הניכוי מחושב, בהתאם להנחיות במכתב עקרונות הניכוי והוא מופחת החל משיעור של 100% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2019 ועד לשיעור של 0% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2032. ביום 21 בנובמבר 2022 התקבל אישור הממונה לחישוב מחדש של הניכוי, המבוצע לפחות אחת לשנתיים. הניכוי חושב מחדש ליום 30 ביוני 2022 לאור ההשפעה המהותית של עליית הריבית במחצית הראשונה של שנת 2022. בנוסף, בתקופת המעבר מחושבת דרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לסוף שנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות וכן מגבלת הכרה מקסימלית גבוהה יותר עבור הון רובד 2.

ביום 27 בנובמבר 2023 פרסמה הראל ביטוח את דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 30 ביוני 2023 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: <https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx>).

עודף ההון של הראל ביטוח ליום 30 ביוני 2023, בהתאם להוראות המעבר הינו בסך של כ-6,274 מיליוני ש"ח וללא התחשבות בהוראות המעבר הינו בסך של כ-2,706 מיליוני ש"ח.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית, שינויים ברווחי השקעות, עדכוני הנחות אקטואריות ושינויים הקשורים בפעילות הראל ביטוח וכן בדבר אי הוודאות הגלומה בהנחות ובתחזיות האקטואריות והפיננסיות בהן נעשה שימוש במסגרת הכנת הדוח.

חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, אשר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

קביעת האומדן המיטבי התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ- "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. יתכן כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהונח בחישוב דוח כושר פירעון, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

יחס כושר פירעון כלכלי וסף הון:

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 30 ביוני 2023 בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי. יחס כושר פירעון כלכלי מחושב בהתאם להוראות מעבר, במסגרתן נקבעה תקופת פריסה.

א. יחס כושר פירעון כלכלי

ליום 30 ביוני 2023	ליום 31 בדצמבר 2022	
(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	
מיליוני ש"ח		
15,624	15,478	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
9,350	9,149	הון נדרש לכושר פירעון
6,274	6,329	עודף
167%	169%	יחס כושר פירעון כלכלי

השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פריסה דוח יחס כושר פירעון:

-	20	גיוס (פדיון) הון
15,624	15,498	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
6,274	6,349	עודף הון
167%	169%	יחס כושר פירעון כלכלי

מצב ההון של הראל ביטוח מושפע מההתפתחות העסקית השוטפת של הראל ביטוח, שינויים במשתני שוק, עדכון הנחות דמוגרפיות ותפעוליות, עדכוני מודל שוטפים, עדכון הנחיות רגולטוריות ופעולות הוניות. למידע בדבר שינויים עיקריים שחלו במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 לעומת מספרי השוואה ראו סעיף 2 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי.

נתונים אלה בדבר יחס כושר הפירעון, בהתחשב בפעולות ההוניות, כפי שפורטו לעיל, אינם כוללים את השפעת הפעילות העסקית של הראל ביטוח לאחר 30 ביוני 2023, שינויים בתמהיל ובגודל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות, חלוקת דיבידנדים וגיוס חוב, עדכון הנחות אקטואריות, השפעות אקסוגניות ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית. למידע בדבר שינויים עיקריים שחלו לאחר מועד החישוב ראו סעיף 2 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי.

לתוצאות מבחני רגישות של יחס כושר פירעון כלכלי ביחס לגורמי סיכון שונים, לרבות רגישות לריבית, ראו סעיף 9 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2022.

ב. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	
2,869	2,943
11,497	11,538

סף הון (MCR)
הון עצמי לעניין סף הון

ג. מגבלות על חלוקת דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסם הממונה בחודש אוקטובר 2017 ("המכתב"), חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי משטר כושר פירעון כלכלי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא התחשבות בהוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות.

מדיניות הראל ביטוח היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולתה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. הראל ביטוח כפופה לדרישות ההון והרגולציה הנקבעת לעניין חלוקת דיבידנד.

ביום 29 במאי 2023 אישר דירקטוריון הראל ביטוח את עדכון התכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה בשיעור של 110%.

ביום 28 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה החברה תחלק דיבידנד בשיעור של לפחות 30% מהרווח הכולל על פי הדוחות הכספיים המאוחדים השנתיים שלה. בנוסף, ביום 28 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון הראל ביטוח מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה הראל ביטוח תחלק דיבידנד בשיעור של לפחות 35% מהרווח הכולל על פי הדוחות הכספיים המאוחדים השנתיים של הראל ביטוח וזאת כל עוד הראל ביטוח תעמוד ביעדים המינימאליים ליחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2.

כללי הסף נועדו לאפשר להראל ביטוח התמודדות עם משברים מבלי לפגוע מהותית בפעילותה ובעמידתה בדרישות ההון החלות עליה. עם זאת, אין באמור כדי להבטיח שהראל ביטוח תעמוד בכללי הסף שנקבעו בכל עת.

ד. יחס כושר פירעון ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות

להלן נתונים על יחס כושר פירעון כלכלי של הראל ביטוח, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ועל יעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון הראל ביטוח בהתייחס ליחס כושר הפירעון המחושב ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות, כנדרש במכתב. יחס זה עומד ביחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח		
12,953	13,097	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
10,363	10,391	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
2,590	2,706	עודף הון
125%	126%	יחס כושר פירעון (באחוזים)
השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:		
-	-	גיוס (פדיון) הון
12,953	13,097	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
2,590	2,706	עודף הון
125%	126%	יחס כושר פירעון (באחוזים)
סטאטוס ההון לאחר פעולות הוניות ביחס ליעד הדירקטוריון:		
110%	110%	יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון
1,554	1,666	עודף הון ביחס ליעד (במיליוני ש"ח)

ה. הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד שעניינו "דיווח לממונה על שוק ההון - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)" ("התיקון"). בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, בחודש ינואר. בהתאם לתיקון, הראל ביטוח תספק לממונה דיווח שיכלול את סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר פירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד ותרחישים וניתוחי רגישויות. יישום החוזר הדרגתי ותחילתו ביום 1 בינואר 2023.

בעקבות מלחמת "חרבות ברזל", ביום 23 באוקטובר 2023 פורסם חוזר גופים מוסדיים בעניין "הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לשעת חירום - אוקטובר 2023" ("הוראות הממונה לשעת חירום"), אשר נותן ארכה של 60 ימים עד ליום 31 במרץ 2023 בהגשת דוח הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) ודוחה את מועד הדיווח לראשונה על הערכה צופה פני עתיד ועל תרחישים וניתוחי רגישות, הנדרש במסגרת הדיווח על הערכה עצמית, ממועד הדיווח הקרוב למועד הדיווח הבא אחריו, שיחול בינואר 2025.

הראל ביטוח העבירה את הדיווח הנדרש לממונה בינואר 2023 ותדווח בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו בהוראות הממונה לשעת חירום.

הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי הקבוצה וסוכניה עבור הישגי הקבוצה

מישל סיבוני
מנכ"ל

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

27 בנובמבר 2023

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר 2023

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "הקבוצה"), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 30 בספטמבר 2023 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על רווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 המתייחסות לחברות החזקה של מבטחים, כמתואר בביאור 2 למידע הכספי. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-6% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2023, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-1% מכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של חברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בה הינה כ-147 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2023 וחלקה של הקבוצה ברווחיה הינו כ-16 מיליוני ש"ח וכ-2 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, המתייחסות לחברות החזקה של מבטחים, כמתואר בביאור 2 למידע הכספי.

פיסקת הדגש עניין (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 7א' למידע הכספי הנ"ל בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין

רואי חשבון

27 בנובמבר, 2023

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2022	2022	2023	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
2,346	2,344	2,425		נכסים
21	20	21		נכסים בלתי מוחשיים
2,916	2,872	3,132		נכסי מסים נדחים
1,345	1,367	1,411		הוצאות רכישה נדחות
1,556	1,588	1,571		רכוש קבוע
2,060	2,017	1,896		השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
2,408	2,373	2,562		נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
5,101	5,461	5,503		נדל"ן להשקעה אחר
100	238	127		נכסי ביטוח משנה
3,133	3,170	2,984		נכסי מסים שוטפים
1,532	1,609	1,898		חייבים ויתרות חובה
67,420	68,549	70,555		פרמיה לגבייה
				השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
				השקעות פיננסיות אחרות
11,142	11,298	8,771		נכסי חוב סחירים
19,999	19,051	22,471		נכסי חוב שאינם סחירים
1,814	2,071	2,260		מניות
3,999	3,941	4,495		אחרות
36,954	36,361	37,997		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
6,450	5,137	5,974		מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,929	1,789	5,123		מזומנים ושווי מזומנים אחרים
135,271	134,895	143,179		סך כל הנכסים
77,848	78,061	80,388		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2022	2022	2023	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				הון והתחייבויות
				הון
359	359	359		הון מניות ופרמיה על מניות
(237)	(218)	(277)		מניות באוצר
389	487	616		קרנות הון
7,824	7,537	8,014		עודפים
8,335	8,165	8,712		סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה
52	49	58		זכויות שאינן מקנות שליטה
8,387	8,214	8,770		סך כל ההון
				התחייבויות
31,234	31,554	32,215		התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
76,250	75,565	78,577		התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
924	986	995		התחייבויות מסים נדחים
264	277	273		התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
23	22	27		התחייבויות מסים שוטפים
4,998	4,633	5,350		זכאים ויתרות זכות
13,191	13,644	16,972		התחייבויות פיננסיות
126,884	126,681	134,409		סך כל ההתחייבויות
135,271	134,895	143,179		סך כל ההון וההתחייבויות

אריק פרץ
מנהל הכספים

מישל סיבוני
מנהל כללי

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות: 27 בנובמבר 2023

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2022	2023	2022	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
17,121	4,282	4,498	12,872	13,394	פרמיות שהורווחו ברוטו
2,250	575	609	1,652	1,790	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
14,871	3,707	3,889	11,220	11,604	פרמיות שהורווחו בשייר
(4,052)	(1,353)	492	(5,535)	5,275	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,466	366	394	1,090	1,133	הכנסות מדמי ניהול
417	107	117	311	353	הכנסות מעמלות
53	17	23	33	66	הכנסות אחרות
12,755	2,844	4,915	7,119	18,431	סך כל ההכנסות
8,149	1,924	3,606	3,947	15,490	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
1,623	455	517	1,246	1,543	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
6,526	1,469	3,089	2,701	13,947	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
3,063	780	849	2,273	2,504	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,461	370	397	1,090	1,185	הוצאות הנהלה וכלליות
45	12	14	31	47	הוצאות אחרות
427	91	143	345	394	הוצאות מימון, נטו
11,522	2,722	4,492	6,440	18,077	סך כל ההוצאות
78	5	11	80	(77)	חלק החברה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,311	127	434	759	277	רווח לפני מסים על ההכנסה
398	40	130	232	64	מסים על ההכנסה
913	87	304	527	213	רווח לתקופה
906	85	301	522	204	מיוחס ל:
7	2	3	5	9	בעלים של החברה
913	87	304	527	213	זכויות שאינן מקנות שליטה
4.27	0.40	1.43	2.45	0.97	רווח לתקופה
					רווח בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על הרווח הכולל ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2023	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
913	87	304	527	213	רווח לתקופה
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה
					לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו
					לרווח והפסד
(1,657)	(518)	(129)	(1,516)	(114)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
					שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(132)	(24)	28	(84)	180	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
85	22	16	71	66	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
134	-	30	114	93	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
579	179	31	521	(46)	מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(36)	-	(8)	(29)	(28)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר
					ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או
					יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(1,027)	(341)	(32)	(923)	151	פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח
					והפסד
21	1	1	21	53	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע בשימוש עצמי
39	8	2	34	7	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת
(16)	(2)	(1)	(14)	(18)	מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
44	7	2	41	42	רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד,
					נטו ממס
(983)	(334)	(30)	(882)	193	סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
(70)	(247)	274	(355)	406	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
					מיוחס ל:
(77)	(249)	271	(359)	397	בעלים של החברה
7	2	3	4	9	זכויות שאינן מקנות שליטה
(70)	(247)	274	(355)	406	סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים

מיוחס לבעלים של החברה											
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)											
8,387	52	8,335	7,824	339	(49)	(237)	31	(154)	222	359	יתרה ליום 1 בינואר 2023 השפעת היישום לראשונה של IFRS 9 **
-	-	-	(18)	-	-	-	-	-	18	-	יתרה ליום 1 בינואר 2023 לאחר היישום לראשונה של IFRS 9
8,387	52	8,335	7,806	339	(49)	(237)	31	(154)	240	359	הרווח הכולל לתקופה
213	9	204	204	-	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
193	*-	193	4	38	-	-	-	65	86	-	רווח כולל אחר לתקופה
406	9	397	208	38	-	-	-	65	86	-	סך כל הרווח הכולל לתקופה עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
20	-	20	-	-	-	-	20	-	-	-	תשלום מבוסס מניות
(40)	-	(40)	-	-	-	(40)	-	-	-	-	רכישת מניות באוצר
(3)	(3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8,770	58	8,712	8,014	377	(49)	(277)	51	(89)	326	359	יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

** ראו באור 3א בדבר יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים, לגבי חלק מכשירים פיננסיים שאינם מתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח. בהתאם לשיטת המעבר שנבחרה, מספרי השוואה לא הוצגו מחדש

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה											
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קרן הון בגין בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)											
8,499	55	8,444	7,712	376	(49)	(267)	44	(111)	380	359	יתרה ליום 1 ביולי 2023
304	3	301	301	-	-	-	-	-	-	-	הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
(30)	*-	(30)	1	1	-	-	-	22	(54)	-	רווח לתקופה
274	3	271	302	1	-	-	-	22	(54)	-	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון											
7	-	7	-	-	-	-	7	-	-	-	תשלום מבוסס מניות
(10)	-	(10)	-	-	-	(10)	-	-	-	-	רכישת מניות באוצר
8,770	58	8,712	8,014	377	(49)	(277)	51	(89)	326	359	יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מיוחס לבעלים של החברה											
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)											
8,893	32	8,861	7,292	321	(49)	(163)	6	(252)	1,347	359	יתרה ליום 1 בינואר 2022
											הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
527	5	522	522	-	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
(882)	(1)	(881)	23	18	-	-	-	85	(1,007)	-	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
											סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
(355)	4	(359)	545	18	-	-	-	85	(1,007)	-	עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון
											דיבידנד שחולק
(300)	-	(300)	(300)	-	-	-	-	-	-	-	תשלום מבוסס מניות
18	-	18	-	-	-	-	18	-	-	-	רכישת מניות באוצר
(55)	-	(55)	-	-	-	(55)	-	-	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה בגין חברות מאוחדות
13	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	*-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
8,214	49	8,165	7,537	339	(49)	(218)	24	(167)	340	359	יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה											
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קרן הון בגין בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)											
8,462	34	8,428	7,446	338	(49)	(199)	19	(167)	681	359	יתרה ליום 1 ביולי 2022
87	2	85	85	-	-	-	-	-	-	-	הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
(334)	*-	(334)	6	1	-	-	-	-	(341)	-	רווח לתקופה
(247)	2	(249)	91	1	-	-	-	-	(341)	-	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון											
5	-	5	-	-	-	-	5	-	-	-	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
(19)	-	(19)	-	-	-	(19)	-	-	-	-	תשלום מבוסס מניות
13	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רכישת מניות באוצר
8,214	49	8,165	7,537	339	(49)	(218)	24	(167)	340	359	זכויות שאינן מקנות שליטה בגין חברה מאוחדת
יתרה ליום 30 בספטמבר 2022											

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה											
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)											
8,893	32	8,861	7,292	321	(49)	(163)	6	(252)	1,347	359	יתרה ליום 1 בינואר 2022
913	7	906	906	-	-	-	-	-	-	-	הרווח (ההפסד) הכולל לשנה
(983)	*-	(983)	26	18	-	-	-	98	(1,125)	-	רווח (הפסד) כולל אחר לשנה
(70)	7	(77)	932	18	-	-	-	98	(1,125)	-	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה
(400)	-	(400)	(400)	-	-	-	-	-	-	-	עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
25	-	25	-	-	-	-	25	-	-	-	דיבידנדים שהוכרזו
(74)	-	(74)	-	-	-	(74)	-	-	-	-	תשלום מבוסס מניות
13	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רכישת מניות באוצר
-	*-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה בגין חברה מאוחדת
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8,387	52	8,335	7,824	339	(49)	(237)	31	(154)	222	359	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
	2022	2022	2023	2022		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
						תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
2,703	1,707	(202)	1,126	2,236	א	לפני מסים על ההכנסה
(518)	(19)	(31)	(472)	(98)		מסים ששולמו
2,185	1,688	(233)	654	2,138		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
						תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(35)	(21)	(39)	(35)	(39)	ב	רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה השלמת תמורה בגין רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה בשנת 2021
(9)	-	-	(9)	-		השקעה בחברות מוחזקות
(187)	(22)	(11)	(168)	(57)		תמורה מממוש השקעה בחברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
97	57	24	63	27		השקעה ברכוש קבוע
(35)	(6)	(15)	(33)	(73)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(337)	(87)	(91)	(262)	(286)		דיבידנד וריבית מחברה מוחזקת
134	6	4	81	17		תמורה מממוש רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים
1	-	1	1	2		
(371)	(73)	(127)	(362)	(409)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
						תזרימי מזומנים מפעילות מימון
-	-	-	-	1,288		תמורה בגין הנפקת כתבי התחייבות, נטו
(248)	-	-	(248)	(328)		פירעון כתבי התחייבות
(74)	(19)	(10)	(55)	(40)		רכישת מניות באוצר
(228)	(274)	127	(253)	124		אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים, נטו
-	-	-	-	300		קבלת הלוואות מתאגידים בנקאיים
(27)	(14)	(14)	(27)	(27)		פירעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
(34)	(7)	(5)	(26)	(24)		פירעון התחייבויות חכירה
-	-	-	-	(3)		דיבידנד לזכויות שאינן מקנות שליטה
(400)	-	-	(400)	(100)		דיבידנד לבעלי החברה
(1,011)	(314)	98	(1,009)	1,190		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
(61)	79	(31)	6	(201)		השפעת התנדויות בשער חליפין על יתרות המזומנים ושווי מזומנים
742	1,380	(293)	(711)	2,718		עליה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
7,637	5,546	11,390	7,637	8,379	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
8,379	6,926	11,097	6,926	11,097	ד	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

* במהלך התקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 ביצעה הראל ביטוח השקעה שלא במזומן בשותפות כלולה (כנגד יתרת נכסי חוב שאינם סחירים) בסך של כ-20 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2022	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
913	87	304	527	213	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (1), (2), (3)
					רווח לתקופה
					פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
(78)	(5)	(11)	(80)	77	חלק החברה בהפסדי (ברוחי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
7,440	2,153	648	8,094	(2,255)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות
					נכסי חוב סחירים
(406)	(90)	15	(345)	(106)	נכסי חוב שאינם סחירים
(512)	(100)	48	(409)	(391)	מניות
(153)	(13)	15	(114)	70	השקעות אחרות
458	9	139	413	350	שינוי בהתחייבויות פיננסיות
2,759	971	793	2,150	681	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
(83)	5	7	(44)	(9)	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
(123)	(25)	(91)	(94)	(138)	פחת והפחתות
					רכוש קבוע
113	30	32	84	93	נכסים בלתי מוחשיים
272	65	78	199	245	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
129	108	7	426	1,014	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
(4,266)	(1,429)	(504)	(4,951)	2,327	שינוי בנכסי ביטוח משנה
130	(37)	(94)	(232)	(423)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
(256)	(46)	(62)	(211)	(230)	הוצאות שכר בגין תשלום מבוסס מניות
25	5	7	18	20	הוצאות מסיים על ההכנסה
398	40	130	232	64	שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
					השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
(14)	(3)	(2)	(10)	(6)	רכישת נדל"ן להשקעה
-	-	-	-	179	תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה
(1,445)	891	(991)	(2,799)	(572)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
					השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר
(21)	(6)	(9)	(15)	(16)	רכישת נדל"ן להשקעה
5	3	-	5	-	תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה
(327)	(9)	190	451	678	מכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
(93)	34	(223)	(170)	(387)	פרמיות לגבייה
(1,721)	(1,122)	(699)	(1,748)	241	חייבים ויתרות חובה
(442)	187	66	(260)	501	זכאים ויתרות זכות
1	4	5	9	16	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
1,790	1,620	(506)	599	2,023	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
2,703	1,707	(202)	1,126	2,236	סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

- תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
- במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסך של כ-1,297 מיליוני ש"ח וכ-707 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, בהתאמה (לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 סך של כ-1,135 מיליוני ש"ח וכ-350 מיליוני ש"ח, בהתאמה, ולשנת 2022 סך של כ-1,501 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסך של כ-226 מיליוני ש"ח וכ-4 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, בהתאמה (לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 סך של כ-101 מיליוני ש"ח וסך של כ-7 מיליוני ש"ח, בהתאמה, ולשנת 2022 סך של כ-119 מיליוני ש"ח)
- במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסך של כ-381 מיליוני ש"ח וכ-147 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, בהתאמה (לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 סך של כ-481 מיליוני ש"ח וכ-185 מיליוני ש"ח, בהתאמה, ולשנת 2022 סך של כ-626 מיליוני ש"ח)

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2023	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
					נספח ב' - רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה
					נכסים והתחייבויות של החברה המאוחדת ליום הרכישה
(2)	-	(38)	-	(38)	מונטין שנוצר ברכישה
(35)	(20)	-	(37)	-	עודף עלות - נכס בלתי מוחשי בגין קשרי לקוחות - שנוצר ברכישה
-	-	(1)	-	(1)	רכוש קבוע
(5)	(5)	-	(5)	-	השקעות פיננסיות אחרות
1	-	-	1	-	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
2	-	-	2	-	זכאים ויתרות זכות
4	4	-	4	-	זכויות שאינן מקנות שליטה
(35)	(21)	(39)	(35)	(39)	סך הכל מזומנים שנגרעו בשל רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2023	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
					נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
5,012	3,604	6,878	5,012	6,450	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
2,625	1,942	4,512	2,625	1,929	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
7,637	5,546	11,390	7,637	8,379	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
					נספח ד - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
6,450	5,137	5,974	5,137	5,974	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,929	1,789	5,123	1,789	5,123	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
8,379	6,926	11,097	6,926	11,097	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

באור 1 - כללי

א. הישות המדווחת

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל ומניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. כתובתה הרשמית של החברה היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

החברה הינה חברת החזקות שעיקר החזקותיה הינן בחברות המאוחדות שהן חברות ביטוח ופיננסיים. תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2023 כוללת את אלה של החברה ושל החברות המאוחדות שלה (להלן: "הקבוצה"), וכן את זכויות החברה בחברות כלולות ובהסדרים משותפים.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים משקפת בעיקרה את הנכסים, ההתחייבויות והתוצאות של חברות הביטוח המאוחדות, ולפיכך נערכה במתכונת דומה למתכונת לפיה נערכים דוחות כספיים ביניים של חברות ביטוח.

ב. מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 7 באוקטובר 2023, לאחר תקופת הדוח, פתח ארגון הטרור חמאס במתקפת פתע רצחנית על מדינת ישראל שכללה ירי טילים וחדירת אלפי מחבלים מרצועת עזה לישראל. בעקבות המתקפה הנפשעת הכריזה ממשלת ישראל על מלחמת "חרבות ברזל" (להלן: "המלחמה"), בוצע גיוס מילואים נרחב והחלה מתקפה על ארגון חמאס הפועל מרצועת עזה. במקביל, התפתחה הסלמה ביטחונית משמעותית גם בגבול הצפון אל מול ארגון הטרור חיזבאללה.

השפעת המלחמה על המשק הישראלי מקבלת ביטוי במספר מישורים, בין היתר, בסגירה זמנית ו/או בקיצור שעות העבודה של עסקים רבים, הגבלות על התכנסות במקומות עבודה ובאירועים, הגבלות על מערכת החינוך ועוד. הגבלות אלו כמו גם גיוס המילואים הנרחב, הביאו עד בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לצמצום הפעילות במשק הישראלי ולירידה בפעילות הכלכלית. השפעת המלחמה ניכרת גם בשוק ההון בתנודתיות רבה בשווקים הפיננסיים ובשער החליפין של השקל אל מול המטבעות השונים, כתוצאה מעליה ברמות הסיכון וחוסר הוודאות.

השפעת המלחמה ניכרת גם על דירוג האשראי של מדינת ישראל. מודיסי' ופיפ'י העבירו את ישראל לרשימת המעקב השלילית, ואילו S&P העבירה את תחזית דירוג החוב של מדינת ישראל לשלילית. כתוצאה מכך, תשואות אג"ח מדינת ישראל החלו להיסחר ברמת תשואות של מדינות בקבוצת דירוג נמוכה יותר.

קיימת אי ודאות רבה לגבי השלכות המלחמה על פעילות המשק הישראלי בכלל ועל הפעילות העסקית ותוצאות הפעילות של הקבוצה בפרט. הקבוצה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות העסקית במשק, וכן לסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה, וממשיכה לבחון כל העת את השלכות האירועים על פעילות הקבוצה.

בשלב זה לא ניתן לצפות את משך המלחמה ואולם ההערכות הינן שהיא תימשך מספר שבועות נוספים ואולי אף מספר חודשים ונכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, המשק הישראלי מתחיל להיכנס לשגרה בצל הלחימה. לאור זאת, מדובר באירוע מתגלגל ולא ניתן בשלב זה להעריך את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על הקבוצה ועל תוצאותיה.

להלן יפורטו ההשפעות המרכזיות של המלחמה על הקבוצה עד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:

1. המשכיות עסקית:

חברות הקבוצה נערכו במהירות לעבודה במתכונת היברידיית ושומרת על המשכיות עסקית בעבודה אשר מאפשרת מענה מלא ללקוחות ולסוכנים וזאת במקביל לתמיכה בצרכי העובדים.

2. תחום הביטוח:

יצוין כי ככלל ומהערכה ראשונית עולה כי, עד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי כתוצאה מהמלחמה בהיקף החשיפה לסיכוני הביטוח, כמפורט להלן:

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח: עיקר החשיפה כתוצאה מהמלחמה עשוי לנבוע מביטוחי ריסק, אובדן כושר עבודה ונכויות ככל ויתגבשו תביעות בתחומים אלו. סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, להערכת הראל ביטוח, הגידול המשוער בעלות התביעות בתחומים אלה נאמד בסך של כ-50 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-33 מיליוני ש"ח לאחר מס). כמו כן, סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי בהיקף המשיכות והפדיונות שנובע מהמלחמה.

תחום ביטוח בריאות כולל סיעוד: היקפי החשיפה כתוצאה מהמלחמה בתחום פעילות ביטוח בריאות וסיעוד, אינם צפויים להיות מהותיים.

תחום ביטוח כללי: ככלל, נזקי רכוש הנובעים מאירוע מלחמה אינם מכוסים במסגרת פוליסת רכוש ולפיכך היקף החשיפה כתוצאה מהמלחמה אינו צפוי להיות מהותי.

באור 1 - כללי (המשך)

ב. מלחמת "חרבות ברזל" (המשך)

3. נכסים פיננסיים מנוהלים:

מיום פרוץ המלחמה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי בסך הנכסים המנוהלים של הקבוצה. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 1991-2003 בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת וזאת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים בסך של כ-344 מיליוני ש"ח.

4. שינויים בריבית חסרת סיכון ובפרמיית אי הנזילות:

המלחמה גרמה לעלייה משמעותית של עקום הריבית חסרת הסיכון מעבר לרמתו ביום 30 בספטמבר 2023 וכן בפרמיית אי הנזילות, דבר העשוי לגרום לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות. מנגד, לעלייה של עקום הריבית ולירידות בשוקי ההון עשויה להיות השפעה שלילית על שווים של הנכסים הפיננסיים ונכסים אחרים באופן שעשוי להפחית את ההשפעה האמורה לעיל. מאומדן ראשוני עולה כי מפרוץ המלחמה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, ההפסד בתיק נכסי הנוסטרו הסתכם לסך של כ-80 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-53 מיליוני ש"ח לאחר מס). יש לציין כי המידע המתואר לעיל אינו מהווה הערכה לגבי תוצאותיה הכספיות של החברה. מידע זה הינו חלקי בלבד ואינו כולל מרכיבים אחרים של רווחים או הפסדים מהשקעות והשפעות נוספות.

5. נזילות, מצב פיננסי ומקורות מימון:

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא קיימת השפעה מהותית של המלחמה על נזילות הקבוצה. בנוסף, נכון ליום 30 בספטמבר 2023 ולמועד אישור הדוחות הכספיים, הקבוצה עומדת באמות המידה הפיננסיות בגין התחייבויותיה.

6. סיכונים אשראי:

למלחמה עלולה להיות השפעה שלילית על היקף הפסדי האשראי. נכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, טרם נצפתה עליה בהיקף הפסדי האשראי כתוצאה מהמלחמה. לאור חוסר הוודאות המשמעותי שיוצרת המלחמה במשק, אין באפשרות החברה להעריך בשלב זה ו/או לאמוד את היקף ההשלכות העתידיות של המלחמה על הפסדי האשראי של הקבוצה. היקף ההשפעה יהיה תלוי בשורה של גורמים, לרבות משך המלחמה ומידת השפעתה על פעילות המשק.

7. שירותים פיננסיים:

ההשפעה העיקרית על פעילות השירותים הפיננסיים תלויה במשך הזמן שבו תמשך המלחמה והתקופה שבה תימשך התנודתיות המוגברת בשוקי המניות והאג"ח הקונצרני.

מיום פרוץ המלחמה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא חל שינוי מהותי בנכסי קרנות הנאמנות המנוהלות ובנכסי התיקים המנוהלים. עם זאת, התנודות הפוטנציאליות במחירי הסחורות, שערי מטבע חוץ, זמינות חומרים, זמינות כח אדם, שירותים מקומיים וגישה למשאבים מקומיים עשויות להשפיע בהמשך על פעילות השירותים הפיננסיים בעתיד.

יודגש כי הערכות החברה בדבר ההשלכות האפשריות של המלחמה על פעילותה של החברה אינן ודאיות ואינן בשליטת החברה. הערכות אלה מבוססות על מיטב ידיעת החברה בשלב זה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה, לרבות באופן שונה מהותי, מכפי שנצפה.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. מסגרת הדיווח הכספי

עד ליום 31 בדצמבר 2022, היו הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה ערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS, וזאת לרבות בהתייחס לנתונים המתייחסים לחברות בנות שאוחדו העונות להגדרת מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 (להלן: "חוק הפיקוח").

בהמשך לאמור בבאור 3 יט2 בדוחות השנתיים בנוגע ל"מפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שני" שפרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 14 בדצמבר 2022 (להלן: "מפת הדרכים"), ביום 1 ביוני 2023, פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מסמך שעניינו "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שלישי" (להלן: "מפת הדרכים העדכנית").

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

א. מסגרת הדיווח הכספי (המשך)

בהתאם למפת הדרכים העדכנית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ושל IFRS 9, לגבי חברות הביטוח בישראל (אשר מועד היישום המחייב שלהם על ידי החברות האמורות בהתאם לתקני ה-IFRS היה אמור להיות 1 בינואר 2023) עודכן ויחול החל מתקופות רבעוניות ושנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024. בשלב זה, קובעת מפת הדרכים העדכנית, אין כוונה להתיר אימוץ מוקדם של התקן בישראל.

בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2023 ועד למועד בו יישמו לראשונה IFRS 17 ו-IFRS 9 על ידי חברות הביטוח בישראל כאמור לעיל, תמשכנה חברות הביטוח בישראל ליישם את הוראות תקן דיווח כספי בינלאומי 4 - "חוזי ביטוח" ותקן חשבונאות בינלאומי 39 - "מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה" אשר יישמו על ידיהן עד כה, ואשר אותם החליפו IFRS 17 ו-IFRS 9, בהתאמה. יתר תקני ה-IFRS מיושמים על ידי חברות הביטוח בישראל בהתאם למועדים הקבועים בהם.

לאור זאת, ובהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התשי"ע - 2010 (להלן: "תקנות עריכת דוחות"), בשילוב עם הוראות עמדת סגל חשבונאית מספר 10-99: "סוגיות יישומיות ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17" שפורסמה על ידי סגל רשות ניירות ערך (להלן: "עמדת סגל 10-99"), החל מיום 1 בינואר 2023, דוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה אינם מציינים באופן מלא לתקני ה-IFRS, כאשר הנתונים בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של החברה ליום 30 בספטמבר 2023 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, המתייחסים לחברות בנות שאוחדו העונות להגדרת מבטח, כהגדרתן בחוק הפיקוח, ערוכים בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") בהתאם לחוק הפיקוח, ואילו הנתונים בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של החברה ליום ולתקופות האמורים שאינם מתייחסים לחברות הבנות האמורות ערוכים בהתאם ל-IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים.

הנתונים המוצגים במסגרת מספרי ההשוואה של תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים הינם הנתונים שפורסמו בפועל על ידי החברה באותן תקופות.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "הדוחות השנתיים"). כמו כן, תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התשי"ל-1970, המתייחסות לחברות החזקה של מבטחים.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 27 בנובמבר 2023.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם ל-IAS 34 ו/או בהתאם לדרישות הממונה בהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו, נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, ועל סכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התאמתם והשלכותיהם. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה הנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות השנתיים.

ג. מטבע פעילות ומטבע הצגה

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה. המידע הכספי מוצג במיליוני ש"ח ועוגל למיליון הקרוב.

ד. סיווג או מיון מחדש

בחלק מסעיפי הדוחות הכספיים ובחלק מהבאורים בוצעו מיונים מחדש בסכומים לא מהותיים של מספרי השוואה. למיונים מחדש כאמור לא הייתה השפעה על ההון ו/או על הרווח והפסד ו/או על הרווח הכולל של החברה.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

למעט המפורט להלן, המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים. להלן תיאור השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה:

א. יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים, לגבי מכשירים פיננסיים שאינם מתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח

החל מיום 1 בינואר 2023 (להלן: "מועד היישום לראשונה") הקבוצה מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים (להלן: "IFRS 9" או "התקן") במקום את הוראות תקן חשבונאות בינלאומי IAS 39, מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה (להלן: "IAS 39"), ביחס לנתונים שאינם מתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח (להלן: "הנכסים הפיננסיים או ההתחייבויות הפיננסיות שבתחולת IFRS 9"). לגבי נתונים המתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח כאמור לעיל, אשר כאמור בבאור 2 (א) לעיל, ערוכים בהתאם להוראות הממונה בהתאם לחוק הפיקוח, ממשיכה הקבוצה ליישם את הוראות IAS 39.

הקבוצה בחרה ליישם את IFRS 9 כאמור לעיל, החל ממועד היישום לראשונה ללא תיקון של מספרי השוואה ותוך התאמת יתרת העודפים ומרכיבים אחרים של ההון למועד היישום לראשונה. כפי שיפורט להלן, השפעות המעבר ל-IFRS 9 על יתרות הפתיחה של העודפים ומרכיבים אחרים של ההון הינן מיון של יתרת קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ליום 1 בינואר 2023 בסך של כ-24 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-18 מיליוני ש"ח לאחר מס) ליתרת העודפים.

להלן יובאו עיקרי השינויים במדיניות החשבונאית של הקבוצה וכן ההשפעות העיקריות של שינוי המדיניות החשבונאית האמור.

סיווג ומדידה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות בהתאם ל-IFRS 9

IFRS 9 כולל שלוש קבוצות סיווג עבור נכסים פיננסיים: עלות מופחתת, שווי הוגן דרך רווח או הפסד ושווי הוגן דרך רווח כולל אחר. ככלל, סיווג הנכסים הפיננסיים בהתאם ל-IFRS 9 מתבסס על המודל העסקי של הישות לניהול הנכסים הפיננסיים, וכן על מאפייני תזרים המזומנים החוזי של הנכסים הפיננסיים. התקן מבטל את קבוצות הסיווג הקודמות שנכללו ב-IAS 39: השקעות מוחזקות לפדיון, הלוואות וחייבים ונכסים פיננסיים זמינים למכירה. תחת IFRS 9, נגזרים משובצים בחוזים שבהם החוזה המארח הינו נכס פיננסי שבתחולת התקן, אינם מופרדים. לחילופין, סיווג המכשיר המעורב בכללותו נבחן בהתאם להוראות התקן. התקן אינו משנה באופן משמעותי את הוראות IAS 39 לעניין סיווג ומדידת התחייבויות פיננסיות.

הטבלה להלן מציגה את קבוצות המדידה המקוריות בהתאם להוראות IAS 39 ואת קבוצות המדידה החדשות בהתאם להוראות IFRS 9, עבור כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IFRS 9, ליום 1 בינואר 2023:

הערך בספרים		סיווג חדש תחת IFRS 9	סיווג מקורי תחת IAS 39	נכסים פיננסיים
תחת IFRS 9 מיליוני ש"ח	תחת IAS 39 מיליוני ש"ח			
474	474	עלות מופחתת	הלוואות וחייבים	מזומנים ושווי מזומנים (3)
16	16	עלות מופחתת	הלוואות וחייבים	חייבים אחרים (3)
6	6	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	נכסי חוב סחירים (1)
919	919	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמין למכירה	נכסי חוב סחירים (1)
4,631	4,631	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	שווי הוגן דרך רווח או הפסד (ייעוד)	נכסי חוב שאינם סחירים (5)
2,043	2,043	עלות מופחתת	הלוואות וחייבים	נכסי חוב שאינם סחירים (1) (3)
187	187	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמין למכירה	השקעה במניות (2)
93	93	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	השקעות במניות (2)
158	158	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמין למכירה	השקעות אחרות (2)
70	70	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	שווי הוגן דרך רווח או הפסד	השקעות אחרות (2)
8,597	8,597			סך הכל נכסים פיננסיים

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים, לגבי מכשירים פיננסיים שאינם מתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח (המשך)

סיווג ומדידה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות בהתאם ל-IFRS 9 (המשך)

באשר להתחייבויות הפיננסיות שבתחולת IFRS 9 - לא חל שינוי בסווגן במעבר ל-IFRS 9 והן ממשיכות להיות מסווגות בעלות מופחתת.

להלן תמצית עיקרי השינויים במדיניות החשבונאית לאור יישום IFRS 9 לגבי הנכסים הפיננסיים שבתחולת IFRS 9:

- (1) בהתאם ל-IFRS 9 סיווג של נכסים פיננסיים המהווים נכסי חוב מתבצע על בסיס המודל העסקי של הקבוצה לניהול הנכסים הפיננסיים וכן, על בסיס מאפייני תזרים המזומנים החוזי של הנכס הפיננסי. כתוצאה מכך:
 - (א) נכסי חוב אשר מוחזקים במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים וכוללים תשלומי קרן וריבית בלבד, נמדדים לפי IFRS 9 בעלות מופחתת.
 - (ב) נכסי חוב שמאפייני תזרים המזומנים החוזי שלהם אינם כוללים תשלומי קרן וריבית בלבד, נמדדים לפי IFRS 9 בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
 - (ג) נכסי חוב שמאפייני תזרים המזומנים החוזי שלהם כוללים תשלומי קרן וריבית בלבד, אך הם מוחזקים במסגרת מודל עסקי שמטרתו גם מכירה, וגם גביית תזרימי מזומנים חוזיים, נמדדים לפי IFRS 9 בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.
 - (ד) נכסי חוב שמאפייני תזרים המזומנים החוזי שלהם כוללים תשלומי קרן וריבית בלבד, אך הם נכסים פיננסיים המוחזקים למסחר או מנוהלים ואשר ביצועיהם מוערכים על בסיס השווי ההוגן, נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

הקבוצה מעריכה את מטרת המודל העסקי שבו מוחזק הנכס הפיננסי ברמת התיק, שכן הדבר משקף בצורה הטובה ביותר את האופן שבו מנוהל העסק ומסופק המידע להנהלה. בקביעת המודל העסקי של הקבוצה, נלקחו בחשבון שיקולים הכוללים את:

- המדיניות והמטרות המוצהרות לגבי התיק ויישום המדיניות בפועל, ובכלל זה, האם האסטרטגיה של ההנהלה מתמקדת בקבלת ריבית חוזית, בשמירה על פרופיל ריבית מסוים, בהתאמת משך חיי הנכסים הפיננסיים למשך חיי התחייבויות קשורות כלשהן או תזרימי מזומנים צפויים, או מימוש תזרימי מזומנים באמצעות מכירת הנכסים;
- האופן שבו מוערכים ומדווחים לאנשי מפתח בהנהלה של הישות הביצועים של המודל העסקי ושל הנכסים הפיננסיים המוחזקים במודל זה;
- הסיכונים המשפיעים על ביצוע המודל העסקי (והנכסים הפיננסיים המוחזקים באותו מודל עסקי) וכיצד מנוהלים אותם סיכונים;
- האופן שבו מתוגמלים המנהלים של העסק (לדוגמה, אם התגמול מבוסס על השווי ההוגן של הנכסים המנוהלים או על תזרימי המזומנים החוזיים שנגבו); וכן
- תדירות, הערך והעיתוי של מכירות של נכסים פיננסיים בתקופות קודמות, הסיבות למכירות וציפיות לגבי פעילות מכירה עתידית.

לצורך הבחינה האם תזרימי המזומנים כוללים קרן וריבית בלבד, "קרן" הינה השווי ההוגן של הנכס הפיננסי במועד ההכרה לראשונה. "ריבית" מורכבת מתמורה עבור ערך הזמן של הכסף, עבור סיכון האשראי המיוחס לסכום הקרן שטרם נפרעה במהלך תקופת זמן מסוימת ועבור סיכונים ועלויות בסיסיים אחרים של הלוואה, כמו גם מרווח רווח.

בבחינה האם תזרימי מזומנים חוזיים הם תזרימים של קרן וריבית בלבד, הקבוצה בוחנת את התנאים החוזיים של המכשיר, ובמסגרת זו מעריכה האם הנכס הפיננסי כולל תנאי חוזי שעשוי לשנות את העיתוי או הסכום של תזרימי המזומנים החוזיים כך שהוא לא יקיים את התנאי האמור.

- (2) בהתאם ל-IFRS 9, השקעות במכשירים הוניים נמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, למעט השקעות שאינן מוחזקות למסחר שהקבוצה תבחר לייעד לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר לגביהן הסכומים שיוקפו להון לא יסווגו לרווח או הפסד, גם במקרה של מכירת ההשקעה (למעט במקרה של חלוקת דיבידנדים שלא מהווים החזר של ההשקעה). הקבוצה לא בחרה בייעוד כאמור. כתוצאה מכך, השקעות במכשירים הוניים שסווגו כזמינים למכירה, נמדדות תחת IFRS 9 בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים, לגבי מכשירים פיננסיים שאינם מתייחסים לחברות בנות העונות להגדרת מבטח (המשך)

סיווג ומדידה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות בהתאם ל-IFRS 9 (המשך)

(3) IFRS 9 כולל מודל חדש להכרה בהפסדי אשראי אשר מחליף את מודל ירידת הערך של IAS 39 במודל הפסדי האשראי החזויים (expected credit loss model). המודל חל בין היתר על נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת והשקעות בנכסי חוב הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, והוא אינו חל על השקעות במכשירים הוניים. הקבוצה בחרה למדוד את ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בגין לקוחות, נכסי חוזה וחייבים בגין חכירה בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים לאורך כל חי המכשיר.

לגבי נכסי חוב אחרים, הקבוצה מודדת את ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים לאורך כל חי המכשיר, פרט להפרשות להלן, אשר נמדדות בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים בגין אירוע כשל בתקופה של 12 חודשים:

- מכשירי חוב אשר נקבע כי הינם בעלי סיכון אשראי נמוך במועד הדיווח; וכן
- מכשירי חוב אחרים ופיקדונות, עבורם סיכון האשראי לא עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה.

בעת ההערכה האם סיכון האשראי של נכס פיננסי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה וההערכה של הפסדי אשראי חזויים, הקבוצה מביאה בחשבון מידע סביר וניתן לביסוס, שהינו רלוונטי וניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים. מידע כאמור כולל מידע כמותי ואיכותי, וכן ניתוח, בהתבסס על ניסיון העבר של הקבוצה ועל הערכת האשראי המדווחת, והוא כולל מידע צופה פני עתיד.

הפסדי אשראי חזויים מהווים אומדן משוקלל-הסתברויות של הפסדי אשראי. הפסדי אשראי נמדדים לפי הערך הנוכחי של הפער בין תזרימי המזומנים שהקבוצה זכאית להם לפי החוזה לבין תזרימי המזומנים שהקבוצה צופה לקבל. הפסדי האשראי החזויים מהווים לפי שיעור הריבית האפקטיבית של הנכס הפיננסי. סכום ההפרשה לירידת ערך בהתאם למודל האמור, נכון ליום 1 בינואר 2023 וליום 30 בספטמבר 2023, הסתכם לסך שאינו מהותי.

(4) בכל מועד דיווח, הקבוצה מעריכה האם נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת ומכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, ככל שקיימים, הפכו לפגומים עקב סיכון אשראי. נכס פיננסי הינו פגום עקב סיכון אשראי כאשר התרחש אחד, או יותר, מהאירועים שיש להם השפעה שלילית על תזרימי המזומנים העתידיים שנאמדו בגין נכס פיננסי זה. לגבי נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי - הכנסות הריבית מחושבות תוך יישום שיעור הריבית האפקטיבי לעלות המופחתת של הנכס הפיננסי (לגבי נכסים שאינם פגומים מיושם שיעור הריבית האפקטיבי לערך ברוטו של הנכס הפיננסי).

(5) במועד ההכרה לראשונה הקבוצה עשויה ליעד נכסים פיננסיים לשווי הוגן דרך רווח או הפסד כאשר יעוד כאמור מבטל או מקטין באופן משמעותי חוסר הקבלה חשבונאית (accounting mismatch).

בעקבות היישום לראשונה של IFRS 9 כאמור לעיל, חלק מהנכסים הפיננסיים של הקבוצה אשר סווגו בהתאם ל-IAS 39 כנכסים פיננסיים זמינים למכירה, מסווגים כעת כנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. בהתאם, יתרת קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ליום 1 בינואר 2023 בסך של כ-24 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-18 מיליוני ש"ח לאחר מס) מוינה לעודפים במועד זה. החל ממועד זה נכסים אלו ממשיכים להימדד בשווי הוגן כאשר רווחים והפסדים נטו, לרבות ריבית או דיבידנדים, מוכרים ברווח והפסד.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. תקנים חדשים שטרם אומצו על ידי חברות הביטוח הישראליות בקבוצה בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

תקן דיווח כספי בינלאומי 17, חוזי ביטוח (להלן: "התקן" או "IFRS 17") ותקן דיווח כספי בינלאומי 9, מכשירים פיננסיים (להלן: "IFRS 9")

כאמור בבאור 2א לעיל, בהמשך לאמור בבאור 3יט בדוחות השנתיים בנוגע ל"מפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח- עדכון שני" שפרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 14 בדצמבר 2022 (להלן: "מפת הדרכים"), ביום 1 ביוני 2023, פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מסמך שעניינו "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שלישי" (להלן: "מפת הדרכים העדכנית").

בהתאם למפת הדרכים העדכנית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ושל IFRS 9, לגבי חברות הביטוח בישראל (אשר מועד היישום המחייב שלהם על ידי החברות האמורות בהתאם לתקני ה-IFRS היה אמור להיות 1 בינואר 2023) עודכן ויחול החל מתקופות רבעוניות ושנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024. בשלב זה, קובעת מפת הדרכים העדכנית, אין כוונה להתיר אימוץ מוקדם של התקן בישראל.

בנוסף לאמור לעיל, מפרטת מפת הדרכים העדכנית, את הגילוי שיש לתת לציבור על השפעות אימוץ IFRS 17 ו-IFRS 9 בדוחות הכספיים, ביניים ושנתי, של שנת 2024. בנוסף, מפרטת מפת הדרכים העדכנית את צעדי ההיערכות ולוחות הזמנים המרכזיים העדכניים שלדעת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון נדרש לנקוט במטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקן, בין היתר, בנוגע להתאמת מערכת המידע, השלמת גיבוש המדיניות החשבונאית והיערכות לדיווחים השונים הנדרשים, ביצוע מבדקים לבחינת ההשלכות הכמותיות של יישום IFRS 17 ו-IFRS 9, היערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA) והיערכות לביקורת של רואי החשבון המבקרים.

הקבוצה ממשיכה לבחון את ההשלכות של אימוץ התקנים האמורים על דוחותיה הכספיים המאוחדים ונערכת ליישומם בלוחות הזמנים האמורים.

ג. עונתיות

1. ביטוח חיים, בריאות ופיננסיים

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה. ההכנסות ממגזר השירותים הפיננסיים אינן מתאפיינות בעונתיות.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. יצוין כי לא נותרת יתרת חו"ז במסגרת העברות של נכסים פיננסיים בין המגזרים השונים, ככל שמתבצעות העברות כאמור.

הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד, עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפול שניניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים. בנוסף, תוצאות פעילות הראל +60 נכללות במסגרת מגזר זה.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מחמישה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: מתן ערבות חוק מכו, דירות וכדומה).

עסקי ביטוח משכנתאות: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית בענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא (כענף בודד - Monoline). ביטוח זה נועד לתת שיפוי בגין הנזק הנגרם כתוצאה מאי פירעון של הלוואות שניתנו כנגד שעבוד במשכון ראשון של נכס נדל"ן יחיד למגורים בלבד ולאחר מימוש הנכס המשמש כבטוחה להלוואות כאמור.

4. מגזר חברות ביטוח בחו"ל

מגזר חו"ל כולל את פעילות Interasco ו-Turk Nippon, חברות ביטוח בחו"ל שנמצאות בשליטת החברה.

5. מגזר שירותים פיננסיים

פעילות הקבוצה בשוק ההון והפיננסיים מתבצעת בהראל פיננסיים אחזקות בע"מ (להלן - "הראל פיננסיים"). הראל פיננסיים עוסקת, באמצעות חברות בשליטתה, בעיקר בפעילויות הבאות:

- ניהול קרנות נאמנות.
- ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות פרטיים, תאגידיים ולקוחות מוסדיים בשוקי ההון בארץ ובחו"ל.

6. לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח, פעילויות שונות בתחום האשראי לרבות מימון נדל"ן יזמי, וכן את פעילות ההון בחברות הביטוח המאוחדות.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טוח	ביטוח כללי	חברות ביטוח בח"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
4,894	4,815	403	-	-	(3)	13,394	פרמיות שהורווחו ברוטו
224	279	87	-	-	(3)	1,790	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
4,670	4,536	316	-	-	-	11,604	פרמיות שהורווחו בשייר
4,281	531	50	79	*83	(2)	5,275	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
949	3	-	174	9	(2)	1,133	הכנסות מדמי ניהול
65	13	15	-	**74	(43)	353	הכנסות מעמלות
21	-	-	-	45	-	66	הכנסות אחרות
9,986	5,083	381	253	211	(47)	18,431	סך כל ההכנסות
8,329	4,297	461	-	-	(3)	15,490	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
121	456	219	-	-	(3)	1,543	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
8,208	3,841	242	-	-	-	13,947	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
945	793	118	-	***7	(43)	2,504	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
570	261	22	136	****154	(4)	1,185	הוצאות הנהלה וכלליות
14	-	1	2	18	-	47	הוצאות אחרות
20	65	4	57	198	-	394	הוצאות מימון, נטו
9,757	4,960	387	195	377	(47)	18,077	סך כל ההוצאות
(17)	(27)	-	-	21	-	(77)	חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
212	96	(6)	58	(145)	-	277	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(18)	(27)	(6)	-	171	-	285	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
194	69	(12)	58	*****26	-	562	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
12,520	8,158	623	-	-	(6)	32,215	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
73,265	5,312	-	-	-	-	78,577	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-42 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-57 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-10 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,523	1,675	1,147	154	-	-	(1)	4,498
75	93	412	30	-	-	(1)	609
1,448	1,582	735	124	-	-	-	3,889
207	87	72	22	34	*71	(1)	492
326	1	-	-	62	5	-	394
24	4	77	5	-	**23	(16)	117
7	-	-	-	-	16	-	23
2,012	1,674	884	151	96	115	(17)	4,915
1,340	1,292	765	210	-	-	(1)	3,606
44	135	232	107	-	-	(1)	517
1,296	1,157	533	103	-	-	-	3,089
309	266	243	45	-	**2	(16)	849
191	91	15	8	48	***45	(1)	397
4	-	4	-	1	5	-	14
8	18	18	2	26	71	-	143
1,808	1,532	813	158	75	123	(17)	4,492
2	2	2	-	-	5	-	11
206	144	73	(7)	21	(3)	-	434
(46)	(56)	53	-	-	(3)	-	(52)
160	88	126	(7)	21	****(6)	-	382
12,520	8,158	10,920	623	-	-	(6)	32,215
73,265	5,312	-	-	-	-	-	78,577

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח ובעלות הקבוצה. כ-15 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-19 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-3 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
5,039	4,401	3,118	317	-	-	(3)	12,872	פרמיות שהורווחו ברוטו
154	261	1,168	72	-	-	(3)	1,652	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
4,885	4,140	1,950	245	-	-	-	11,220	פרמיות שהורווחו בשייר
(5,842)	(229)	91	24	24	*399	(2)	(5,535)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
919	3	-	-	-	8	(2)	1,090	הכנסות מדמי ניהול
46	13	208	14	-	**89	(59)	311	הכנסות מעמלות
21	-	-	-	-	12	-	33	הכנסות אחרות
29	3,927	2,249	283	186	508	(63)	7,119	סך כל ההכנסות
(985)	2,520	2,167	247	-	-	(2)	3,947	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
94	408	717	29	-	-	(2)	1,246	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(1,079)	2,112	1,450	218	-	-	-	2,701	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
869	752	631	73	-	***7	(59)	2,273	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
535	258	44	17	129	****111	(4)	1,090	הוצאות הנהלה וכלליות
16	-	7	1	3	4	-	31	הוצאות אחרות
18	67	70	(7)	6	191	-	345	הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
359	3,189	2,202	302	138	313	(63)	6,440	סך כל ההוצאות
(4)	2	24	-	-	58	-	80	חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(334)	740	71	(19)	48	253	-	759	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(350)	(372)	(37)	(6)	-	(595)	-	(1,360)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(684)	368	34	(25)	48	****(342)	-	(601)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
12,427	7,690	10,932	510	-	-	(5)	31,554	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
70,401	5,164	-	-	-	-	-	75,565	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-57 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-59 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-16 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	חברות ביטוח בחול"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,543	1,078	1,538	124	-	-	(1)	4,282
53	405	90	28	-	-	(1)	575
1,490	673	1,448	96	-	-	-	3,707
(1,531)	(22)	(46)	10	10	*227	(1)	(1,353)
309	-	1	-	55	2	(1)	366
17	69	4	6	-	**30	(19)	107
7	-	-	-	-	10	-	17
292	720	1,407	112	65	269	(21)	2,844
(38)	775	1,104	83	-	-	-	1,924
36	251	158	10	-	-	-	455
(74)	524	946	73	-	-	-	1,469
285	219	258	35	-	**2	(19)	780
179	11	86	10	43	***43	(2)	370
5	2	-	-	1	4	-	12
4	10	20	(6)	3	60	-	91
399	766	1,310	112	47	109	(21)	2,722
(8)	4	(5)	-	-	14	-	5
(115)	(42)	92	-	18	174	-	127
(123)	39	(115)	(1)	-	(311)	-	(511)
(238)	(3)	(23)	(1)	18	****(137)	-	(384)
12,427	10,932	7,690	510	-	-	(5)	31,554
70,401	-	5,164	-	-	-	-	75,565

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-17 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-15 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-5 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

סה"כ מיליוני ש"ח	התאמות וקיזוזים מיליוני ש"ח	לא מיוחס		חברות ביטוח בחול"ל מיליוני ש"ח	שירותים פיננסיים מיליוני ש"ח	ביטוח כללי מיליוני ש"ח	ביטוח בריאות מיליוני ש"ח	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טוח מיליוני ש"ח	פרמיות שהורווחו ברוטו
		למגזרי פעילות ואחר מיליוני ש"ח	התאמות מיליוני ש"ח						
17,121	(4)	-	-	448	-	4,245	5,928	6,504	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
2,250	(4)	-	-	101	-	1,588	352	213	פרמיות שהורווחו בשייר
14,871	-	-	-	347	-	2,657	5,576	6,291	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
(4,052)	(2)	*445	38	26	-	192	(46)	(4,705)	הכנסות מדמי ניהול
1,466	(3)	13	226	-	-	-	4	1,226	הכנסות מעמלות
417	(79)	**121	-	19	-	281	19	56	הכנסות אחרות
53	-	24	-	-	-	-	-	29	סך כל ההכנסות
12,755	(84)	603	264	392	-	3,130	5,553	2,897	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
8,149	(3)	-	-	346	-	2,964	3,440	1,402	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,623	(3)	-	-	49	-	915	526	136	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
6,526	-	-	-	297	-	2,049	2,914	1,266	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
3,063	(79)	***9	-	107	-	862	1,000	1,164	הוצאות הנהלה וכלליות
1,461	(5)	****161	174	24	-	62	335	710	הוצאות אחרות
45	-	8	4	2	-	10	-	21	הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
427	-	247	13	(8)	-	70	82	23	סך כל ההוצאות
11,522	(84)	425	191	422	-	3,053	4,331	3,184	חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
78	-	69	-	-	-	15	(1)	(5)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
1,311	-	247	73	(30)	-	92	1,221	(292)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(1,510)	-	(633)	-	5	-	(61)	(423)	(398)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
(199)	-	****(386)	73	(25)	-	31	798	(690)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
31,234	(5)	-	-	544	-	10,752	7,467	12,476	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
76,250	-	-	-	-	-	-	5,192	71,058	

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-77 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-80 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-20 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
571	1,082	1,098	857	(1)	3,607
5	20	852	353	-	1,230
566	1,062	246	504	(1)	2,377
32	189	23	54	(3)	295
534	873	223	450	2	2,082
93	25	20	111	4	253
4	5	172	48	-	229
631	903	415	609	6	2,564
554	751	508	611	(18)	2,406
48	28	415	259	-	750
506	723	93	352	(18)	1,656
120	207	217	140	-	684
14	14	10	6	2	46
5	4	2	1	-	12
20	5	2	23	-	50
665	953	324	522	(16)	2,448
(21)	(6)	(2)	(25)	-	(54)
(55)	(56)	89	62	22	62
64	17	5	78	1	165
9	(39)	94	140	23	227
3,378	1,027	1,272	5,103	140	10,920
2,905	1,003	258	3,392	140	7,698

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2023
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2023

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 70% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
190	394	369	246	-	1,199
2	7	286	119	-	414
188	387	83	127	-	785
(2)	71	6	(25)	-	50
190	316	77	152	-	735
27	7	6	31	1	72
-	2	57	18	-	77
217	325	140	201	1	884
158	247	174	192	(6)	765
8	8	148	68	-	232
150	239	26	124	(6)	533
42	76	75	50	-	243
6	5	2	2	-	15
1	1	1	1	-	4
7	2	1	8	-	18
206	323	105	185	(6)	813
1	(1)	-	2	-	2
12	1	35	18	7	73
21	6	1	25	-	53
33	7	36	43	7	126
3,378	1,027	1,272	5,103	140	10,920
2,905	1,003	258	3,392	140	7,698

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2023
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2023

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 63% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
613	939	1,021	842	(2)	3,413
91	47	785	321	-	1,244
522	892	236	521	(2)	2,169
30	92	37	65	(5)	219
492	800	199	456	3	1,950
27	7	15	34	8	91
4	4	154	46	-	208
523	811	368	536	11	2,249
488	866	489	345	(21)	2,167
89	64	412	152	-	717
399	802	77	193	(21)	1,450
97	198	204	132	-	631
14	13	11	3	3	44
3	3	1	-	-	7
28	5	2	35	-	70
541	1,021	295	363	(18)	2,202
10	2	1	11	-	24
(8)	(208)	74	184	29	71
(11)	(2)	-	(12)	(12)	(37)
(19)	(210)	74	172	17	34
3,455	932	1,181	5,192	172	10,932
2,891	873	233	3,215	172	7,384

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2022
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 73% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
200	288	326	197	(1)	1,010
26	8	247	89	-	370
174	280	79	108	(1)	640
3	4	7	(45)	(2)	(33)
171	276	72	153	1	673
(13)	(2)	4	(13)	2	(22)
2	1	51	15	-	69
160	275	127	155	3	720
185	287	149	163	(9)	775
47	16	126	62	-	251
138	271	23	101	(9)	524
33	68	70	48	-	219
5	4	3	(1)	-	11
1	1	-	-	-	2
4	1	-	5	-	10
181	345	96	153	(9)	766
2	-	-	2	-	4
(19)	(70)	31	4	12	(42)
18	4	2	20	(5)	39
(1)	(66)	33	24	7	(3)
3,455	932	1,181	5,192	172	10,932
2,891	873	233	3,215	172	7,384

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2022
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 62% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
843	1,189	1,310	1,063	(2)	4,403
115	55	1,011	435	-	1,616
728	1,134	299	628	(2)	2,787
62	38	21	14	(5)	130
666	1,096	278	614	3	2,657
66	15	21	79	11	192
7	6	205	63	-	281
739	1,117	504	756	14	3,130
673	1,140	587	592	(28)	2,964
108	71	486	250	-	915
565	1,069	101	342	(28)	2,049
132	272	279	179	-	862
19	18	16	8	1	62
5	3	2	-	-	10
28	5	2	35	-	70
749	1,367	400	564	(27)	3,053
6	1	-	7	1	15
(4)	(249)	104	199	42	92
(19)	(4)	(1)	(23)	(14)	(61)
(23)	(253)	103	176	28	31
3,450	878	1,115	5,147	162	10,752
2,905	836	216	3,497	162	7,616

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2022
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 71% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 71% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)				לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	-	5,039	5,039	-	-	4,894	4,894	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	154	154	224	-	224	224	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
-	-	4,885	4,885	4,670	-	4,670	4,670	פרמיות שהורווחו בשייר
2	4	(5,842)	(5,842)	4,281	4,275	4,275	4,275	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
228	343	919	388	949	378	378	378	הכנסות מדמי ניהול
-	-	46	46	65	-	65	65	הכנסות מעמלות
-	-	21	21	21	-	21	21	הכנסות אחרות
230	347	(506)	29	9,986	9,409	9,409	9,409	סך כל ההכנסות (ההוצאות)
2	13	(985)	(1,000)	8,329	8,314	8,314	8,314	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
-	-	94	94	121	-	121	121	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
2	13	(1,079)	(1,094)	8,208	8,193	8,193	8,193	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
103	122	869	677	945	720	720	720	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
90	142	535	316	570	338	338	338	הוצאות הנהלה וכלליות
4	10	16	-	14	-	14	14	הוצאות אחרות
2	5	18	18	20	13	13	13	הוצאות מימון, נטו
201	292	(83)	359	9,757	9,264	9,264	9,264	סך כל ההוצאות (ההכנסות)
-	-	(4)	(4)	(17)	(17)	(17)	(17)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
29	55	(334)	(427)	212	128	128	128	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-	1	(350)	(334)	(18)	(19)	(19)	(19)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
29	56	(684)	(761)	194	109	109	109	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	-	1,543	1,543	-	-	1,523	1,523	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	53	53	-	-	75	75	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
-	-	1,490	1,490	-	-	1,448	1,448	פרמיות שהורווחו בשייר
-	1	(1,531)	(1,532)	-	1	207	206	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
79	119	129	309	72	108	128	326	הכנסות מדמי ניהול
-	-	17	17	-	-	24	24	הכנסות מעמלות
-	-	7	7	-	-	7	7	הכנסות אחרות
79	120	111	292	72	109	1,813	2,012	סך כל ההכנסות
1	4	(44)	(38)	1	5	1,335	1,340	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
-	-	36	36	-	-	44	44	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1	4	(80)	(74)	1	5	1,291	1,296	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
36	42	217	285	29	39	231	309	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
28	49	107	179	27	45	114	191	הוצאות הנהלה וכלליות
1	3	-	5	2	3	-	4	הוצאות אחרות
1	4	4	4	-	-	3	8	הוצאות מימון, נטו
67	102	248	399	59	92	1,639	1,808	סך כל ההוצאות
-	-	(8)	(8)	-	-	2	2	חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
12	18	(145)	(115)	13	17	176	206	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(1)	-	(119)	(123)	(1)	(3)	(45)	(46)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
11	18	(264)	(238)	12	14	131	160	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	6,504	6,504
-	-	213	213
-	-	6,291	6,291
2	4	(4,711)	(4,705)
283	430	513	1,226
-	-	56	56
-	-	29	29
285	434	2,178	2,897
3	17	1,382	1,402
-	-	136	136
3	17	1,246	1,266
114	147	903	1,164
110	186	414	710
6	15	-	21
-	-	23	23
233	365	2,586	3,184
-	-	(5)	(5)
52	69	(413)	(292)
(6)	(12)	(380)	(398)
46	57	(793)	(690)

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
 השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות
 בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
 השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי
 המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)
פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

פוליסות ללא מרכיב חיסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 1990 (1)	
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003
4,900	85	1,227	2,901	-	636
(6)					
4,894					
2,151	-	-	2,151	-	-
139	-	-	259	(57)	119
7,371	54	516	4,188	(18)	2,096
943	-	-	944	(1)	-
109	20	137	24	19	(9)
1,525	26	420	851	-	211
(2)					
1,523					
801	-	-	801	-	-
35	-	-	88	(45)	40
1,251	18	200	704	(57)	293
84	-	-	87	(3)	-
131	5	42	18	31	(6)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות
(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חיסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)	
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה מיליוני ש"ח			שאינו תלוי תשואה
5,047	81	1,091	3,169	-	650	56
(8)						
5,039						
3,294	-	-	3,294	-	-	-
(122)	-	-	276	(163)	111	(346)
679	81	603	715	48	(1,522)	754
(1,679)	-	-	(1,677)	(2)	-	-
(761)	(23)	(105)	(41)	(150)	(31)	(411)
1,546	23	375	909	-	220	19
(3)						
1,543						
965	-	-	965	-	-	-
(42)	-	-	92	(52)	36	(118)
409	25	224	228	22	(312)	222
(453)	-	-	(452)	(1)	-	-
(264)	(9)	(28)	(3)	(50)	(49)	(125)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל ההפסד הכולל מעסקי ביטוח חיים

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל ההפסד הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חיסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
			מיליוני ש"ח			
6,514	108	1,476	3,991	-	866	73
(10)						
6,504						
3,936	-	-	3,936	-	-	-
(71)	-	-	365	(190)	147	(393)
2,826	82	787	1,837	74	(887)	933
(1,444)	-	-	(1,442)	(2)	-	-
(793)	3	(72)	(11)	(188)	(78)	(447)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
מיליוני ש"ח				
4,820	430	2,298	1,479	613
4,297	259	1,510	1,776	752
69	53	142	(59)	(67)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
מיליוני ש"ח				
1,672	165	786	516	205
1,292	90	522	535	145
88	39	51	(18)	16

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של כ-1,724 מיליוני ש"ח וכ-606 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, בהתאמה, ופרמיות קבוצתיות בסך של כ-1,004 מיליוני ש"ח וכ-345 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, בהתאמה

** הכיסוי המהותי ביותר הכולל בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ובבריאות אחר לז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
4,407	412	2,118	1,291	586
2,520	248	1,470	917	(115)
368	46	(28)	(98)	448

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
1,535	167	724	445	199
1,104	92	511	365	136
(23)	32	(13)	(41)	(1)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של כ-1,610 מיליוני ש"ח וכ-580 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022, בהתאמה, ופרמיות קבוצתיות בסך של כ-920 מיליוני ש"ח וכ-311 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022, בהתאמה

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ובבריאות אחר לז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
5,922	534	2,846	1,756	786
3,440	343	1,905	1,510	(318)
798	53	59	(122)	808

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של כ-2,142 מיליוני ש"ח ופרמיות קבוצתיות בסך של כ-1,238 מיליוני ש"ח

** הכיסוי המהותי ביותר הכולל בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ובבריאות אחר לז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 5 - מסים על ההכנסה

א. שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה

המסים השוטפים לתקופה המדווחת מחושבים בהתאם לשיעורי המס להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים, החל משנת 2018 ואילך הינם כדלקמן: מס חברות בשיעור 23%, מס רווח בשיעור 17% דהיינו מס בשיעור משוקלל של 34.19%.

ב. דיונים בין רשות המיסים ובין התאחדות חברות הביטוח

בימים אלה נערכים דיונים בין רשות המיסים ובין התאחדות חברות הביטוח (להלן: "ההתאחדות") בעניין הסכם ענפי לשנת המס 2020.

כחלק מהדיונים, נכללת הסוגיה של עתודה לסיכונים מיוחדים בביטוח חיים: במסגרת הסכם המס הענפי לשנת 2006, נקבע כי ביטול יתרת העתודה לסיכונים מיוחדים בביטוח חיים ליום 31 במרץ 2007 (להלן: "העתודה"), וסיווגה מחדש כהון עצמי כנגד העמדת דרישת הון בגינה כהגדרתה באותו הסכם (להלן: "דרישת ההון הישנה"), נעשה בפטור ממס, כהוראת שעה במסגרת סעיף 21 לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007), התשס"ז - 2007. עוד נקבע, כי היה ותבטל או תקטן דרישת ההון, ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן. ביום 1 ביוני 2017 פורסם חוזר ביטוח 9-1-2017 של רשות שוק ההון בדבר "יישום כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II" אשר נכנס לתוקף ביום 30 ביוני 2017 (להלן: "תקנות ההון החדשות"), תוך ביטול דרישת ההון הישנה בגין העתודה.

הצדדים חלוקים בעניין השלכת המס הנובעת מביטול דרישת ההון הישנה משנת 2007 והחלפתה בתקנות ההון החדשות משנת 2017: לעמדת פשמי"ג, לצורכי מס יש לבחון את השינוי בין שתי דרישות ההון רק לגבי אותם רכיבים שהותרו בעבר כהוצאה לצורכי מס. בהתאם לעמדה זו, יש קיטון בתקנות ההון החדשות לעומת דרישת ההון הישנה בשיעור של 0.02% מהסכום בסיכון. לעמדת ההתאחדות, יש לבחון את השינוי בין שתי דרישות ההון לגבי כלל הרכיבים המתייחסים לסיכונים מיוחדים. בהתאם לעמדה זו, יש גידול ניכר בתקנות ההון החדשות לעומת דרישת ההון הישנה, ולכן אין כל השלכת מס במצב זה. כאמור, בנושא זה מתקיימים דיונים בין פשמי"ג ובין ההתאחדות אשר טרם נסתיימו נכון למועד פרסום הדוחות. להערכת הראל ביטוח, קיימת בדוחות הכספיים הפרשה מספקת בגין המחלוקת המתוארת לעיל.

באור 6 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2022	2022	2023	2022	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
2,060	2,017	1,896		נדל"ן להשקעה
				השקעות פיננסיות
				נכסי חוב סחירים
19,962	19,883	22,121		נכסי חוב שאינם סחירים (*)
14,475	15,175	12,035		מניות
13,283	15,022	12,412		השקעות פיננסיות אחרות
19,700	18,469	23,987		סך הכל השקעות פיננסיות
67,420	68,549	70,555		מזומנים ושווי מזומנים
6,450	5,137	5,974		אחר
1,918	2,358	1,963		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה*
77,848	78,061	80,388		זכאים ויתרות זכות
184	216	230		התחייבויות פיננסיות**
1,113	1,894	1,031		התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה
1,297	2,110	1,261		
407	410	401		(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת
421	428	399		שווי הוגן של נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת

* כולל נכסים נטו (נכסים בניכוי התחייבויות פיננסיות) בסך של כ-4,700 מיליוני ש"ח, כ-4,580 מיליוני ש"ח וכ-4,615 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח

** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
19,441	2,680	-	22,121	נכסי חוב סחירים
-	10,765	869	11,634	נכסי חוב שאינם סחירים
9,533	109	2,770	12,412	מניות
12,884	149	10,954	23,987	אחרות
41,858	13,703	14,593	70,154	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
17,492	2,391	-	19,883	נכסי חוב סחירים
-	*13,842	*923	14,765	נכסי חוב שאינם סחירים
12,031	120	2,871	15,022	מניות
9,220	206	9,043	18,469	אחרות
38,743	16,559	12,837	68,139	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
17,678	2,284	-	19,962	נכסי חוב סחירים
-	13,289	779	14,068	נכסי חוב שאינם סחירים
10,484	45	2,754	13,283	מניות
10,107	30	9,563	19,700	אחרות
38,269	15,648	13,096	67,013	סך הכל

* מוין מחדש

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
779	2,754	9,563	13,096
80	1	921	1,002
(46)	(59)	(299)	(404)
472	193	1,106	1,771
-	(119)	(323)	(442)
(416)	-	(14)	(430)
869	2,770	10,954	14,593
70	-	919	989

יתרה ליום 1 בינואר 2023

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2023

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,145	2,937	10,470	14,552
23	(113)	347	257
(11)	(27)	(105)	(143)
83	63	369	515
-	(90)	(124)	(214)
(371)	-	(3)	(374)
869	2,770	10,954	14,593
14	(115)	346	245

יתרה ליום 1 ביולי 2023

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2023

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,722	7,238	2,560	924
1,533	1,186	345	2
(315)	(259)	(31)	(25)
2,788	1,537	442	**809
(1,082)	(637)	(445)	-
(646)	(22)	-	(624)
(163)	-	-	(163)
12,837	9,043	2,871	923
1,533	1,214	330	(11)

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2022

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
13,049	9,137	3,139	773
(149)	(162)	34	(21)
(88)	(81)	(2)	(5)
942	523	114	**305
(782)	(368)	(414)	-
(7)	(6)	-	(1)
(128)	-	-	(128)
12,837	9,043	2,871	923
(135)	(132)	20	(23)

יתרה ליום 1 ביולי 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2022

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה

** מוין מחדש

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,722	7,238	2,560	924
1,723	1,351	277	95
(477)	(346)	(92)	(39)
3,808	2,112	552	1,144
(1,308)	(765)	(543)	-
(1,312)	(27)	-	(1,285)
(60)	-	-	(60)
<u>13,096</u>	<u>9,563</u>	<u>2,754</u>	<u>779</u>
<u>1,688</u>	<u>1,379</u>	<u>254</u>	<u>55</u>

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3 *

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2022

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים והשקעות מוחזקות לפדיון - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר	
	בלתי מבוקר			בלתי מבוקר	
	שווי הוגן			ערך בספרים	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,217	6,356	6,409	5,031	5,033	5,246
8,881	8,482	8,863	8,758	8,266	8,826
6,229	5,774	8,410	6,210	5,752	8,399
21,327	20,612	23,682	19,999	19,051	22,471
-	15	-	-	15	-
-	15	-	-	15	-
21,327	20,627	23,682	19,999	19,066	22,471
			30	29	81
			4,631	4,621	5,899

הלוואות וחייבים:

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב שאינם סחירים שאינם
ניתנים להמרה, למעט פיקדונות
בבנקים
פיקדונות בבנקים (*)
סך כל נכסי חוב שאינם סחירים

השקעות המוחזקות לפדיון:

נכסי חוב סחירים שאינם ניתנים
להמרה

סך הכל השקעות מוחזקות לפדיון

סך הכל

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)

(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בשווי
הוגן

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראו באור 6א(2).

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
8,319	452	-	8,771	נכסי חוב סחירים
-	5,899	-	5,899	נכסי חוב שאינם סחירים
1,560	17	683	2,260	מניות
407	307	3,781	4,495	אחרות
10,286	6,675	4,464	21,425	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
10,784	499	-	11,283	נכסי חוב סחירים
-	4,621	-	4,621	נכסי חוב שאינם סחירים
1,467	37	567	2,071	מניות
549	278	3,114	3,941	אחרות
12,800	5,435	3,681	21,916	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
10,623	519	-	11,142	נכסי חוב סחירים
-	4,631	-	4,631	נכסי חוב שאינם סחירים
1,232	5	577	1,814	מניות
460	246	3,293	3,999	אחרות
12,315	5,401	3,870	21,586	סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
577	3,293	3,870
8	92	100
34	181	215
(8)	(90)	(98)
90	405	495
(18)	(96)	(114)
-	(4)	(4)
683	3,781	4,464
8	100	108

יתרה ליום 1 בינואר 2023

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון

ליום 30 בספטמבר 2023

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
628	3,603	4,231
4	40	44
5	78	83
(4)	(39)	(43)
65	136	201
(15)	(37)	(52)
683	3,781	4,464
4	41	45

יתרה ליום 1 ביולי 2023

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון

ליום 30 בספטמבר 2023

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
411	2,416	2,827
(4)	73	69
103	417	520
-	(77)	(77)
59	464	523
(2)	(174)	(176)
-	(5)	(5)
567	3,114	3,681
-	72	72

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון

ליום 30 בספטמבר 2022

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
558	3,067	3,625
(4)	14	10
(1)	(51)	(52)
-	(25)	(25)
14	158	172
-	(49)	(49)
567	3,114	3,681
-	14	14

יתרה ליום 1 ביולי 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון

ליום 30 בספטמבר 2022

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
411	2,416	2,827
(2)	116	114
103	458	561
-	(131)	(131)
68	664	732
(3)	(222)	(225)
-	(8)	(8)
577	3,293	3,870
(2)	116	114

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2022

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר		ערך בספרים	
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן		
2022	2022	2023	2022	2022	2023		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
300	301	569	348	348	621		הלוואות מתאגידים בנקאיים
-	-	50	-	-	50		הלוואות מצדדים קשורים
313	277	468	313	277	468		אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים ואחרים
6,111	5,688	7,890	6,476	6,040	8,331		אגרות חוב*
72	49	35	76	49	39		ערבות פיננסית
6,796	6,315	9,012	7,213	6,714	9,509		סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
			4,969	4,959	5,232		* לרבות כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לצורך עמידה בדרישות ההון

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
	2022	2023	
4.63%	3.99%	5.77%	הלוואות
3.80%	3.55%	5.17%	אגרות חוב

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראו באור 6א'(2).

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
397	1,001	1,398
5,092	973	6,065
<u>5,489</u>	<u>1,974</u>	<u>7,463</u>

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,235	1,073	2,308
4,251	371	4,622
<u>5,486</u>	<u>1,444</u>	<u>6,930</u>

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
476	963	1,439
4,081	458	4,539
<u>4,557</u>	<u>1,421</u>	<u>5,978</u>

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

(1) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הני"ל, סך של כ-367 מיליוני ש"ח, כ-413 מיליוני ש"ח וכ-325 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022, בהתאמה, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות התשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה מסגרות אשראי מאושרות לצורך פעילותם בנגזרים. בהתאם לאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של כ-1,651 מיליוני ש"ח, כ-1,996 מיליוני ש"ח וכ-1,650 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022, בהתאמה, כבטוחות לכיסוי התחייבויותיהם הנובעות מפעילות זו (בטוחות אלו מוצגות בסעיף חייבים).

(2) הראל פיננסיים, חברה בת של החברה, פועלת באמצעות חברות בנות למכירה בחסר של אג"ח ממשלתיות (ישראליות וזרות) והפקדת תמורת המכירות בפקדונות עד למועד פדיון האג"ח. בתקופת הדוח מכרו החברות בחסר סך של כ-1.1 מיליארדי ש"ח במסגרת פעילות זו. יתרת הסכומים המגבים נכון ליום 30 בספטמבר 2023 עומדת על סך של כ-5.8 מיליארדי ש"ח.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

4. פרטים נוספים

1. דירוג מידרוג

א. ביום 30 בינואר 2023, הודיעה חברת מידרוג על אשרור דירוג איתנות פיננסית של הראל ביטוח Aa1.il באופן דירוג יציב ועל דירוגים של Aa2.il(hyb) לכתבי התחייבות נדחים (הון שלישוני מורכב) אג"ח סדרות ו-ז' שהונפקו על ידי הראל מימון והנפקות, ודירוגים של Aa3.il(hyb) לכתבי התחייבות נדחים (הון משני והון רובד 2) שהונפקו על ידי הראל מימון והנפקות במסגרת אג"ח סדרות טי-י"ח. אופן דירוג יציב.

ב. ביום 6 במרץ 2023, הודיעה חברת מידרוג על אשרור דירוג החברה Aa2.il באופן דירוג יציב ועל אשרור דירוג Aa2.il לאג"ח סדרה א' שהונפקו על ידי החברה.

2. אמות מידה פיננסיות

לפרטים בקשר לאמות מידה פיננסיות בגין הלוואה מבנק שנטלה החברה, בגין הלוואות לזמן קצר שנטלה חברה בת של החברה ובגין אגרות חוב סדרה א' שהנפיקה החברה, ראו באור 24 בדוחות השנתיים. נכון ליום 30 בספטמבר 2023 ולמועד פרסום הדוח, החברה וחברת הבת עומדות באמות המידה הפיננסיות שנקבעו. לעניין אמות מידה פיננסיות נוספות בגין נטילת חוב בנקאי על ידי חברת הבת הראל פנסיה וגמל בע"מ, ראו סעיף 5 להלן.

3. הנפקת אג"ח (סדרה יט') של הראל מימון והנפקות

בחדש ינואר 2023, גייסה הראל מימון והנפקות סך של 500 מיליוני ש"ח, במסגרת הנפקה לציבור של סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה יט'), על פי דוח הצעת מדף של הראל מימון והנפקות מיום 18 בינואר 2023 שפורסם על פי תשקיף מדף של הראל מימון והנפקות הנושא תאריך של ה-25 בפברואר 2020, כפי שהוארך ביום 21 בפברואר 2022 (להלן: "דוח הצעת המדף" ו-"תשקיף המדף", בהתאמה). בהתאם לתנאים שפורטו בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף - סכום הגיוס הופקד בהראל ביטוח, לשימושה על פי שיקוליה ובאחריותה, והראל ביטוח מחויבת כלפי הנאמן לאגרות החוב למלא אחר תנאי התשלום של אגרות החוב. כמו כן, אגרות החוב שהונפקו הוכרו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון כמכשיר הון רובד 2 בידי הראל ביטוח, הכל כמפורט בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף. לצורך ההנפקה כאמור, מעלות S&P הודיעה על מתן דירוג 'ilAA' לאגרות חוב (סדרה יט').

4. תשקיף מדף של הראל מימון והנפקות

ביום 27 בפברואר 2023, פורסם על ידי הראל מימון והנפקות, תשקיף מדף, הנושא את התאריך 28 בפברואר 2023. מכח תשקיף מדף זה הראל מימון והנפקות תוכל להנפיק סוגי ניירות ערך שונים, בהתאם להוראות הדין. תשקיף מדף זה החליף תשקיף מדף קודם של הראל מימון והנפקות מחודש פברואר 2020 שהיה בתוקף עד לחודש פברואר 2023.

5. נטילת חוב בנקאי על-ידי חברה בת הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "הראל פנסיה וגמל")

ביום 4 במאי 2023 פרעה הראל פנסיה וגמל, שהינה חברה בת בבעלות מלאה של החברה, הלוואה מהחברה בסך של כ-193 מיליוני ש"ח (הסכום כולל ריבית והצמדה).

ביום 3 במאי 2023 נטלה הראל פנסיה וגמל הלוואה בסך של 300 מיליוני ש"ח מתאגיד בנקאי. ההלוואה נושאת ריבית משתנה המשולמת אחת לחצי שנה. מועד פירעון ההלוואה יחול ביום 1 בינואר 2026. יתרת ההלוואה כאמור ליום 30 בספטמבר 2023 הינה כ-307 מיליוני ש"ח.

עמידה באמות מידה פיננסיות

להבטחת פירעון ההלוואה, התחייבה הראל פנסיה וגמל לשמור על יחסים פיננסיים מסוימים. בין היתר, התחייבה הראל פנסיה וגמל כי יחס החוב הפיננסי שלה ל-EBITDA במהלך ארבעת הרבעונים העוקבים הקודמים לסוף הרבעון לא יעלה על 3 ושווי הנכסים המנוהלים של הקרנות והקופות המנוהלות על ידיה לא יפחת מ-150 מיליארדי ש"ח. נכון ליום 30 בספטמבר 2023, עומדת הראל פנסיה וגמל באמות המידה הפיננסיות שנקבעו.

6. פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ו') של הראל מימון והנפקות

ביום 10 במאי 2023, דירקטוריון הראל מימון והנפקות, שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הראל ביטוח, החליט על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת הראל מימון והנפקות של אגרות החוב (סדרה ו') שהונפקו על ידה, אשר בוצע ביום 31 במאי 2023.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

4. פרטים נוספים (המשך)

7. הרחבת אגרות חוב (סדרה ג') של הראל פיקדון סחיר בע"מ

ביום 23 במאי 2023, הרחיבה הראל פיקדון סחיר בע"מ, חברה בת של הראל פיננסיים, חברה בבעלות מלאה של החברה, את אגרות חוב סדרה ג' בהיקף של כ-809 מיליוני ש"ח ערך נקוב, באמצעות דוח הצעת המדף על פי תשקיף מיום 17 באוגוסט 2022. התמורה שהתקבלה בגין הנפקת אגרות החוב הסתכמה לסך של כ-825 מיליוני ש"ח.

ביום 29 באוקטובר 2023, לאחר תקופת הדוח, הרחיבה הראל פיקדון סחיר בע"מ, חברה בת של הראל פיננסיים, חברה בבעלות מלאה של החברה, את אגרות חוב סדרה ג' בהיקף של כ-1,289 מיליוני ש"ח ערך נקוב, באמצעות דוח הצעת מדף על פי תשקיף מיום 17 באוגוסט 2022, התמורה שהתקבלה בגין הנפקת אגרות החוב הסתכמה לסך של כ-1,344 מיליוני ש"ח.

8. הנפקת אגרות חוב (סדרה א') של החברה על דרך של הרחבת סדרה

בתקופת הדוח, פרסמה החברה דוח הצעת מדף על פי תשקיף מדף מתאריך 23 ביולי 2020.

במסגרת דוח הצעת המדף הנפיקה החברה 953,516,000 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה א'), בדרך של הרחבת סדרת אגרות חוב קיימת בתמורה כוללת (ברוטו) של כ-800 מיליוני ש"ח. אגרות החוב הוצעו לציבור, בהצעה אחידה, בדרך של מכרז על מחיר היחידה ואשר במסגרת המכרז נקבע על 839 ש"ח. אגרות החוב (סדרה א') הוצעו לציבור ביחידות, כאשר כל יחידה במסגרת המכרז, כללה 1,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה א') (להלן: "יחידות"). הצעת אגרות החוב (סדרה א') לא הובטחה בחיתום. משקיעים מסווגים התחייבו בהתחייבויות מוקדמת להגיש בקשות לרכישת 953,516 יחידות וזאת בכמויות ושיעורי ריבית כמפורט בדוח הצעת המדף. במסגרת המכרז התקבלו בסך הכל 115 הזמנות לרכישת 1,190,344 יחידות (מהן 40 הזמנות לרכישת 236,828 יחידות מהציבור ו-75 הזמנות לרכישת 953,516 יחידות ממשקיעים מסווגים), בהיקף כספי של כ-998.7 מיליוני ש"ח.

בהתאם לאמור בדוח הצעת המדף ולאור זאת שעל פי תוצאות המכרז סך הביקושים שהתקבלו כאמור לעיל, שיקפו ערך נקוב של אגרות חוב (סדרה א') של החברה העולה על 953,516,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה א'), החברה בחרה להנפיק במסגרת ההנפקה על פי דוח ההצעה, סך של 953,516,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה א'). לפיכך, הסכום העודף הינו 146,484,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה א'), וההקצאה למזמינים אשר נענו במסגרת המכרז כאמור לעיל בוצעה לפי היחס (פרו-ראטה) בין הכמות המונפקת לציבור לבין הביקושים שהתקבלו בפועל לאגרות חוב (סדרה א'), באופן שהוקצו לכל מזמין אשר בקשתו הייתה נענית על פי תוצאות המכרז שנערכו על פי הצעת המדף כ-86.68% מהיקף ההקצאה (לפי התחשיב הבא: 953,516,000\1,100,000,000).

שיעור הניכיון בהרחבה הנוכחית של אגרות החוב (סדרה א') עומד על 16.77413% ושיעור הניכיון המשוקלל הינו 12.50740%.

במסגרת שטר הנאמנות של אגרות החוב (סדרה א') של החברה, החברה התחייבה, כי כל זמן שאגרות החוב (סדרה א') טרם נפרעו במלואן, היא לא תיצור שעבוד שוטף על כלל נכסיה, אלא אם קיבלה מראש את הסכמת מחזיקי אגרות החוב או, לחילופין, החברה תיצור באותו מועד שעבוד כאמור גם למחזיקי אגרות (סדרה א'), באותה דרגה. כמו כן, נטלה על עצמה החברה, לעניין אגרות החוב (סדרה א'), מגבלות הנוגעות לחלוקת דיבידנד, הרחבת סדרת אגרות החוב (סדרה א') וכן התחייבה לעמוד באמות מידה פיננסיות לפיהן ההון העצמי של החברה, על-פי הדוחות הכספיים של החברה, לא יפחת מ-3 מיליארדי ש"ח וכי יחס החוב נטו של החברה לסך הנכסים של החברה, עפ"י הדוחות הכספיים סולו, לא יעלה על 50%. נכון ליום פרסום הדוח החברה עומדת באמות המידה הפיננסיות שנקבעו.

לצורך ההנפקה כאמור, ביום 30 במאי 2023 הודיעה חברת מידרוג על דירוג Aa2.il באופן יציב להרחבת אגרות חוב (סדרה א') בסך של עד 600 מיליוני ש"ח ערך נקוב (להלן: "דירוג להנפקה") וביום 31 במאי 2023 פרסמה חברת מידרוג עדכון לדירוג להנפקה כך שהדירוג ניתן לסכום של עד 1,000 מיליוני ש"ח ערך נקוב.

9. התקשרות לנטילת אשראי בנקאי במסגרת היערכות החברה למימון עסקת ישראלכרט

ביום 29 במאי 2023, אישר דירקטוריון החברה, התקשרות לנטילת אשראי בנקאי במסגרת היערכות החברה למימון עסקת ישראלכרט. בין החברה לבין קונסורציום של תאגידיים בנקאיים מתנהל משא ומתן בקשר לאשראי ותנאיו.

10. פדיון חלקי של אגרות חוב (סדרה א') של החברה

ביום 30 ביוני 2023, ביצעה החברה פדיון חלקי של 45,582,895 אגרות חוב סדרה א' של החברה וזאת בהתאם לתנאי אגרות החוב כאמור.

11. פרסום תשקיף מדף על-ידי החברה

ביום 26 ביולי 2023, פורסם על ידי החברה תשקיף מדף הנושא את התאריך 27 ביולי 2023. מכח תשקיף מדף זה החברה תוכל להנפיק סוגי ניירות ערך שונים, בהתאם להוראות הדין.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. נתונים בדבר מזידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות**א. התחייבויות תלויות**

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, בין היתר, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחווי הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים ובכלל זה טענות ביחס לאופן השקעת כספי מבוטחים ועמיתים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות במסגרת הליכים משפטיים שונים, בין היתר, באמצעות המנגנון הדינוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים, העמיתים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקה בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו. לגופים המוסדיים בקבוצה תכנית אכיפה במסגרתה הם פועלים לבדיקת עמידה בהוראות רגולטוריות ותיקון ליקויים ככל שמתגלים כאלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, בשנת 2011 פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב. סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרויקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר הטיפול בהם נמשך וימשך באופן שוטף גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרויקט. בנוסף עוסקת החברה, בהתאם לדרישות החוזר, בטיוב שוטף ובשימור של פעולות הטיוב שבוצעו במסגרת הפרויקט.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רוחביות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. בנוסף, לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הממונה בענין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישמת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, להעמקת הבקורות והביקורות בגופים מוסדיים, רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון מקיימת מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלולה רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים ו/או העמיתים באופן שעלול להטיל חבויים כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת ביקורות שעורכות רשויות רגולטוריות שונות, לרבות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי פנסיה וגמל, ביטוח בריאות, ביטוח כללי, יישוב תביעות בתחומי ביטוח חיים וביטוח סיעודי, מערכות מידע ומאגרי מידע ממוחשבים, שירות לקוחות ופניות הציבור, וכן בנושא איסוף מידע סטטיסטי (תביעות).

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושט עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב המצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי השיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הינה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תכנית השב"ן ושל התכנית הסיעודית לחברי הקופה, חתמה הראל ביטוח על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי.

ביום 1 בדצמבר 2021 רכשה הראל ביטוח את פעילותה הביטוחית של שירביט, על הזכויות וההתחייבויות הגלומות בה.

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות בקבוצה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחנה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להזכות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלת חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 40, 45, 48, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59 ו-60 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכוי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריך הביטוח נקבע בסכום שנתי, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ-2.3 מיליארד ש"ח, מתוך זה סך של כ-307 מיליוני ש"ח כנגד החברה הראל ביטוח. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דיוני בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי הראל ביטוח גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש הממונה את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החיסכון בביטוח חיים המשולב בחיסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החיסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחיסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. בחודש דצמבר 2016 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בעקבות החלטת בית המשפט העליון מחודש ינואר 2017 השיבו המשיבים לבקשה למתן רשות ערעור על החלטת האישור התובענה כייצוגית והבקשה נשמעה בפני הרכב. בחודש אפריל 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשה לעיכוב ביצוע שהגישו הנתבעות וקבע כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות ערעור ובערעור. ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, דן בה כבערעור וקיבל אותו תוך ביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי ודחיית בקשת אישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הומצאה להראל ביטוח בקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין, אשר הגישו התובעים לבית המשפט העליון. בהחלטתו מיום 2 ביולי 2019 הורה בית המשפט העליון על קיום דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים. בחודש נובמבר 2019 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך ובחודש פברואר 2020 הגיש את עמדתו לפיה, הוא תומך בקביעות פסק הדין ובמגמה המשתקפת בו לחיזוק המשקל שיש ליתן לעמדתו המקצועית של המאסדר בפרשנות הנחיותיו וכי אין לשיטתו מקום להתערב בהכרעה שנקבעה בפסק הדין נשוא ההליך באשר לאימוץ עמדתה הפרשנית של רשות שוק ההון. בחודש יולי 2020 התקיים דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים וביום 4 ביולי 2021 ניתן פסק דין בדיון הנוסף, לפיו החלטתו של בית המשפט המחוזי, אשר קבעה כי בקשת האישור מתקבלת תחזור ותעמוד על כנה והתיק יוחזר לבית המשפט המחוזי לצורך דיון בתובענה הייצוגית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

2. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקרוי "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות הממונה הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור הממונה כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם להערכת התובעים בסכום של 2,325 מיליוני ש"ח ונגד הראל ביטוח, בהתאם לחלקה בשוק בכ-386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה שהוצע, התחייבו הנתבעות להשיב לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של הראל ביטוח בסכום האמור שווה ל-14 מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות התחייבה להפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. כן הסכימו הנתבעות לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט. בהחלטתו מיום 21 בנובמבר 2016 דחה בית המשפט את הסדר הפשרה ואישר באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גבייה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם הפוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם למועד הגשת התביעה. הסעדים שיתבעו במסגרת התובענה הייצוגית יהיו תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה מבוטחי הנתבעות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 2003-1992, אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה. בחודש מאי 2017, הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה במסגרתה נדחה הסדר הפשרה ואושרה באופן חלקי הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה תשובת היועץ המשפטי לממשלה לבקשת רשות הערעור, לפיה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הינה כי צדק בית המשפט המחוזי מרכז בהחלטתו שלא לאשר את הסדר הפשרה ולאשר באופן חלקי את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש פברואר 2019 נמחקה בקשת רשות הערעור, לאחר שהנתבעות קיבלו את המלצת בית המשפט העליון למשיכת בקשת רשות הערעור תוך שמירת מלוא טענותיהן וזכויותיהן. הצדדים מנהלים הליך גישור במקביל לניהולה של התביעה הייצוגית. ביום 23 בספטמבר 2022 ניתנה החלטה לפיה לעמדת בית המשפט הרף התחתון לצורכי פשרה צריך לעמוד על 40% ולא פחות. ביום 20 ביוני 2023 הוגשה לבית המשפט על-ידי התובעים הייצוגיים ועל-ידי הראל ביטוח וחמש חברות ביטוח נוספות, בקשה לאישור הסכם פשרה ("הסכם הפשרה"). במסגרת הסכם הפשרה הוסכם כדלקמן: (א) הראל ביטוח תשיב לחברי הקבוצה (כהגדרתם בהסכם הפשרה) בגין תקופת העבר (התקופה החל משבע שנים לפני הגשת בקשת האישור) ועד תחילת הגבייה העתידית (כמפורט בסעיף ב' להלן) -סכום חד פעמי בשיעור 42% מסך גביית "גורם הפוליסה" שלפי הנתען הייתה אמורה להיות מועברת לחיסכון. (ב) הראל ביטוח תפחית את הגבייה העתידית של "גורם הפוליסה" מחברי הקבוצה הרלוונטיים, בדרך של הקטנת "גורם הפוליסה" שיגבה בשיעור של 50% כאמור בהסדר הפשרה.

3. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה כי הראל ביטוח נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרישה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ-168 מיליוני ש"ח לכ-807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהולה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח (להלן: "החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי הראל ביטוח אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ-120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת רשות הערעור. ביום 28 בפברואר 2021 ניתן פסק דין חלקי בתובענה (להלן: "פסק הדין החלקי"), המאמץ את הקביעה בהחלטת האישור לפיה התובענה הייצוגית מתקבלת. הגדרת הקבוצה על פי פסק הדין החלקי הינה כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום מתן פסק הדין החלקי, קיבל מהראל ביטוח, שלא על פי פסק דין בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדין. כמו כן, קבע בית המשפט כי לצורך מימוש פסק הדין, קביעת אופן ההשבה לחברי הקבוצה וחישוב ההשבה ימונה מומחה וכן קבע, כי תשולמנה הוצאות לתובעים המייצגים ושכר טרחה לבאי כוחם. בחודש מאי 2021 הגישה הראל ביטוח לבית המשפט העליון, ערעור על פסק הדין החלקי. בחודש יוני 2021 קיבל בית המשפט העליון את בקשת הנתבעות לעיכוב ביצוע פסק הדין החלקי במונח זה שההליך למינוי מומחה לצורך ביצועו של פסק הדין החלקי יעוכב עד להכרעה בהליך הערעור. ביום 9 בנובמבר 2022 דחה בית המשפט העליון את הערעור על פסק הדין החלקי, בהיעדר עילה להתערבות שיפוטית בהחלטת ביניים. עוד נקבע כי המקום המתאים לבירור טענות הערעור הינן בגדרי ערעור על פסק הדין הסופי.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי הראל ביטוח משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו-"יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי הראל ביטוח אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם לסכום של כ-381 מיליוני ש"ח. בחודש מרץ 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית (להלן: "ההחלטה"). הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל המבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים המנוהלות בהראל ביטוח, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm. ביום 17 ביולי 2019 הגישה הראל ביטוח לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. ביום 22 ביולי 2019 הומצא להראל ביטוח ערעור לבית המשפט העליון, אשר הוגש על-ידי המבקש בבקשת האישור, על חלקה של ההחלטה במסגרתה החליט בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת הטעיה וכן על כך שלא כלל במסגרת הגדרת הקבוצה בתובענה הייצוגית גם מבוטחי עבר לרבות מוטבים ויורשים של מבוטחים בפוליסות הביטוח לגביהן אושרה התביעה כייצוגית. בדיון, אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 13 בספטמבר 2021, צומצמה בהסכמה הקבוצה שבגינה אושרה התביעה כייצוגית והובהר כי היא כוללת גם מבוטחי עבר וכי תקופת ההתיישנות בגין תגמולי ביטוח הינה 3 שנים. בכפוף לכך נדחו, בהסכמת הצדדים, בקשת רשות הערעור והערעור.

5. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") (להלן: "דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסיעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סיעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הממונה ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת התובעת, לסכום של כ-35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת הממונה במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון וכי הפוליסה מושא הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון. בחודש דצמבר 2018 דחה בית המשפט את הבקשה לאשר את התביעה כייצוגית בטענה כי אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומדת בניגוד להוראות הממונה, אך אישר את ניהול התובענה ייצוגית בעילה של הפרת חוזר ביטוח שעניינו גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מבוטחי דקלה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי לאחר יום 1 באוקטובר 2001, אשר קמה להם זכות תביעה לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 29 במאי 2011 ועד ליום 29 במאי 2014 ואשר בטופס הגילוי הנאות שצורף לפוליסה שרכשו אין ציון/הפניה לסעיף הקובע כי מועד קרות מקרה הביטוח הוא המועד שבו נכנס המבוטח לראשונה למצב מזכה, או המועד שבו שוחרר המבוטח מאשפוז בבית חולים כללי או שיקומי, לפי המאוחר מביניהם. בחודש מאי 2019 הגישה דקלה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש יוני 2019 הוגש על-ידי המבקשת בבקשת האישור, ערעור לבית המשפט העליון על החלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת תביעה לפיה אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומד בניגוד להוראות הממונה וכן על כך שלא הכריע, לטענת המבקשת, בעילת תביעה נטענת נוספת של הפרת חוזה. בדיון, אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 10 במאי 2021, נדחו בקשת רשות הערעור והערעור, לאחר שהצדדים קיבלו את המלצת בית המשפט למשיכתם, תוך שמירת מלוא טענותיהם. בחודש ינואר 2022 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

6. בחודש יולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מעלות את דמי הניהול, המשולמים על ידי עמיתים בקרנות פנסיה מתוך החיסכון שהצטבר (יתרה צבורה), לשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, במועד בו העמיתים הופכים לפנסיונרים, מקבלים גמלת זקנה והם אינם יכולים עוד לנייד את החיסכון הפנסיוני שלהם. באופן כזה, הנתבעות, כביכול, מפעילות את זכותן החוזית, המוקנית להן על פי הוראות תקנון קרן הפנסיה, באופן פסול, חסר תום לב ובניגוד להוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג, מסתכם, להערכת התובעות, לסכום של כ-48 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות לפיה אין להשוות בין שיעור דמי הניהול הנגבים מעמית בתקופת החיסכון לשיעור דמי הניהול הנגבים ממקבל קצבה לאחר פרישתו, היות שמדובר בשתי תקופות שונות ובעלות מאפיינים שונים. דמי הניהול לאחר הפרישה נקבעים מחדש בעת הפרישה וללא קשר לשיעור דמי הניהול בטרם הפרישה ולכן אין מדובר בהעלאה של דמי הניהול, אלא בקביעת שיעור של דמי ניהול לתקופת הפרישה. לפיכך, "חוזר דמי ניהול" המתייחס לחובת מתן הודעה לעמיתים על ידי החברות המנהלות כלל אינו חל ביחס לקביעת דמי ניהול לפנסיונרים; וחובת מתן ההודעה על שינוי בדמי הניהול מכוח החוזר לא חלה על החברות המנהלות שעה שמדובר במקבלי קצבה. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 18 במרץ 2022 אישר בית המשפט המחוזי - מרכז לוד את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מי שהוא עמית בקרן פנסיה מקיפה, הנמנית על אחת מן הנתבעות, וזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי בעתיד לקבל פנסיית זקנה.

7. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברות הבנות הראל ביטוח ודקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שלוש חברות ביטוח אחרות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אימצו, כביכול, עמדה פרשנית לפיה לצורך הכרה במבוטח במסגרת בירור תביעת סיעוד כמי שמתקיים לגביו מצב של "אי שליטה על סוגרים", על מצב זה להיות תוצאה של מחלה או ליקוי אורולוגיים או גסטרואנטרולוגיים בלבד. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו במאות מיליוני שקלים. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש אפריל 2020 אישר בית המשפט המחוזי במחוז מרכז את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית נגד הראל ביטוח, נגד דקלה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות, בעילה של הפרת חוזה הביטוח הסיעודי שהביאה לאי תשלום תגמולי ביטוח סיעודי או לתשלום תגמולי ביטוח סיעודי בחסר, עקב אי הכרה במבוטחים כזכאים לניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים". הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מי שהיה מבוטח בביטוח סיעודי, שנמכר על ידי אחת מהנתבעות אשר נגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית, וסבל מאובדן יכולתו העצמאית לשלוט על פעולת המעיים או פעולת השתן, כתוצאה משילוב של פגם בשליטה בסוגריו שאינו עולה לכדי אובדן שליטה אורגני עם מצב תפקודי ירוד, ועל אף האמור לא קיבל מהנתבעות אשר נגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית (לפי העניין) ניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים" במסגרת בחינת תביעתו לקבלת תגמולי ביטוח סיעודי, באופן שהביא לפגיעה בזכויותיו לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 8 בספטמבר 2012 לבין מועד אישור ניהול התובענה כייצוגית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

8. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל ונגד 4 חברות נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות הפרו, כביכול, את חובות הנאמנות שהן חבות כלפי העמיתים בקופות הגמל שבניהולן בכך שתיגמלו את סוכני הביטוח בעמלות בשיעור הנגזר מדמי הניהול, הנגבים על-ידיהן מן העמיתים ובכך תיגמלו את הסוכנים בסכום הגדל ככל שגדלים דמי הניהול ובטענה כי הנתבעות, עשו, כביכול, עושר ולא במשפט בכך שיצרו, כביכול, מנגנון שמטרתו להעלות את דמי הניהול לטובת הסוכנים והחברות המנהלות. התובעים מעריכים את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ-300 מיליוני ש"ח לשנה מאז שנת 2008 ובסך הכל כ-2 מיליארדי ש"ח. ביום 22 בנובמבר 2022 דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 19 בינואר 2023 הומצא לחברה הבת הראל פנסיה וגמל ערעור על פסק הדין, אשר הגישו המבקשים בבקשת האישור, לבית המשפט העליון.

9. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גובה, כביכול, מעמיתיה, בנוסף לדמי הניהול, תשלום בגין רכיב הוצאות ניהול השקעות (רכיב הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הוראה חוזית המאפשרת לה לגבותו. בכך, מפרה הראל פנסיה וגמל, לטענת התובע, את הוראות תקנון קרן הפנסיה ואת חובות האמון והגילוי המוגברות החלות עליה, פועלת בחוסר תום לב במשא ומתן ומוסרת תיאור מטעה ללקוחותיה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-132 מיליוני ש"ח. בחודש אפריל 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. בחודש פברואר 2018 הורה בית הדין לממונה להגיש את עמדתו ביחס להליך. בחודש יוני 2018 הוגשה עמדת רשות שוק ההון התומכת בעמדת הראל פנסיה וגמל. בחודש ספטמבר 2020 הורה בית הדין על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו עד למתן הכרעה בבקשת רשות ערעור בהליך שעניינו הוצאות ישירות בפוליסות חיסכון "מגוון השקעות אישי", במסגרתו אישר בית המשפט המחוזי את ניהול התובענה כייצוגית נגד הראל ביטוח.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

10. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח לא גילתה, כביכול, למבוטחיה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה מהי הפרמיה, שתיגבה מהם החל מגיל 65 וזאת עד לדיווח השנתי בגין שנת 2015 ועל אף, שלטענת התובעת, בגיל 65 מתייקרת הפרמיה בפוליסה זו במאות אחוזים. בכך, טוענת התובעת, הראל ביטוח מפרה חובה חקוקה, מפרה את חובת הגילוי, מפרה הסכם, פועלת בחוסר תום לב, עושה עושר ולא במשפט ופועלת ברשלנות. עוד טוענת התובעת, כי חיוב מבוטחים בתשלום פרמיות עתידיות על פי תעריפים שאינם ידועים להם הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג כנגד הראל ביטוח, אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובעת לתקן את בקשת האישור כך שתתייחס גם לטענה לפיה הראל ביטוח לא הציגה, לכאורה, בפני מבוטחיה טרם מועד הצטרפותם את הפרמיה שתשולם על ידם החל מגיל 65 על אף שהיא מחויבת לעשות כן על פי חוזר הממונה. בחודש אוגוסט 2017 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית. עניינה של הבקשה המתוקנת בטענה כי הראל ביטוח לא הציגה, לכאורה, למבוטחיה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה את הפרמיה שתשולם על ידם מגיל 65 ואילך טרם הצטרפותם לביטוח במסגרת טופס ההצטרפות ו/או במסמך התנאים הכלליים. בחודש מרץ 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת מושא בקשת האישור. בחודש נובמבר 2019 התקבלה עמדת הממונה לפיה, הוראות חוזר 2001/9 'גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות (להלן: "החוזר") של הרשות כמו גם הוראות הדין, מחייבות מבטח להציג למועמד לביטוח את אופן השתנות הפרמיה במעמד רכישת הביטוח, אך אין בנוסח החוזר התייחסות לשאלה איך יש למלא חובה זו טרם ההצטרפות והאם הדרך היחידה למלא אותה היא דווקא בכתב. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש פברואר 2023 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי עלה בידיהם להגיע להסכמות עקרוניות. ביום 5 בנובמבר 2023 נקבעה בקשת האישור לשמיעת ראיות הצדדים, לאור בקשת המבקשת.

11. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "קחצ"ק"). עניינה של התובענה בטענה, כי קחצ"ק גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן, הוצאות ניהול השקעות, אשר גביתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבות. בכך, פועלת קחצ"ק, לטענת התובע, בניגוד להוראות הדין ולחובת הנאמנות המיוחדת החלה עליה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-30.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת התובעת ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.

12. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה (לא בעצמה ולא באמצעות סוכני הביטוח מטעמה) למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או וותק נהיגה במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את וותק הנהיגה ולקבל החזר פרמיה, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה הני"ל פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג לכל הפחות בכ-12.25 מיליוני ש"ח. ביום 16 בפברואר 2022 ניתן פסק דין בבית המשפט המחוזי מרכז, אשר במסגרתו נדחתה תביעה ייצוגית שהוגשה נגד חברת ביטוח אחרת בעניין דומה ("התביעה המקבילה"). בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב הליכים עד למתן הכרעה בערעור שיוגש בתביעה מקבילה.

13. בחודש מרץ 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גבתה עד סוף שנת 2015, כביכול, מהעמיתים בקופת הגמל הראל עוצמה תעוז, הוצאות ניהול השקעות, אשר גביתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון קופת הגמל, אשר התירה לה לגבות. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-127.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת התובעת ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008. הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

14. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח, נגד שתי חברות ביטוח נוספות, נגד שירותי בריאות כללית ("הכללית"), ונגד מכבי שירותי בריאות ("מכבי") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לבטח בביטוח סיעודי אנשים המצויים על הספקטרום האוטיסטי, או שקובעות תנאים בלתי סבירים לקבלתם לביטוח, מבלי שהחלטותיהן אלו נסמכות על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים לסיכון הביטוחי ומבלי לנמק את החלטתן, כנדרש בחוק. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות עד מאות מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ינואר 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה כי עמדתו זהה לעמדה אשר הגיש בתיק מקביל ואשר תומכת בטענות הראל ביטוח. ביום 6 בפברואר 2023, דחה בית המשפט המחוזי בירושלים את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 17 באפריל 2023, הומצא להראל ביטוח ערעור על פסק הדין, אשר הגישו המבקשים בבקשת האישור, לבית המשפט העליון.

15. בחודש אפריל 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ניתוחים שאינן מקנות פיצוי בשיעור מחצית מההוצאות הנחסכות במקרה שהניתוח מבוצע במימון קופת חולים, אך ניתנה להם על-ידיה התחייבות לתשלום פיצוי כאמור, סכומים הנמוכים בפועל ממחצית ההוצאות שנחסכו לה עקב כך ובכך היא מפרה, כביכול, את התחייבותה כלפיהם. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג ב- 7 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור. ביום 16 בינואר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי חברי הקבוצה, כהגדרתם בהסכם הפשרה, יזכו להשלמה של הפיצוי ששולם להם בהתאם לעלות רכיביו של כל ניתוח.

16. בחודש יוני 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות להכיר בניתוח שקיים צורך רפואי לבצעו, כמקרה ביטוח על פי תנאי פוליסות ביטוח הבריאות שלהן, בטענה שמדובר בניתוח מניעת. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג. בחודש ספטמבר 2020 הורה בית המשפט על קבלת עמדת הממונה בסוגיות העולות מבקשת האישור. בחודש פברואר 2021 התקבלה עמדת הממונה, לפיה בהתאם לפרשנות הראויה והמתבקשת של הגדרת המונח "ניתוח" על פי חוזר ביטוח 2004/20 שענינו הגדרות של פרוצדורות רפואיות בביטוח בריאות (להלן: "חוזר הניתוחים"), אשר יצא תחת ידו של המפקח על הביטוח, פוליסת ביטוח בריאות פרטית מקנה למבוטח רשת הגנה מפני המחלות הכלולות בפוליסה, הכוללת גם כיסוי ניתוחים אשר ימנעו התפתחותן או התפרצותן של אותן מחלות. בחודש ינואר 2022 אישר בית המשפט המחוזי בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל אדם שהתקשר בחוזה ביטוח בריאות עם הנתבעות, הכולל כיסוי ביטוחי לניתוחים, ותביעתו לביצוע ניתוח נדחתה מן הטעם שמדובר בניתוח "מניעתי" שלא מכוסה בפוליסה (גם אם הטעם הוצג באופן אחר במכתב הדחייה). ביום 24 במאי 2022 הגישה החברה הבת הראל ביטוח לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

17. בחודש פברואר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח דרשה ממבוטחים בפוליסת ביטוח קבוצתית לעובדי חברת חשמל, אשר קיבלו תגמולי ביטוח שלא נוכח מהם מסים במקור, להשיב לה את סכומי הכסף ששולמו על ידיה בגין תשלומי מס אלו. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. בחודש יולי 2020 הגישה הראל ביטוח לבית המשפט בקשה לסילוק על הסף של הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. בחודש ספטמבר 2020 נעתר בית המשפט לבקשת הראל ביטוח לסלק על הסף את הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית והורה על מחיקת בקשת האישור על הסף. ביום 8 בנובמבר 2020 הומצא להראל ביטוח ערעור על פסק הדין, אשר הגיש התובע לבית המשפט העליון. לאחר דיון שהתקיים בפניו בחודש פברואר 2022, הורה בית המשפט העליון ליועץ המשפטי לממשלה את עמדתה לפיה אין מקום לאישור ניהול הגנה ייצוגית בדרך של חקיקה שיפוטית, אלא רק בדרך של חקיקה ראשית, יחד עם זאת, במקרים מתאימים ניתן לנהל תובענה ייצוגית לסעד הצהרתי. ביום 30 בינואר 2023 קיבל בית המשפט העליון את הערעור, והחזיר את הדיון לבית המשפט המחוזי מרכז, על מנת שידון בבקשה לאישור תובענה כייצוגית מבראשית.
18. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, ממבוטחים בפוליסות ביטוחי חיים המשלבות רכיב ביטוח למקרה מוות ורכיב של חיסכון (להלן: "ביטוחי מנהלים") תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבות. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-365.3 מיליוני ש"ח.
19. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם ריבית בגין תגמולי ביטוח למבוטחיהן, החל מתום 30 יום ממועד מסירת התביעה. תובענה ובקשה זו עוסקות באותה עילה בה עוסקות תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת (להלן: "התביעה הראשונה") אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 30 באוגוסט 2015 (להלן: "החלטת האישור") על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ואשר מתבררת כעת לגופה (ראו סעיף (א)(3) לעיל), אך הן מתייחסות לתקופה שונה מזו שלגביה אושרה התביעה הראשונה והיא הוגשה לטענת המבקשים למען הזהירות ובמקביל לבקשתם להרחיב את הקבוצה המיוצגת במסגרת התביעה הראשונה גם לתקופה שממתן החלטת האישור ועד מועד מתן פסק דין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד הראל ביטוח בסכום של כ-90 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-264.4 מיליוני ש"ח. בחודש יולי 2020 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב הליכים עד למתן פסק דין בתביעה הראשונה.
20. בחודש יולי 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גובה, כביכול, מעמיתים בקרן ההשתלמות "הראל השתלמות" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא עיגון הסכמי בתקנון קרן ההשתלמות. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-56.8 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

21. בחודש דצמבר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח שעניינה בטענה, כי הראל ביטוח גילתה, כביכול, למבוטחיה אשר רכשו פוליסת ביטוח חיים בפרמיה משתנה מסוג "מגן 1" /או פוליסת אובדן כושר עבודה מסוג "הראל לעתיד", במעמד רכישת הביטוח, את הפרמיה אותה ישלמו רק עבור שנים ספורות ולא עבור כל תקופת הביטוח. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אולם הוא מעריך אותו במאות מיליוני שקלים. בחודש אוקטובר 2020 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש ספטמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש אפריל 2022 הוגשה עמדת הממונה הקובעת כי על חברות הביטוח מוטלת חובת גילוי של המידע בדבר הפרמיות שישלם המבוטח לאורך כל תקופת הביטוח. הצדדים חידשו את הליך הגישור. בחודש אוקטובר 2022 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלם לחברי הקבוצה סכום פיצוי חד פעמי, על פי המנגנון הקבוע בהסכם הפשרה.
22. בחודש ינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שתי חברות ביטוח נוספות וחברת שרותי דרך (להלן ביחד: "הנתבעות") בטענה, כי הנתבעות מספקות, כביכול, ללקוחותיהן שמשות חלופיות שאינן מקוריות ואינן נושאות תו תקן, וזאת, כביכול, בניגוד להתחייבויותיהן כלפי לקוחותיהן בהסכמים עימם. התובעים לא מכמתים את הנזק הכולל הנתבע עבור כלל חברי הקבוצות אותן הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים כי הוא עולה במידה ניכרת על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
23. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד אחת עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אינן משיבות למבוטחיהן בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה מהותית, נטענת, ברמת הסיכון אליו חשופות הנתבעות החל מחודש מרץ 2020, לאור צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתת היקף הנסועה בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד הראל ביטוח בסכום של כ-130 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-1.2 מיליארדי ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד הראל ביטוח וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.
24. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח, נגד שש חברות ביטוח נוספות ונגד התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") (להלן ביחד: "הנתבעים"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעים אינם משיבים למבוטחיהם בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה קיצונית, נטענת, ברמת הסיכון אליה חשופים הנתבעים לאור ירידה דרמטית, לכאורה, במספר התביעות המוגשות לנתבעים בשל צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתה נטענת של היקף התנועה בכבישים ושיעור תאונות הדרכים בישראל בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד הראל ביטוח בסכום של כ-110 מיליוני ש"ח, ונגד כלל הנתבעים בסכום של כ-720 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד הראל ביטוח וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

25. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות מסרבות, כביכול, להאריך את תוקף הכיסוי הביטוחי למבוטחים בביטוחי אובדן כושר עבודה, שנרכשו לפני שנת 2017, ואשר תום תקופת הביטוח בהם הינו גיל 65, ולשלם להם תגמולי ביטוח עד לגיל הפרישה שעלה בשנת 2004 לגיל 67 לשכירים ולגיל 70 לעצמאים. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג נגד הנתבעות בסכום של כ-540 מיליוני ש"ח. ביום 18 באפריל 2022 דחה בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 31 במאי 2022 הומצא להראל ביטוח ערעור על פסק הדין, אשר הגיש המבקש בבקשת האישור לבית הדין הארצי לעבודה. ביום 12 בפברואר 2023 דחה בית הדין הארצי לעבודה את הערעור. ביום 29 במאי 2023, הוגשה לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק (בג"ץ), עתירה למתן צו על תנאי, במסגרתו מתבקש בג"ץ ליתן צו לביטול פסק הדין בערעור ולהורות על בירור עניינו של העותר והקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. לחילופין מתבקש בג"ץ לבטל את ההוצאות שנפסקו לחובת העותר בשתי הערכאות הקודמות.

26. בחודש מאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל ונגד שלוש עשרה חברות מנהלות נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסווגות, לכאורה, חלק מההפרשות עבור לקוחותיהן לקרנות ההשתלמות שהן מנהלות, כהפרשות חייבות במס, על אף שהן אינן כאלה. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען ביחס לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים אותו, על הצד הנמוך, בסך של מאות מיליוני שקלים. בחודש אפריל 2021 הוגשה בקשה למתן רשות להגשת הודעה לצד שלישי כנגד רשות המסים. בחודש אוגוסט 2021 השיבה רשות המסים לבקשה ובין היתר טענה כי לעמדתה, בקשת האישור צריכה היתה להיות מוגשת בהליך מתאים נגד רשות המסים ולא נגד הנתבעות וכי אין מקום לאישור הבקשה באופן בו הוגשה. כמו כן, ביקשה מבית המשפט להורות על צירופה של רשות המסים כמשיבה להליך ולהורות לה להגיש עמדתה לטענות המפורטות בבקשת האישור. בחודש פברואר 2022 הורה בית המשפט על צירופה של רשות המסים כמשיבה בהליך. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה תשובתה של רשות המסים, ובין היתר טענה כי ההליך אינו מתאים לבירור כהליך ייצוגי וכי המשיבות פועלות בהקשרים אלו כ "צינור" להעברת כספים. הרשות דוחה את עמדת המבקשים לפיה החישוב צריך שיהיה שנתי, מבהירה כי החישוב על פי דין צריך שיהיה חודשי, ומסבירה כי בחוזריה לאורך השנים היא התירה ביצוע חישוב חודשי מצטבר. בחודש פברואר 2023 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור.

27. בחודש יוני 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברות הבנות הראל ביטוח והראל פנסיה וגמל (להלן ביחד "הנתבעות"), שעניינה בטענה, כי במסגרת הסכמי הלוואה של הנתבעות עם לקוחותיהן, בהלוואות הצמודות למדד המחירים לצרכן (להלן: "המדד"), נקבע, על פי הנטען, כי במקרה של ירידה במדד, תשלומי הקרן והריבית לא יירדו מערכם הנקוב בלוח הסילוקין של הלוואה. זאת, כביכול, בניגוד לדין ותוך שהדבר מהווה, לטענת התובע, תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח. בחודש אוקטובר 2022 הורה בית המשפט לממונה לתת עמדתו ביחס לסוגיות שבמחלוקת. ביום 13 במרץ 2023 הוגשה עמדת הממונה לפיה ככל וייקבע כי מנגנון ההצמדה לא עמד בהוראות הדין, ותידרש השבה של הכספים שגבנו ביתר, יכול שכספים אלה יושבו מכספי קופת הגמל או מכספי המבוטחים. בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 23 באפריל 2023, הועבר הדיון בתובענה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב.

28. בחודש יולי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), שעניינה בטענה, כי הנתבעות אינן מפחיתות, לכאורה, את פרמיות הביטוח למבוטחים שנקבעו להם החרגות בגין מצב רפואי קיים, על אף שההחרגות מפחיתות, על פי הנטען, את הסיכון הביטוחי ביחס לסיכון בפוליסות ביטוח של מבוטחים שלא נקבעו להם החרגות דומות. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד הראל ביטוח בסכום של כ-760 מיליוני ש"ח, ונגד כלל הנתבעות בסכום כולל של 1.9 מיליארדי ש"ח.

29. בחודש אוגוסט 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מתנה, כביכול, בירור תביעות בגין נכות במסגרת פוליסת ביטוח תאונות אישיות בהגשת חוות דעת רפואית מטעם המבוטחים וכי היא מסרבת להשיב למבוטחים את עלות חוות הדעת, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה וכן בטענה, כי הראל ביטוח בוחנת, כביכול, כל אחד מרכיבי התביעה בנפרד, בניגוד להוראות הדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. הצדדים ניהלו הליך גישור. ביום 23 בנובמבר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם כי ישולם לחברי הקבוצה, כהגדרתם בהסכם הפשרה, חלק מעלות חוות הדעת שהוגשה מטעם חברי הקבוצה כאמור.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

30. בחודש ספטמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה, כביכול, למבוטחיה בביטוח נסיעות לחו"ל, כי המגבלה, במסגרת ביטוח הכבודה, ביחס לסכום הפיצוי המקסימלי בגין אובדן או גניבה של פריט, חלה גם ביחס לאובדן או גניבה של דבר ערך. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסכום כולל של כ-447 מיליוני ש"ח. בחודש דצמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש מרץ 2022 הוגשה עמדת הממונה לפיה פרשנות הראל אינה עולה בקנה אחד עם נוסחה הפשוט של הפוליסה.

31. בחודש דצמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל פנסיה וגמל. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל אינה מקיימת, כביכול, את הוראות הדין לעניין איתור עמיתים שהקשר עמם נותק ולעניין איתור וידוע מוטבים ויורשים של עמיתים אשר הלכו לעולמם. עוד נטען, כי הראל פנסיה וגמל גבתה, כביכול, דמי ניהול ביתר באופן המנוגד להוראות הדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות ואף מאות מיליוני שקלים. ביום 4 בספטמבר 2022 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שבשמה תנהל התובענה הייצוגית הינה כל המוטבים ו/או היורשים על פי דין של עמיתים שנפטרו, וכן כלל העמיתים שהקשר עמם נותק ואשר הראל פנסיה וגמל גבתה מחשבונותיהם דמי ניהול בשיעור העולה על השיעור המותר בדין וזאת, החל משנת 2006 ועד למועד הגשת בקשת האישור. הצדדים מנהלים הליך גישור.

32. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח דוחה, כביכול, שלא כדין, תביעות של מבוטחים בפוליסות ביטוח תאונות אישיות לתשלום פיצוי בגין ימי אשפוז במרכז רפואי שאינו בית חולים כללי, בטענה ש"בית חולים" על פי הגדרתו בפוליסה הינו בית חולים כללי בלבד, וכי הפוליסה נוסחה, כביכול, באופן מטעה ובניגוד לדין, תוך הפרת חוזר המפקח על הביטוח 2001/9 שעניינו "גילוי נאות למבוטח בעת הצטרפות לפוליסה לביטוח בריאות". התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

33. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח דוחה, כביכול, שלא כדין, תביעות לקבלת תגמולי ביטוח בגין כיסוי אביזר רפואי, של מבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתי לחברי הסתדרות המורים, בטענה למיצוי תקרת הכיסוי בפוליסה וזאת, כביכול, על פי סעיף בפוליסה, אשר, לטענת התובעת, לא היה קיים בפוליסה המקורית והוחל, על פי הנטען, באופן רטרואקטיבי. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג אך היא מעריכה כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. ביום 3 בינואר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי ישולמו לחברי הקבוצה, כהגדרתה בהסכם הפשרה, תגמולי ביטוח נוספים בגין רכישת אביזר רפואי, לולא הוחלה תקרת הביטוח.

34. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות דוחות, על פי הנטען, תביעות של מבוטחים בביטוח בריאות, הכולל כיסוי לתרופות שאינן כלולות בסל הבריאות, בגין עלויות קנאביס רפואי, על אף שעל פי הנטען, קנאביס רפואי עונה, לכאורה, להגדרת "תרופה" בפוליסות הביטוח. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד כלל הנתבעות בסכום כולל של כ-79 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

35. בחודש אפריל 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 14 גופים פיננסיים שונים - תאגידים בנקאיים, חברות ביטוח, בתי השקעה, חברות אשראי וחברות כרטיסי אשראי (להלן ביחד: הנתבעים). עניינה של התובענה בטענה, כי מידע אישי של לקוחות הנתבעים, העושים שימוש בשירותים הדיגיטליים באתרי האינטרנט וביישומונים שמפעילים הנתבעים, מועבר, לכאורה, לצדדים שלישיים, ובפרט לחברת גוגל ולשירות הפרסומות שלה, ללא הסכמה מפורשת של הלקוחות. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו במיליוני שקלים. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

36. בחודש אפריל 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח שיווקה, כביכול, פוליסות ביטוח תאונות אישיות באופן פסול ומטעה ובניגוד להוראות חוזרי הממונה על שוק ההון המסדירים את הליך צירוף המבוטחים לביטוח. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים.
37. בחודש יולי 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בעת חישוב הגמלה החודשית המשולמת למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים "משתתפות ברווחי תיק השקעות", מנכות הנתבעות, כביכול, מהתשואה החודשית הנצברת למבוטחים, ריבית, ללא עיגון מתאים, כביכול, בתנאי הפוליסה ומבלי ששיעורה מצוין בהם. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
38. בחודש ספטמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברות הבנות, הראל פנסיה וגמל והראל ביטוח (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות משגרות, כביכול, הודעות פרסומת במסרונים ובדואר אלקטרוני וזאת, לכאורה, מבלי לקבל את הסכמת הנמענים לקבלת דבר פרסומת, מבלי לציין שמדובר בפרסומת, מבלי לכלול הודעה לעניין הזכות לסרב לקבלת פרסומת וללא מתן אפשרות לסרב בפועל. זאת, בניגוד, כביכול, להוראות חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב - 1982. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ-10 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.
39. בחודש אוקטובר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות דוחות, לכאורה, שלא כדין, תביעות ביטוח של ילדים עם צרכים מיוחדים, במסגרת פוליסת ביטוח סיעודי, על אף שהם עונים, לטענת התובעים, על הגדרת "תשושי נפש" על פי הפוליסה, וזאת מבלי לבצע בדיקה האם מצבם תואם להגדרה זו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד שתי הנתבעות ביחד בסך כולל של כ-2.97 מיליארדי ש"ח.
40. בחודש אוקטובר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, בין היתר, כי הראל ביטוח אינה משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm, את מלוא התשלומים בגין רווחי השקעות בהתאם להוראות הפוליסה וכי אינה מחשבת, כביכול, את שיעורי התשואה בהתאם להוראות הפוליסה. תובענה זו עוסקת בעילות המקבילות בחלקן לעילות בהן עוסקת תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת - עניין בן עזרא ("התביעה הראשונה"), אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 27 במרץ 2019 על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ("החלטת האישור"), ואשר תחולתה צומצמה על-ידי בית המשפט העליון למספר פוליסות ספציפיות בלבד (ראו סעיף (א)(4) לעיל). לפיכך, הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית זו בהתייחס ליתר הפוליסות, אשר אינן כלולות עוד בתביעה הראשונה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסכום של כ-1.4 מיליארדי ש"ח.
41. בחודש נובמבר 2021 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מסרבת, כביכול, ליתן למבוטחיה בפוליסת ביטוח רפואי קבוצתי כיסוי ביטוחי בגין אובדן כושר עבודה חלקי וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג.
42. בחודש דצמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מעלה, כביכול, את דמי הביטוח הנגבים ממבוטחיה בפוליסות ביטוח מבנה דירה, בעת חידושה, מבלי לקבל את הסכמתם המפורשת מראש להעלאתם. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. הצדדים ניהלו הליך גישור שלא צלח והדין בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

43. בחודש מרץ 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גבתה וגובה כביכול מהמבוטחים, שלא כדין, פרמיה עבור כיסוי ביטוחי בגין ניתוח מניעתי. התובע לא מכמת את הנזק הכולל הנתבע עבור כלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג, אך הוא מעריך כי הוא עולה במידה ניכרת על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
44. בחודש אפריל 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפרה את חובתה לשלם הפרשי הצמדה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים בענפי הביטוח הכללי, ביחס לתקופה שבין מועד קרות מקרה הביטוח לבין מועד תשלום תגמולי הביטוח. התובע לא מכמת את הנזק הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ביום 12 בינואר 2023 התקיים דיון במסגרתו הצדדים הודיעו לבית המשפט כי החליטו לפנות להליך גישור.
45. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי אתר האינטרנט של החברה אינו נגיש עבור אנשים עם מוגבלות, בניגוד להוראות הדין. התובע לא מכמת את הנזק הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.
46. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח שומרת ושולחת, לכאורה, מידע אישי של לקוחותיה, בניגוד להוראות הדין ותוך פגיעה בפרטיותם. סכום התובענה מוערך במעל ל- 500 מיליוני ש"ח (אומדן בלבד עד שיתקבלו נתונים נוספים).
47. בחודש ספטמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות משפות רק מבוטחות נשים בגין הוצאות על בדיקות לעובר ולתינוק, ובכך מפלות, לכאורה, גברים המבוטחים בפוליסת הבריאות שלהן. התובע אינו מעריך את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אולם הוא מעריך אותה בסכום של למעלה מ- 2.5 מיליוני ש"ח.
48. בחודש ספטמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה משלמת, כביכול, למבוטחי פוליסת בריאות מסוג "פרפרד בונוס" (להלן: "הפוליסה") את מלוא דמי הביטוח המצטברים, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי הראל ביטוח גובה, כביכול, דמי ביטוח ביתר ממבוטחי פוליסה זו. התובע אינו מעריך את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח

49. בחודש פברואר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה משלמת, כביכול, למבוטחיה בביטוח רכב ולצדדים שלישיים, את מלוא שכר טרחת השמאי, אשר ערך שומת נזק לרכב, בניגוד להוראות הפוליסה והדין. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.
50. בחודש מרץ 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גבו ממבוטחיהן בביטוחי אובדן כושר עבודה דמי ביטוח חודשיים עבור מספר החודשים האחרונים החופפים את משך תקופת ההמתנה האחרונה האפשרית המוגדרת בכל חוזה ביטוח לאובדן כושר עבודה, תקופה בה, על פי חוזי הביטוח, על הנתבעות לא חלה כל חבות לשלם תגמול ביטוח כלשהו. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך העריכו כי סכומי התביעות עומדים על מעל 2.5 מיליוני ש"ח כנגד כל אחת מהנתבעות.
51. בחודש מאי 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח שיווקה, כביכול, פוליסת ביטוח בריאות בה נקבע כי ילד רביעי ואילך יקבל כיסוי ביטוחי חנם ועל אף זאת, חייבה כביכול בתשלום עבור פוליסת ביטוח בריאות לילד רביעי ואילך שנולד לאחר שנת 2016. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (המשך)

52. בחודש יוני 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברות הבנות, הראל חברה לביטוח, הראל פנסיה וגמל, נגד שתי חברות ביטוח נוספות ונגד שתי חברות מנהלות נוספות (להלן: "הנתבעות"), בטענה כי הנתבעות ניכו מס, כביכול, ממרכיב "הקצבה המוכרת" שהיה פטור ממס, מה שהקטין כביכול את גובה הקצבה שקיבלו חברי הקבוצה, בניגוד לדין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקש לייצג ב- 297 מיליוני ש"ח.

53. בחודש יולי 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה כי הראל ביטוח מעבירה, כביכול, למבוטחיה כספים באמצעות המחאות, חלף העברה בנקאית או זיכוי כרטיס האשראי, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הדין. התובעת מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג במעל ל-3 מיליוני ש"ח.

54. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נוהגת כביכול, לאשר תביעות ביטוח המוגשות על ידי מבוטחים שהגיעו למצב סיעודי, החל מיום הגשת התביעה ולא החל מהמועד המוקדם יותר, בו הפכו סיעודיים, ובכך חומקת, כביכול, מתשלום תגמולי ביטוח בהם היא חבה וגובה דמי ביטוח שאינם מגיעים לה בניגוד להוראות הפוליסה והדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

55. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי ברכישת ביטוח נסיעות לחו"ל, הנתבעות גובות, לכאורה, תשלום דולרי לפי שער המרה שאינו שער הדולר היציג המוסכם על פי תנאי הפוליסה. התובע מעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג נגד הראל ביטוח בסכום של 12.25 מיליוני ש"ח ונגד חברת הביטוח הנוספת בסכום של 2.1 מיליוני ש"ח.

56. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שירותי בריאות כללית (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות נוהגות לגבות תשלום כספי מהורה, בגין ביטוח סיעודי עבור ילדו שהגיע לגיל 19 וזאת, כביכול, ללא אישור או הסכמה מפורשת עובר לתחילת החיוב וללא הודעה, התראה ו/או ידוע כנדרש בדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג.

57. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה כי הראל ביטוח דוחה, כביכול שלא כדין, תביעות לכיסוי הוצאות בגין טיפול של "הזרקה תחת שיקוף" של מבוטחים בפוליסות בריאות, בטענה שהטיפול הינו זריקה שאיננה כלולה בהגדרת ניתוח על פי הפוליסות וזאת, כביכול, באופן מטעה ובניגוד לדין. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

58. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת מרפאט בע"מ שהחברה היא בעלת השליטה בה (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות משווקות, כביכול, שירותים רפואיים לבעלי חיים באופן מטעה ובניגוד לדין. התובעת אינו מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג אך היא מעריכה כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

59. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שבע חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לספק שירותי גרר בהרמה למבוטחים המחזיקים בפוליסות הכוללות כתב שירות למתן שירותי גרירה לרכבים, וזאת כביכול ללא גילוי בנוסח כתבי השירות. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג ב-80 מיליוני ש"ח.

תובענות שהוגשו לאחר תקופת הדוח

60. בחודש נובמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שבע חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי באירוע קיצוני כדוגמת מלחמת "חרבות ברזל", צפויה כביכול ירידה חדה בסיכון ועתיד להיווצר רווח גדול ולא מתוכנן לחברות הביטוח, וזאת ללא סעד מתאים שכולל הפחתה משמעותית בפרמיות למבוטחים, בפוליסות שמרכיבי הסיכון פחתו בהן משמעותית ובחלקן לא קיים כלל אם תימשך גביית הפרמיות ללא שינוי. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות בסכום של 10.02 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות - שירביט

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שירביט") אשר פעילותה הביטוחית נרכשה על ידי הראל ביטוח ביום 1 בדצמבר 2021.

1. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד חברת ביטוח נוספת. עניינה של התובענה בטענה כי שירביט נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, בגין התקופה שממועד קרות מקרה הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, בגין התקופה שהחל מחלוף 30 יום ממועד תביעת הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל. הנזק הנטען הכולל לחברי הקבוצה כנגד שירביט הינו כ-10 מיליוני ש"ח. ביום 26 במאי 2021 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב את בקשת האישור. הגדרת הקבוצה על פי פסק הדין הינה כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום אישורה של התובענה כייצוגית, קיבל משירביט, שלא על פי פסק דין שניתן בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדין. בחודש ספטמבר 2021 הגישה שירביט, יחד עם חברות ביטוח נוספות שנתבעו במספר בקשות לאישור בטענה זהה ("הנתבעות"), בקשה לעיכוב ההליכים בתובענה, עד להכרעה בערעור שהוגש לבית המשפט העליון במסגרת תובענה ייצוגית אחרת שאושרה בעניין זהה נגד חברות ביטוח אחרות, בהן הראל ביטוח (ראו סעיף (א)(3) לעיל). בחודש אוקטובר 2021 דחה בית המשפט את הבקשה לעיכוב ההליכים. בחודש ינואר 2022 הגישו הנתבעות בקשה נוספת לעיכוב ההליכים. בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ההליכים עד למתן הכרעה בערעור שהוגש לבית המשפט העליון בתביעה מקבילה והורה על ניהול משותף של התובענה לאחר ההכרעה בערעור. בחודש נובמבר 2022 דחה בית המשפט העליון את הערעור על פסק הדין החלקי בתביעה המקבילה, בהיעדר עילה להתערבות שיפוטית בהחלטת ביניים. עוד נקבע כי המקום המתאים לביטוח טענות הערעור הינן בגדרי ערעור על פסק הדין הסופי. בחודש מאי 2023 ביטל בית המשפט את החלטתו בדבר ניהול משותף של התובענה עם התביעה המקבילה והורה על הפרדת הדיון בין התביעות.

2. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט. עניינה של התובענה בטענה, כי שירביט אינה מגלה למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או ותק נהיגה הנהוגות אצלה, במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את ותק הנהיגה ולקבל פרמיה עודפת, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה אלו פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-43.31 מיליוני ש"ח. ביום 16 בפברואר 2022 ניתן פסק דין בבית המשפט מחוזי מרכז, אשר במסגרתו נדחתה תביעה ייצוגית שהוגשה נגד חברת ביטוח אחרת בעניין דומה ("התביעה המקבילה"). בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ההליכים עד למתן הכרעה בערעור שיוגש בתביעה המקבילה.

3. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד אחת עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") בהן הראל ביטוח (ראו סעיף (א)(23) לעיל). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות אינן משיבות למבוטחיהן בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה מהותית, נטענת, ברמת הסיכון אליו חשופות הנתבעות החל מחודש מרץ 2020, לאור צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתת היקף הנסועה בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד שירביט בסכום של כ-38 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-1.2 מיליארדי ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק דין בהליך ששירביט איננה צד לו ושעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשה נגד חברות ביטוח אחרות, יהפוך לחלוט ("פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין בהליך הנוסף לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.

4. בחודש דצמבר 2020 הוגשו כנגד שירביט ארבע בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (שלוש בקשות לאישור תובענות כייצוגיות הוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד ובקשה לאישור תובענה כייצוגית אחת הוגשה לבית המשפט המחוזי תל אביב), בטענה דומה לכשל באבטחת מידע על רקע אירוע פריצה לשרתי שירביט על ידי האקרים ופרסום מידע אישי השייך ללקוחות שירביט. בחודש יוני 2021 הגישו המבקשים בארבע הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, בקשת אישור מאוחדת מטעמם. עניינה של התובענה המאוחדת בטענה, כי מחדלי אבטחה, לכאורה, בשירביט גרמו לדליפת מידע ונתונים שהיו בידי שירביט. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2022 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור. ביום 29 ביוני 2023, הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי חברת הבת, הראל חברה לביטוח בע"מ, תשלם פיצוי כספי לחברי הקבוצה כהגדרתם בהסכם הפשרה, לגביהם פורסם "מידע רגיש" /או "מידע שאינו רגיש", כהגדרתם בהסכם הפשרה.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות - שירביט (המשך)

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או החברות המאוחדות, כפי שצויינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע במיליוני ש"ח
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	6	1,239
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	1	48
לא צוין סכום התביעה	3	
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	18	4,271
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	7	5,976
לא צוין סכום התביעה	29	

סכום ההפרשה הכולל עבור התביעות שהוגשו כנגד החברה וכנגד שירביט כמפורט לעיל לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022 מסתכם בכ-157 מיליוני ש"ח, בכ-147 מיליוני ש"ח וכ-156 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

ג. עתירה לבג"צ שהוגשה לאחר תקופת הדו"ח

1. בחודש נובמבר 2023 עתרה שירותי בריאות כללית ("הכללית") לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, נגד שר האוצר, שר הבריאות, מנכ"ל משרד הבריאות, רשות שוק ההון ביטוח וחסכון ("המשיבות 1-4"), החברה הבת הראל ביטוח, מכבי שירותי בריאות, קופת חולים מאוחדת וקופת חולים לאומית (שלושתן יחד: "קופות החולים"). במסגרת העתירה נתבקש בית המשפט ליתן צווים על תנאי נגד המשיבות 1-4 שעיקרם להורות להן לפעול בדחיפות כדי לגבש מתווה שיאפשר את המשך הביטוח הסיעודי הקבוצתי בישראל למבוטחי קופות החולים, לרבות מבוטחי הכללית. לאור האמור, ובשים לב לעובדה שהראל ביטוח (כאמור לעיל, כמי שמבטחת את חברי הכללית בביטוח הסיעודי הקבוצתי), הודיעה לכללית כי הסכם הביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי הכללית יסתיים ביום 31.12.2023 ולא יוארך, בתנאים הקיימים, לתקופה נוספת, והכללית הודיעה להראל ביטוח שהיא חולקת על עמדתה ויש לה זכות להאריך את ההסכם, נתבקש בית המשפט גם ליתן צו ביניים ארעי/זמני נגד הראל ביטוח המחייב אותה להמשיך את הביטוח הסיעודי במתכונתו הקיימת לתקופת ביניים של לפחות 6 חודשים נוספים - עד ליום 30.6.2024. סעד זה נתבקש לשיטתה של הכללית, על מנת שהעתירה העיקרית נגד המשיבות 1-4 לא תהפוך חסרת תועלת. ביום 5 בנובמבר 2023 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה אין מקום בשלב זה ליתן צו ביניים. בית המשפט הורה לכלל המשיבים להגיש תשובה מקדמית לעתירה ולבקשה למתן צו ביניים עד ליום 30 בנובמבר 2023, כמו כן הורה בית המשפט כי העתירה תיקבע לדיון לא יאוחר מיום 12 בינואר 2024.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

ד. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

1. בחודש נובמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מאפשרת, כביכול, לבטל כתבי שירות בפוליסה בנפרד מיתר רכיבי תוכנית הביטוח וכי אינה מבצעת, כביכול, גילוי נאות טרם ההתקשרות לעניין ביטול כתבי השירות. ביום 22 בדצמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה מוסכמת להסתלקות מבקשת האישור נגד הראל ביטוח, במסגרתה התבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתה האישית. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימה הראל ביטוח ליתן גילוי אודות אפשרות ביטול כתב שירות לבדו בכל עת. ביום 9 בינואר 2023 אישר בית המשפט המחוזי מרכז את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתה האישית של המבקשת.
2. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד שתיים עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי על הנתבעות להשיב למבוטחייהן בביטוחי רכב ודירה חלק מדמי הביטוח אשר, לכאורה, שולמו על ידיהם ביתר, נוכח הפחתה משמעותית, נטענת, בסיכון אותו נטלו על עצמן הנתבעות עת נקבעו על ידיהן דמי הביטוח בפוליסות אלו. זאת, עקב התפרצות מגפת הקורונה והגבלות התנועה והפעילות, אשר הוטלו בעקבותיה, אשר הובילו, על פי הנתען, להפחתת היקף הנוסעה ולירידה משמעותית בנוקי גוף ורכוש כתוצאה מכך. בחודש פברואר 2021 הורה בית המשפט על סילוק הבקשה בעניין ביטוחי הרכב ביחס להראל ביטוח ויתר המשיבות (פרט לחברת ביטוח אחת), וכי הבקשה תמשיך להתברר בעניין פוליסות ביטוח דירות. בית המשפט הורה כי על התובעים לשקול המשך צעדיהם ביחס לאופן ניהול בקשת האישור, לאור ההחלטה. בחודש אפריל 2021 הגישו התובעים ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד הראל ביטוח וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט ("פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין בהליך הנוסף לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט. ביום 22 בפברואר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה מוסכמת להסתלקות מבקשים מבקשת האישור נגד הנתבעות, במסגרתה מתבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתם האישית. ביום 27 בפברואר 2023 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים.
3. בחודש דצמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח מצמידה, כביכול, את דמי הביטוח ואת תגמולי הביטוח למבוטחים בפוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתי לחברי שרותי בריאות כללית - סיעודי מושלם פלוס, למדד שגוי וזאת כביכול, בניגוד להוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים), תשע"ו - 2015. בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט על העברת הסוגיות שבמחלוקת לעמדת הממונה. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה עמדת הממונה לפיה ביחס לסוגית הצמדת תגמולי הביטוח, ככל שבית המשפט ימצא כי אכן בוצע תשלום בחסר, יש להשיב סכומים אלו למבוטחים הזכאים. ביום 22 בפברואר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז לוד בקשה מוסכמת להסתלקות מבקשים מבקשת האישור נגד הראל ביטוח, במסגרתה מתבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתם האישית ועל מחיקת בקשת האישור. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימה הראל ביטוח להציג את תעריפי דמי הביטוח לאחר הצמדתם למדד הרלוונטי, ולהשיב את תגמולי הביטוח ששולמו בחסר. ביום 2 במרץ 2023, אישר בית המשפט המחוזי מרכז את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים.
4. בחודש יולי 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ ("הראל מימון והנפקות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל מימון והנפקות אינה מנגישה, כביכול, את דיווחיה במערכות המידע האינטרנטיות המופעלות על ידי הרשות לניירות ערך ועל ידי הבורסה (מערכות המגנא והמאיה בהתאמה) ובכך מונעת או מצמצמת, כביכול, את האפשרות של אנשים עם מוגבלות לקבל מידע מדיווחים אלו. זאת, בניגוד, כביכול, להוראות חוק שוויון זכויות אנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998 ותקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013. ביום 5 במרץ 2023, דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
5. בחודש פברואר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסת בריאות קבוצתי לחברי הסתדרות המורים, החוזר חלקי של הפרש שבין הסכום המלא ששולם למומחה עבור התייעצות, לבין הסכום בו השתתפה קופת החולים בה הם חברים. בדיון אשר התקיים ביום 1 במאי 2023, קיבל בית המשפט המחוזי מרכז את בקשת המבקש להסתלק מהתובענה ומהבקשה לאישורה כייצוגית, והורה בהתאם על מחיקת הבקשה לאישור ודחיית תביעתו האישית של המבקש.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבבויות והתקשרויות (המשך)

ד. תביעות שהגיעו לסיימן בתקופת הדוח (המשך)

6. בחודש ינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד קרנות השוטרים בישראל בע"מ. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח לא המציאה, כביכול, למבוטחיה בפוליסת ביטוח חיים קבוצתי את פוליסות הביטוח וכי לא גילתה להם, כביכול, אודות שינויים שבוצעו בפוליסה אגב חידושה. בחודש דצמבר 2020 נמחקה על הסף בקשת האישור בהתייחס לקרנות השוטרים והתובענה והבקשה מתנהלות כעת כנגד הראל ביטוח בלבד. בחודש ספטמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ינואר 2022 הוגשה עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות לפיה ככל שקרנות השוטרים העבירו את הפוליסות ואת דף פרטי הביטוח, באמצעות דואר אלקטרוני ודואר רגיל, בהתאם לבחירת המבוטח וכפי שעולה מכתבי הטענות, הרי שקרנות השוטרים והראל ביטוח עמדו למעשה בדרישות הרשות בעניין אופן יידוע המבוטחים לגבי כניסתה לתוקף של פוליסת ביטוח חדשה. ביום 30 במאי 2022 דחה בית המשפט המחוזי בבאר שבע את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 28 ביולי 2022 הומצא להראל ביטוח ערעור על פסק הדין, אשר הגישו המבקשים בבקשת האישור לבית המשפט העליון. ביום 8 ביוני 2023 דחה בית המשפט העליון את הערעור.

7. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, מבעלי פוליסת החיסכון "הראל מגוון השקעות אישי" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה הפרה יסודית, מפרה את חובת הנאמנות החלה עליה ומטעה את מבוטחיה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-27.8 מיליון ש"ח. בחודש מאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה שלא כדין של הוצאות ניהול השקעות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל בעלי פוליסת הראל מגוון השקעות אישי של הראל ביטוח בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה. בחודש ספטמבר 2019 הגישה הראל ביטוח לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש נובמבר 2019 קבע בית המשפט העליון כי הבקשה למתן רשות ערעור מצריכה תשובה וכן הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בכתב בבקשה. בחודש אוגוסט 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בבקשת רשות הערעור והגיש את עמדתו בבקשת רשות הערעור, לפיה יש לתת למבקשות רשות ערעור, לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופו, לבטל את ההחלטה המאשרת את ניהולה של התביעה כייצוגית ולהורות על דחיית בקשת האישור. בחודש יוני 2021 הוגשה הודעה מטעם היועץ המשפטי לממשלה, במסגרתה נמסר עדכון לפיו ביום 28 ביוני 2021 פורסמה להערות הציבור טיוטת דו"ח של הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון בנושא בחינת ההוצאות הישירות. היועץ המשפטי לממשלה הבהיר בהודעתו כי לגישתו, נראה כי אין לדברים השלכה על ההכרעה בהליך המשפטי ואין בהם כדי לשנות מעמדתו המשפטית והוא ביקש להגיש הודעה מטעמו במסגרתה תפורט עמדתו ביחס לאמור בדו"ח. בחודש יולי 2021 נעתר בית המשפט העליון לבקשת היועץ המשפטי לממשלה כאמור. ביום 2 בינואר 2022 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את התייחסותו להשלכות הדו"ח על ההליך המשפטי, לפיה אין באמור בדו"ח כדי להביא לשינוי בעמדתו כפי שהוגשה בהליך, לפיה דין בקשת הערעור והערעור לגופו להתקבל, ודין הבקשות לאישור ניהול התובענות כייצוגיות להידחות; אין באמור בו כדי להשפיע על ההכרעה השיפוטית בהליך; והאמור בו אינו סותר באופן כלשהו את עמדתו כפי שהוגשה בהליך והדברים האמורים בו אף מחזקים אותה בהיבטים מסוימים. בפסק דינו מיום 22 ביוני 2023 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, ביטל את ההחלטה, והורה על דחיית בקשת האישור.

8. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, שלא כדין, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחים, לצדדי ג' ולמוטבים בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים בהם הנזקים לא תוקנו בפועל. התובענה והבקשה לאישור הינן באותה עילה בגינה הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות, אשר ביום 3 בינואר 2018 נדחה על ידי בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 20 בפברואר 2017, במסגרתו נמחקה הבקשה. ביום 4 בינואר 2022 דחה בית המשפט המחוזי מרכז לוד את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 11 באפריל 2022 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי. בדיון אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 27 בספטמבר 2023, נדחה הערעור, לאחר שהמערערת קיבלה את המלצת בית המשפט העליון למשיכתו.

ה. תביעות שהגיעו לסיימן לאחר תקופת הדוח

1. בחודש דצמבר 2021 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, ממבוטחיה בפוליסות ביטוח חיים, בעת ניוד או משיכה של כספי החיסכון, סכומים בגין "קנס משיכה", וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין והפוליסה ומבלי שהתריעה על כך טרם ניוד הכספים. ביום 9 באוגוסט 2023, הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה בקשה מוסכמת להסתלקות המבקש מבקשת האישור נגד הראל ביטוח, במסגרתה מתבקש בית הדין לאשר את הסתלקות המבקש מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתו האישית. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימה הראל ביטוח ליתן, לפני משורת הדין, גילוי לפיו ייתכן כי יתרת החיסכון המצטבר שונה מערך הפדיון שיתקבל במשיכה או פדיון. בנוסף, הסכימה הראל ביטוח לשלם למבקש ולבא כוחו גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים. ביום 15 באוקטובר 2023 אישר בית הדין האזורי לעבודה בחיפה את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתו האישית של המבקש.

באור 7 - התחייבויות תלויות, ערבויות והתקשרויות (המשך)

ה. תביעות שהגיעו לסיומן לאחר תקופת הדוח (המשך)

2. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענות, כי הראל ביטוח מטעה, כביכול, את מבטחיה בכך שהיא מציגה בצורה מוטעית כי מבצע שהיא עורכת הינו מבצע שתוקפו לזמן קצר בלבד, וכן, כביכול, משווקת מבצע שאינו מעניק את המוצג בפרסום. הצדדים מנהלים מגעים לפשרה. ביום 6 ביוני 2023, הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תזכה כל חבר קבוצה שרכש ביטוח משירביט חברה לביטוח בע"מ במסגרת הטבת "חודשיים מתנה" לתקופה של שנה ומעלה ואשר היה בתוקף לכל אורך תקופת הביטוח, בעלות של חודש אחד, בהתאם לפוליסה אותה רכש. ביום 17 באוקטובר 2023 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב תוקף של פסק דין להסכם הפשרה.

3. בחודש דצמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח, נגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "חברות הביטוח הנתבעות") ונגד ארבעה בנקים (להלן ביחד: "הבנקים הנתבעים"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי חברות הביטוח הנתבעות מפיקות, כביכול, לבעלי מבנים, המשועבדים לצורך הבטחת משכנתא, פוליסות ביטוח מבנה, למרות שבעת הפקתן של הפוליסות, כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה המבטחת את אותו המבנה ביחס לאותה תקופה. זאת, כביכול, תוך הפרה של הוראות דין מפורשות ותוך הטעייתם של מבטחים. ביום 30 באפריל 2023, הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי ככל שיימצאו מבטחים אשר ביטוח נכס בביטוח מבנה, אצל הראל ביטוח, ביותר מאשר פוליסה אחת באותה התקופה, תזכה הראל ביטוח בפרמיה הזולה מבין השתיים, ששולמה בתקופה זו. ביום 22 באוקטובר 2023, ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב תוקף של פסק דין להסכם הפשרה.

ו. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח - שירביט

1. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד שתיים עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") בהן הראל ביטוח (ראו סעיף (ד)(2) לעיל). עניינה של התובענה היה בטענה, כי על הנתבעות להשיב למבטחיהן בביטוחי רכב ודירה חלק מדמי הביטוח אשר, לכאורה, שולמו על ידיהם ביתר, נוכח הפחתה משמעותית, נטענת, בסיכון אותו נטלו על עצמן הנתבעות עת נקבעו על ידיהן דמי הביטוח בפוליסות אלו. זאת, עקב התפרצות מגפת הקורונה והגבלות התנועה והפעילות, אשר הוטלו בעקבותיה, אשר הובילו, על פי הנתען, להפחתת היקף הנסועה ולירידה משמעותית בנוזקי גוף ורכוש כתוצאה מכך. בחודש פברואר 2021 הורה בית המשפט על סילוק הבקשה בעניין ביטוחי הרכב ביחס לשירביט ויתר המשיבות (פרט לחברת ביטוח אחת), וכי הבקשה תמשיך להתברר בעניין פוליסות ביטוח דירות. בית המשפט הורה כי על הנתבעים לשקול המשך צעדיהם ביחס לאופן ניהול בקשת האישור, לאור ההחלטה. בחודש אפריל 2021 הגישו הנתבעים ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק דין בהליך ששירביט איננה צד לו ושענייני השבת דמי ביטוח למבטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד חברות ביטוח אחרות, יהפוך לחלוט ("פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין בהליך הנוסף לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט. ביום 22 בפברואר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור נגד הנתבעות, במסגרתה מתבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתם האישית. ביום 27 בפברואר 2023 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים.

2. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") בהן הראל ביטוח (ראו סעיף(ד)(8) לעיל). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, שלא כדיון, מלשלם תגמולי ביטוח למבטחים, לצדדי ג' ולמוטבים בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים בהם הנזקים לא תוקנו בפועל. התובענה והבקשה לאישור הינן באותה עילה בגינה הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות, אשר ביום 3 בינואר 2018 נדחה על ידי בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 20 בפברואר 2017, במסגרתו נמחקה הבקשה. ביום 4 בינואר 2022 דחה בית המשפט המחוזי מרכז לוד את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 12 באפריל 2022 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי. בדיון אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 27 בספטמבר 2023, נדחה הערעור, לאחר שהמערערת קיבלה את המלצת בית המשפט העליון למשיכתו.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

1. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על הראל ביטוח חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן: "הוראות משטר כושר פירעון כלכלי").

יחס כושר פירעון כלכלי:

יחס כושר פירעון כלכלי מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי המוכר של הראל ביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR).

ההון העצמי הכלכלי המוכר נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (הון רובד 1 נוסף, מכשיר הון רובד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכונים שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.

משטר כושר פירעון כלכלי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון המאפשרות את הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי (להלן: "הניכוי"). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן: "תקופת הפריסה"). בנוסף לדרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות ומגבלת הכרה מקסימלית שונה עבור הון רובד 2.

בהתאם לחוזר המאוחד יכלול דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב.

ביום 27 בנובמבר 2023 פרסמה הראל ביטוח את דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 30 ביוני 2023 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: <https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx>).

בהתאם לדוח, להראל ביטוח יש עודף הון גם ללא התחשבות בהוראות המעבר.

החישוב שערכה הראל ביטוח בגין נתוני 30 ביוני 2023, נסקר בהתאם לעקרונות תקן בינלאומי (ISAE 3000 (Revised) - התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע היסטורי. תקן זה רלבנטי לסקירת דוח יחס כושר פירעון של הראל ביטוח ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים, הודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים צוין כי בהתבסס על הנהלים שבוצעו, לא בא לתשומת לבם דבר הגורם להם לסבור כי חישובי יחס כושר הפירעון ואופן ההצגה של דוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2023 של הראל ביטוח, אינם ערוכים בהתאם להוראות הממונה, מכל הבחינות המהותיות. כמו כן, מופנית תשומת לב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתן על יחס כושר הפירעון.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית, שינויים ברווחי השקעות, עדכוני הנחות אקטואריות ושינויים הקשורים בפעילות הראל ביטוח וכן בדבר אי הודאות הגלומה בהנחות ובתחזיות האקטואריות והפיננסיות בהן נעשה שימוש במסגרת הכנת הדוח.

שינויים מהותיים לאחר מועד החישוב:

לאחר מועד החישוב, ברבעון השלישי של שנת 2023, עקום הריבית השקלית הצמודה חסרת הסיכון המשיך לעלות, על רקע המצב המאקרו-כלכלי ומגמות ריבית בעולם. מלחמת "חרבות ברזל" גרמה לעליה נוספת משמעותית בעקום לכל אורכו באופן שצפוי להגדיל באופן מהותי את עודף ההון ויחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה. מנגד, הירידות בשוקי ההון בישראל צפויות לקזז באופן חלקי את ההשפעה החיובית על עודף ההון. קיימת אי ודאות רבה לגבי ההשלכות של המלחמה על המשק ועל הפעילות הכלכלית. החברה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות וכן לסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה.

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

2. מדיניות ניהול ההון של הראל ביטוח

מדיניות הראל ביטוח היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת הראל ביטוח להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. הראל ביטוח כפופה לדרישות ההון והרגולציה הנקבעת לעניין חלוקת דיבידנד.

ביום 29 במאי 2023 אישר דירקטוריון הראל ביטוח את עדכון התכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה בשיעור של 110%.

לפרטים בדבר מדיניות חלוקת דיבידנד שאושרה על ידי דירקטוריון החברה ודירקטוריון הראל ביטוח ביום 28 בפברואר 2021, ראו באור 15 בדוחות השנתיים.

3. הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד - "דיווח לממונה על שוק ההון" – הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA) (להלן: "התיקון") – בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. בהתאם לתיקון החברה תספק לממונה דיווח שיכלול את סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר פירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד ותרחישים וניתוחי רגישות. יישום החוזר הדרגתי ותחילתו ביום 1 בינואר 2023.

בעקבות מלחמת "חרבות ברזל", ביום 23 באוקטובר 2023 פרסם חוזר גופים מוסדיים בעניין "הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום - אוקטובר 2023" (להלן: "הוראות הממונה לשעת חירום"), אשר נותן ארכה של 60 ימים עד ליום 31 במרץ 2023 בהגשת הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) ודוחה את מועד הדיווח לראשונה על הערכה צופה פני עתיד ועל תרחישים וניתוחי רגישות, הנדרש במסגרת הדיווח על הערכה עצמית, ממועד הדיווח הקרוב למועד הדיווח הבא אחריו, שיחול בינואר 2025. לפירוט ראו באור 1ב' לעיל.

הראל ביטוח העבירה את הדיווח הנדרש לממונה בינואר 2023 ותדווח בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו בהוראות הממונה לשעת חירום.

4. חברות מאוחדות המנהלות קרנות נאמנות ותיקי השקעות מחויבות בהון מזערי בהתאם להנחיות הרשות לניירות ערך. החברות פועלות באופן שוטף לעמידה בדרישה זאת. נכון ליום 30 בספטמבר 2023, עומדות החברות המאוחדות בדרישות אלו.

5. תכנית רכישה עצמית של מניות

בהמשך לאמור בבאור 15 בדוחות השנתיים, נכון ליום 30 בספטמבר 2023, רכשה החברה סך של 1,786,328 מניות בעלות המסתכמת לסך של כ-55 מיליוני ש"ח. נכון למועד פרסום הדוח, רכשה החברה סך של 2,816,231 מניות בעלות המסתכמת לסך של כ-82 מיליוני ש"ח.

6. דיבידנד שהתקבל מהחזקות במשכנתאות בע"מ

בחודש יוני 2023, אישר דירקטוריון החזקות במשכנתאות בע"מ חלוקת דיבידנד בסך של 60 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם במזומן ביום 2 ביולי 2023.

7. דיבידנד שהתקבל מהראל ביטוח

ביום 8 ביוני 2023, אישר דירקטוריון הראל ביטוח חלוקת דיבידנד בסך של 450 מיליוני ש"ח (4.31 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של הראל ביטוח, סכום העודפים הראויים לחלוקה של הראל ביטוח ונבחנו עודפי ההון ועמידה בהוראות הסולבנס. כמו כן דירקטוריון הראל ביטוח בחן את עמידתה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות, ולאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון של הראל ביטוח את העמידה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם במזומן ביום 3 ביולי 2023.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. השפעות שינויים בריבית, בפרמיית אי הנזילות ובפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים על ההתחייבויות הביטוחיות מפורטות להלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
227	-	176	227	176
227	-	176	227	176
764	-	54	764	-
15	-	42	15	42
763	-	-	-	-
1,542	-	96	779	42
524	123	40	433	176
75	-	-	75	-
599	123	40	508	176
2,368	123	312	1,514	394
1,558	81	205	996	259

ביטוח חיים - קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות: עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה (ג)

סך הכל ביטוח חיים

ביטוח בריאות - קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות: בדיקת נאותות העתודות (LAT) - סיעוד פרט (א)

עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום - סיעוד פרט וקבוצתי (ג)

עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות פעילים - סיעוד פרט

סך הכל ביטוח בריאות

ביטוח כללי - קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות: השפעות ריבית (ב)

עדכונים אקטואריים

סך הכל ביטוח כללי

סך הכל השפעות על הרווח והרווח הכולל לפני מס

סך הכל השפעות על הרווח והרווח הכולל לאחר מס

א. ברבעון השלישי חלה עלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), אשר הביאה לאיפוס עתודת ה-LAT בסך של כ-54 מיליוני ש"ח לפני מס שנרשמה ברבעון השני, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט.

ב. בתקופת הדוח וברבעון השלישי נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בשל העלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), ושינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים (ההתחייבויות בביטוח כללי מחושבות החל מהרבעון השני של שנת 2022 לפי מודל "נוהג מיטבי מלא", לפירוט נוסף ראו באור 4ה36 בדוחות השנתיים).

ג. לאור העלייה המתמשכת והמשמעותית בריבית, עודכן ברבעון השלישי שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה בביטוח חיים, והעתודות לתביעות בתשלום בענף סיעוד.

עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה בביטוח חיים:

בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת גמלאות בתשלום והעתודה המשלימה לגמלה נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בסך של כ-166 מיליוני ש"ח לפני מס (קיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 1990 בסך של כ-91 מיליוני ש"ח וקיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון שאינו תלוי תשואה משנת 2004 בסך של כ-75 מיליוני ש"ח). בנוסף, בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות לתביעות ואובדן כושר עבודה בתשלום נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בסך של כ-10 מיליוני ש"ח לפני מס.

עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום בענפי סיעוד פרט וקבוצתי:

בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום בענפי סיעוד פרט וקבוצתי נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר בריאות בסך של כ-42 מיליוני ש"ח לפני מס.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

2. בתקופת הדוח, נרשמה תשואה ריאלית חיובית בפוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003. עם זאת, בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת על פוליסות כאמור, הראל ביטוח לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעה שנצברו. נכון ליום 30 בספטמבר 2023, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-343 מיליוני ש"ח. ראו גם באור 10(2).

3. רכישה עצמית של מניות

לעניין רכישות עצמיות של מניות שבוצעו במהלך תקופת הדוח, ראו באור 8.

4. התקשרות בהסכם לרכישת ישראלכרט בע"מ (להלן: "ישראלכרט")

ביום 12 בפברואר 2023 התקשרה החברה עם ישראלכרט וחברה בת ייעודית בבעלות מלאה של החברה (להלן: "חברת היעד"), בהסכם מחייב מכוחו תרכוש החברה את מלוא (100%) הון המניות המונפק של ישראלכרט, בדילול מלא. התמורה הכוללת שהחברה צפויה לשלם לבעלי המניות בישראלכרט בגין העסקה תהיה כ-2.934 מיליארד ש"ח (להלן: "התמורה הכוללת"), בתוספת ריבית והצמדה (להלן: "העסקה" או "ההסכם").

ביום 19 במרץ 2023, מסרה החברה לישראלכרט הודעה בדבר העלאת התמורה למניה במזומן כך שהתמורה הכוללת תהיה הגבוהה מבין:

א. כ-3.164 מיליארדי ש"ח כאשר סכום זה עשוי להשתנות בעקבות ההצמדה של התמורה למניה במזומן וכן תוספת הריבית.

ב. כ-3.304 מיליארדי ש"ח.

ביום 27 במרץ 2023 ישראלכרט דיווחה כי האסיפה הכללית שלה אישרה את העסקה, ובכך הושלם אחד מהתנאים המתלים להשלמת העסקה.

ביום 3 ביולי 2023 התקבל אצל החברה מכתב מאת הממונה על רשות שוק ההון וחיסכון (להלן: "הרשות") המפרט את עמדת הרשות לגבי סוגיות העולות בשלב זה בבחינת העסקה נשוא הסכם המיזוג והכולל, בין היתר, התייחסות לסוגיות הבאות: (א) קביעת מגבלות שיחולו על ישראלכרט סוכנות לביטוח (2020) בע"מ; (ב) שמירה על היציבות הפיננסית של החברה; (ג) מגבלות ביחס להלוואה שהעמידו גופים מוסדיים בקבוצת הראל ל-ורבורג פינקוס החזקות פיננסיות (ישראל) בע"מ; (ד) ממשקים בין הגופים המוסדיים בקבוצת הראל לישראלכרט. כלל התנאים וההוראות המפורטים במכתב הממונה מקובלים על החברה והיא תפעל מול הרשות להשלמת הפרוצדורות הנדרשות להכללת התנאים בהיתרים הרלוונטים.

ביום 10 באוגוסט 2023, החברה מסרה לישראלכרט הודעה, בהתאם להוראות ההסכם, על הארכת המועד האחרון להתקיימות התנאים המתלים בהסכם וזאת עד ליום 12 בנובמבר 2023, ובכך הוארך המועד האחרון להתקיימות התנאים המתלים עד לתאריך הני"ל. כמו כן, נמסר לחברה כי התקבלו בידי ישראלכרט כל האישורים של הצדדים להסכמים המהותיים של ישראלכרט (כפי שהוגדרו בהסכם המיזוג).

לאחר תקופת הדוח, ביום 29 באוקטובר 2023, החברה דיווחה כי היא וישראלכרט קיבלו מרשות התחרות פניה נוספת להארכת המועד האחרון למתן החלטת רשות התחרות בבקשת המיזוג בקשר עם העסקה (וזאת לאחר שעד לאותו מועד החברה וישראלכרט האריכו את המועד כאמור מספר פעמים בהחלטות משותפות לפי פניית רשות התחרות), וכן התברר לחברה כי הסיכויים קטנים מאד שאישור רשות התחרות לעסקת המיזוג יתקבל עד המועד האחרון להתקיימות התנאים המתלים כקבוע בהסכם (12 בנובמבר 2023).

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

4. התקשרות בהסכם לרכישת ישראלכרט בע"מ (להלן: "ישראלכרט") (המשך)

לאחר תקופת הדוח, ביום 4 בנובמבר 2023, החברה וישראלכרט חתמו על תיקון להסכם המיזוג (להלן: "התיקון") לפיו:

א. המועד האחרון להתקיימות התנאים המתלים יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2023.

ב. החברה תהא רשאית להאריך את המועד הנ"ל, לפי שיקול דעתה הבלעדי, עד ליום 31 בינואר 2024.

ג. ככל שאישור הממונה על התחרות לא יתקבל בהתאם להוראות ההסכם, תהא החברה רשאית, לפי שיקול דעתה הבלעדי, להאריך את המועד האחרון להתקיימות התנאים המתלים עד ליום 31 בינואר 2025, וזאת לצורך הגשת ערעור, פנייה או כל הליך אחר, שינוהל על ידי החברה הרוכשת, לערכאות שיפוטיות או לרשות התחרות בקשר עם החלטה שתתקבל ע"י הממונה על התחרות (ככל שתתקבל) או בקשר עם אי-החלטה, לרבות לצורך הכנה לפעולות כאמור וכן לצורך קיום והיערכות של הליכים מקדמיים לפעולות כאמור (להלן: "ההארכה השנייה"). כן הוסכם כי ההארכה השנייה תיחשב כאילו הסתיימה אם החברה לא תגיש ערעור כאמור לעיל לערכאה שיפוטית תוך 120 יום מהמועד בו החברה נתנה הודעה על ההארכה השנייה.

ההארכה השנייה תהא כפופה לאישור האסיפה הכללית של ישראלכרט, אשר תפעל לכנסה אם החברה תודיע לה על ההארכה השנייה, ולא יידרש לה אישור נוסף של אורגנים אחרים בישראלכרט. במסגרת התיקון ישראלכרט התחייבה לשתף פעולה עם החברה בהליכים כאמור ולא לבצע כל פעולה במעשה או מחדל שעשויה להכשילם. כן הובהר בתיקון להסרת ספק כי תקופת ההארכה השנייה תיחשב כאילו הסתיימה אם במהלכה תהפוך ההחלטה של הממונה על התחרות שלא לאשר את המיזוג לחלוטה ובלתי ניתנת לערעור. בכוננת החברה וישראלכרט לפנות לרשות התחרות לאשר ארכה לצורך מתן החלטתה.

ההחלטה להתקשר בתיקון התקבלה לאחר שדירקטוריון החברה קיים דיונים מעמיקים, במסגרתם דן בהיבטים שונים ושקל מגוון שיקולים. בין השיקולים המרכזיים הביא הדירקטוריון בחשבון את הערכת הפוטנציאל העסקי המשמעותי הקיים בישראלכרט ובהרחבת פעילותה בשנים הקרובות לצד הערכה חיובית ביחס לאיתנותה של כלכלת ישראל בטווח הארוך, וכן היותה של הרכישה עסקה אסטרטגית עבור החברה, שמטרתה לגוון את עסקי הקבוצה בתחום הפיננסיים באמצעות רכישת חברה העוסקת בתחום פעילות משמעותי שונה מפעילות הליבה של החברה ובעל חשיפה נמוכה לתנודות בשוק ההון.

ביום 12 בנובמבר 2023, לאחר תקופת הדוח, החברה פרסמה בהירה כי הערכתה בדיווח מיום 29 באוקטובר 2023 ביחס לקיום סיכויים קטנים מאד לקבלת אישור רשות התחרות עד המועד האחרון לקיום התנאים המתלים כקבוע בהסכם (12 בנובמבר 2023) התייחסה ללוח הזמנים החוזי של ההסכם כפי שהיה במועד הדיווח הנ"ל. לאור הארכת המועד האחרון להתקיימות התנאים המתלים במסגרת תיקון להסכם מיום 4 בנובמבר 2023, החברה מעריכה עתה כי קיים סיכוי טוב שרשות התחרות תקבל החלטה בבקשת המיזוג עד המועד האחרון להתקיימות התנאים המתלים כקבוע בתיקון להסכם כאמור. כמו כן, החברה דיווחה כי בשבועות האחרונים מתקיימים מגעים אינטנסיביים ורצופים בין החברה לנציגי רשות התחרות, תוך שהחברה פועלת לספק מענה בלוח זמנים מזורז למספר סוגיות משמעותיות לדעת רשות התחרות, ובכלל זה חששות שהעלתה רשות התחרות בקשר ל"הלוואת מקס". מדובר בהלוואה שהועמדה ע"י גופים מוסדיים בקבוצת הראל (כחלק מקונסורציום של משקיעים מוסדיים בארגון הגופים מקבוצת הראל) אשר מובטחת בשעבוד על מניות חברת מקס איט פיננסיים בע"מ, ואשר ביחס אליה נקבעו ע"י הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, מגבלות שיחולו על הגופים מקבוצת הראל לאחר רכישת ישראלכרט ככל שזו תושלם.

מובהר, כי השלמת העסקה עודנה כפופה להתקיימות תנאים מתלים עד למועד ההשלמה החדש, לרבות כמפורט להלן: (א) קבלת אישורים רגולטורים ככל הנדרש - הממונה על התחרות, המפקח על הבנקים והממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון; (ב) נכון למועד ההשלמה לא יחול בישראלכרט שינוי מהותי מאוד לרעה.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

5. תשלום מבוסס מניות

א. ביום 16 בפברואר 2023 הוקצו 180,000 כתבי אופציה ל-5 מעובדי הראל ביטוח במסגרת התכנית המתוארת בבאור 39 בדוחות השנתיים. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 34.04 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-1.6 מיליוני ש"ח.

ב. ביום 27 באפריל 2023, הוקצו 460,000 כתבי אופציה ל-22 מעובדי הראל ביטוח וליועצת חיצונית במסגרת התכנית המתוארת בבאור 39 בדוחות השנתיים. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 31.5 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-3.9 מיליוני ש"ח.

ג. לאחר תקופת הדוח, ביום 25 באוקטובר 2023, הוקצו 120,000 כתבי אופציה ל-5 מעובדי הראל ביטוח ולעובדת של חברה בת של החברה במסגרת התכנית המתוארת בבאור 39 בדוחות השנתיים. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 24.6 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-0.9 מיליוני ש"ח.

ד. ביום 6 בספטמבר 2023 אישר דירקטוריון החברה הקצאה פרטית בסך של 180,000 אופציות למר ניר כהן, מנכ"ל הראל ביטוח, בתנאים דומים לתנאי התכנית המתוארת בבאור 39 בדוחות השנתיים. הקצאת האופציות כאמור בוצעה ביום 12 בספטמבר 2023, לאחר שהתקבל אישור הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 28 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-1.4 מיליוני ש"ח.

סך ההוצאה שהוכרה בדוחות הכספיים בתקופת הדוח וברבעון השלישי הסתכמה לכ-20 מיליוני ש"ח וכ-7 מיליוני ש"ח, בהתאמה (בתקופה המקבילה וברבעון המקביל אשתקד – סך של כ-18 מיליוני ש"ח וכ-5 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

6. העמדת מסגרת אשראי לחברה בת - "המצפן - שותפים לדרך בע"מ" (להלן: "המצפן")

בחודש דצמבר 2019 התקשרה המצפן עם הראל ביטוח בהסכם לקבלת מסגרת אשראי בסך 150 מיליוני ש"ח לצורך העמדת אשראי ללקוחותיה, בחודש ספטמבר 2020 הוגדלה מסגרת האשראי ב-100 מיליוני ש"ח נוספים, בחודש נובמבר 2021 הוגדלה מסגרת האשראי ב-50 מיליוני ש"ח נוספים ובחודש דצמבר 2022 הוגדלה מסגרת האשראי ב-50 מיליוני ש"ח נוספים. כבטוחה להעמדת מסגרת אשראי זו חתמה החברה על כתב התחייבות להשקיע בהון המצפן את הסכומים הנדרשים מעת לעת על מנת שההון העצמי של המצפן לא יפחת בכל עת מ-15% מסך המאזן של המצפן עד לסכום השקעה מקסימלי של 100 מיליוני ש"ח. נכון ליום 30 בספטמבר 2023 ולמועד פרסום הדוח, יתרת האשראי שהעמידה הראל ביטוח להמצפן הסתכמה לסך של כ-293 מיליוני ש"ח.

7. עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של בעל שליטה

ביום 22 במאי 2023, ביום 29 במאי 2023 וביום 5 ביולי 2023 אישרו ועדות התגמול והדירקטוריונים של החברה ושל הראל ביטוח וכן האסיפה הכללית של החברה, בהתאמה את עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של מר יאיר המבורגר, מבעלי השליטה בחברה.

8. ביום 1 באוגוסט 2023 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל ביטוח 10% ממניות חברת קבוצת תדהר בע"מ תמורת סך של כ-389 מיליוני ש"ח.

9. לעניין פרסום תשקיף מדף על-ידי החברה, ראו באור 6.

10. דוח יחס כושר פירעון כלכלי של הראל ביטוח

ביום 30 במאי 2023 פרסמה הראל ביטוח דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2022. לפרטים נוספים, ראו באור 8.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. לעניין מלחמת "חרבות ברזל" והשפעותיה, ראו באור 1ב'.
2. בהמשך לאמור בבאור 9(2), סמוך למועד אישור הדוחות הכספיים ביניים התמציתיים המאוחדים אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-344 מיליוני ש"ח.
3. לעניין הרחבת אגרות חוב סדרה ג' של הראל פיקדון סחיר, ראו באור 6.
4. לעניין תשלום מבוסס מניות, ראו באור 9.
5. לעניין דיונים בין רשות המיסים ובין התאחדות חברות הביטוח, ראו באור 5.
6. לעניין התפתחויות שחלו בקשר להסכם רכישת ישראלכרט, ראו באור 9.
7. זימון אסיפה כללית מיוחדת של החברה
ביום 25 באוקטובר 2023 זומנה אסיפה כללית מיוחדת של החברה שעל סדר יומה הנושאים הבאים: (1) מינוי הגבי אפרת יעבץ לכהונה נוספת כדח"צית בחברה; (2) אישור מדיניות תגמול מעודכנת של החברה; (3) אישור תנאי העסקה - מר יאיר המבורגר (ללא כל שינוי לעומת תנאי העסקתו הנוכחיים); (4) אישור תנאי העסקה - מר יואב מנור (ללא כל שינוי לעומת תנאי העסקתו הנוכחיים); (5) אישור תנאי העסקה - מר יואב מנור (ללא כל שינוי לעומת תנאי העסקתו הנוכחיים). האסיפה מזומנת ליום 30 בנובמבר 2023. לפירוט נוסף לגבי הנושאים שעל סדר יומה של האסיפה ראו סעיף 11 להלן.
8. דוח יחס כושר פירעון כלכלי של הראל ביטוח
ביום 27 בנובמבר 2023 פרסמה הראל ביטוח דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני 2023. לפרטים נוספים, ראו באור 8.
9. עדכון מדיניות התגמול של החברה
בחודש אוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של החברה מדיניות תגמול לנושאי משרה בחברה לתקופה של שלוש שנים, וזאת לאחר אישורם של וועדת התגמול ודירקטוריון החברה.
בהמשך לכך, בחודש אוקטובר 2021, אישרה האסיפה הכללית של החברה תיקון למדיניות התגמול האמורה לפיו, במקרה של הקצאת אופציות, מחיר המימוש לא יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן ("מדיניות התגמול הנוכחית").
בעקבות דיונים שהתקיימו בישיבות ועדת התגמול ודירקטוריון החברה בימים 23 ו-25 באוקטובר 2023, בהתאמה, במסגרתן התקיים דיון לבחינת עדכון מדיניות התגמול הנוכחית כך שהיא תותאם לשינויים בסביבה העסקית של החברה, תותאם לשינויים שאושרו במדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה ותהיה אפקטיבית ויעילה יותר ביישום מטרותיה, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, בהתאמה, פה אחד, את עדכון מדיניות התגמול הנוכחית (בכפוף לאישור האסיפה הכללית של החברה אשר מזומנת ליום 30 בנובמבר 2023).

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

9. עדכון מדיניות התגמול של החברה (המשך)

להלן העדכונים המרכזיים שמוצע לבצע במדיניות התגמול הנוכחית, שתהא בתוקף לשלוש השנים החל ממועד אישור האסיפה¹:

סעיף 4.2 למדיניות התגמול המעודכנת – עדכון הוראה לגבי יחס רכיבים קבועים ומשתנים. הגם שהיקף הרכיב הקבוע לא יפחת מ-50%, חוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול" (להלן: "החוזר")² מאפשר הגדלה של הרכיב המשתנה בתגמול מעבר ל-50% ולא יותר מ-66.6%, ובלבד שמתקיימים תנאים חריגים המצדיקים זאת. התוספת כאמור הינה בהתאם להוראות החוזר וכן בהתאם לקבוע במדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. נושאי המשרה בחברה מכהנים גם כנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצת הראל ולכן כפופים גם למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים. העדכון כאמור נועד, בין היתר, ליצור אחידות בין מדיניות התגמול של החברה למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים.

סעיף 6.5 למדיניות התגמול המעודכנת – הוספת הרשאה לוועדת התגמול ולדירקטוריון לאשר נטרול השפעותיו של אירוע חריג וחד פעמי אשר השפיע על עמידה בתנאי הסף שנקבעו במדיניות. כמו כן, הוספת הרשאה לוועדת התגמול ולדירקטוריון לשלם מענקים שנתיים מותני ביצועים או חלקם במקרה שלא התקיימו תנאי סף באופן חריג. עדכון זה תואם לקבוע למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.

סעיף 6.7 למדיניות התגמול המעודכנת – עדכון טווח הציון ברכיב מבוסס מדידה לגבי נושא משרה העוסק בניהול השקעות של הגופים המוסדיים. עדכון זה תואם לקבוע למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.

סעיף 8 למדיניות התגמול המעודכנת – עדכון הסעיף העוסק במענק ההוני כדי לאפשר גמישות רבה יותר לוועדת התגמול והדירקטוריון בעת אישור תכנית אופציות.

סעיף 10 למדיניות התגמול המעודכנת – עדכון ההוראות הנוגעות לתקופת הסתגלות ואי תחרות כך שיאפשרו גמישות רבה יותר בכל הקשור להסדרים עם נושאי משרה בכירים בקבוצה.

10. עדכון למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים

במסגרת האישור מחדש של מדיניות התגמול של החברה, הותאמה המדיניות של החברה בסעיפים רבים למדיניות העדכנית של הגופים המוסדיים, אולם נערכו בה גם שינויים נוספים. על מנת לסנכרן את שני מסמכי המדיניות, בוצעו עדכונים נוספים במדיניות התגמול של הגופים המוסדיים. במסגרת העדכונים כאמור, הוספת הרשאה לוועדת התגמול ולדירקטוריון לשלם מענקים שנתיים מותני ביצועים או חלקם במקרה שלא התקיימו תנאי סף באופן חריג וכן עודכנו סעיפים המתייחסים לתנאי פרישה.

11. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה

במסגרת האסיפה הכללית של החברה אשר מזומנת ליום 30 בנובמבר 2023, מוצע לאשר מחדש את תנאי העסקתם של בעלי השליטה בחברה (מר יאיר המבורגר, מר גדעון המבורגר ומר יואב מנור). תנאי העסקתם של בעלי השליטה אושרו בוועדת התגמול ובדירקטוריון החברה ביום ב-23 באוקטובר 2023 וב-25 באוקטובר 2023, בהתאמה. כל תנאי העסקה הנוכחיים של בעלי השליטה ימשיכו לחול ללא שינוי. תנאי העסקה המוצעים תואמים את מדיניות התגמול של החברה. בכפוף לאישור ההתקשרויות כאמור לעיל, יחולו הוראות הסכמי העסקה החדשים של בעלי השליטה, החל מיום 1 בדצמבר 2023, לתקופה בלתי קצובה. על אף האמור, הצדדים רשאים לסיים את ההסכם בכל עת, בהודעה מוקדמת של 30 יום מראש. יצוין, כי בהתאם לדיון הקיים במועד זה, יהא צורך באישור מחדש של ההתקשרויות עם מר יאיר המבורגר, מר גדעון המבורגר ומר יואב מנור בחלוף שלוש שנים ממועד תחילת ההתקשרות (שלוש שנים מיום 1 בדצמבר 2023), וזאת בשל היותם בעלי שליטה בחברה, למעט ככל וישונה הדיון ו/או מר יאיר המבורגר, מר גדעון המבורגר ומר יואב מנור לא ימנו על בעלי השליטה בחברה.

¹ מובהר, כי הפירוט בסעיף זה מהווה תיאור כללי של עיקרי השינויים המהותיים, ואין באמור כדי למצות את כלל השינויים שבוצעו במדיניות התגמול המעודכנת, ואלו מפורטים במדיניות התגמול המעודכנת המצורפת לדוח זימון האסיפה

² החוזר כאמור חל על החברות הבנות של החברה אשר הינן גופים מוסדיים

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

11. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה (המשך)

להלן פירוט תנאי ההעסקה של בעלי השליטה בחברה:

מר יאיר המבורגר

מר יאיר המבורגר עומד בראש קבוצת הראל ביטוח ופיננסיים, מאז היווסדה. מר יאיר המבורגר מכהן כיו"ר דירקטוריון החברה, מיום היווסדה וכדירקטור בהראל ביטוח. בנוסף, מכהן מר יאיר המבורגר בתפקידים הבאים בקבוצת הראל: חבר בדירקטוריון Interasco; חבר בדירקטוריון Societe Anonyme General Insurance Company S.A.G.I ביוון; חבר בדירקטוריון Turk Nippon Sigorta S.A בטורקיה; יו"ר דירקטוריון הראל מימון והנפקות; חבר דירקטוריון הראל פיננסיים אחזקות בע"מ; חבר דירקטוריון הראל קרנות נאמנות בע"מ; חבר בוועדת השקעות שאינן תלויות תשואה (נוסטר) של הגופים המוסדיים בקבוצה ודירקטור בחברות נוספות בקבוצה. מר יאיר המבורגר מכהן בחברה ובחברות הבנות שלה במשרה מלאה, ואינו עוסק בתפקידים עסקיים אחרים מעבר לתפקידיו בקבוצת הראל.

שכרו של מר יאיר המבורגר: בגין כהונתו של מר יאיר המבורגר בחברה, הוא זכאי, נכון למועד זה ועל פי תנאי העסקתו שאושרו באסיפה הכללית של החברה מיום 12 באוקטובר 2020, למשכורת חודשית בסך של כ- 160,000 ש"ח (סך של 167,000 ש"ח נכון למועד זה). המשכורת החודשית צמודה למדד המחירים לצרכן ומעודכנת בהתאם לגובה עליית המדד אחת לשנה בגין שכר ינואר בכל שנה.

תנאים נלווים: מר יאיר המבורגר זכאי על חשבון החברה לרכב בעלות של עד 650,000 ש"ח, צמוד למדד דצמבר 2011 (סך של 735,669 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022). ככל שיבחר לרכוש רכב בעלות גבוהה יותר, יישא מר יאיר המבורגר ביתרת העלות. מר יאיר המבורגר אינו זכאי לגילום מלא של עלות החזקת רכבו. החברה מפרישה בגין המשכורת החודשית הפרשות סוציאליות כמקובל לתגמולים, פיצויים ואובדן כושר עבודה או משלמות, בהתאם לבחירתו, את שווי ההפרשות הסוציאליות כאמור. כמו כן, מר יאיר המבורגר זכאי להפרשות לקרן השתלמות בגין המשכורת (7.5% מהמשכורת על חשבון המעסיק ו- 2.5% על חשבון העובד). מר יאיר המבורגר זכאי ל- 13 ימי הבראה בשנה. מר יאיר המבורגר זכאי לחופשה בת 22 ימי עבודה בשנה. ימי חופשה שלא נוצלו, לרבות בגין תקופת העסקתו של מר יאיר המבורגר החל ממועד העסקתו בחברה, ייצברו וייפדו בתום העסקתו בחברה. מר יאיר המבורגר זכאי ל 30 ימי מחלה בשנה, וכן יהיה זכאי לצבור ימים אלו, אולם הוא לא יהיה זכאי לפדותם במועד סיום העסקתו בחברה. מר יאיר המבורגר אינו זכאי להשתתף בתכניות להענקת אופציות על ידי החברה. בנוסף, מובהר, כי מר יאיר המבורגר אינו זכאי לתגמול נוסף בגין כהונתו כדירקטור בחברות הקבוצה. מר יאיר המבורגר זכאי לכתב שיפוי, אשר הוענק לו לראשונה במסגרת החלטות החברה כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של החברה בחודש יולי שנת 2006 וכפי יתר נושאי המשרה בחברה, והוא כלול בביטוח נושאי המשרה ודירקטורים אשר החברה עורכת, בתנאים זהים ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה של החברה.

מענק שנתי: מר יאיר המבורגר אינו זכאי למענק שנתי.

תנאי סיום העסקה: עם סיום יחסי עובד-מעביד מכל סיבה שהיא, יהא מר יאיר המבורגר זכאי לפיצויים בגובה הפיצויים המגיעים על פי דין במקרה של פיטורים, בניכוי הסכומים שנצברו לטובת מר יאיר המבורגר בגין פיצויי פיטורים בקופות הגמל/ביטוח המנהלים וכן תועבר למר יאיר המבורגר הבעלות בקופות הגמל/ביטוח המנהלים אשר בהן נעשו ההפרשות כאמור לזכותו (להלן: "פיצויי פרישה"). מר יאיר המבורגר זכאי במועד סיום העסקתו בחברה לכפל פיצויי פרישה, דהיינו פיצויים בשיעור של 100% נוספים (מעבר לפיצויים המחויבים על פי דין). בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, תבוצע פרישה של חלק מהפיצויים הנוספים (מעבר ל-100%) (להלן: "מענק הפרישה"), אשר יצברו בגין תקופת העסקה שלאחר 31 בדצמבר 2016, בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר הפרישה תעשה כדלקמן: שליש מהסכום שנדחה ישולם 12 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יאיר המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 24 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יאיר המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 42 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יאיר המבורגר. סכומים שנדחו ישולמו במועדים הקבועים לעיל, בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים הבאים: (1) לא התגלו טעויות בחישוב סכום המענק וכן לא התגלה שהמענק ניתן בהתבסס על רמת סיכון שבדיעבד התברר שלא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של הגוף המוסדי או של כספי העמיתים; (2) בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו לפני מועד התשלום, הראל ביטוח עומדת בדרישות ההון החלות עליה; (3) הראל ביטוח הציגה רווח כולל בדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה (רבעוני או שנתי) בטרם מועד התשלום. אם לא התקיים איזה מבין שני התנאים האחרונים האמורים, יידחה התשלום עד המועד בו יתקיימו שני התנאים כאמור. מובהר, כי תקופת ההודעה המוקדמת תהא 30 יום בלבד. מר יאיר המבורגר לא יהיה זכאי לתקופת הסתגלות או לדמי הסתגלות כלשהם.

התחייבות לאי תחרות: מר יאיר המבורגר התחייב לאי תחרות בחברה ובעסקי החברה, לרבות באמצעות העסקה או מתן שירותים לתאגיד המתחרה בעסקי החברה, וזאת לתקופה בת 36 חודשים, מתום העסקתו בחברה.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

11. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה (המשך)

מר גדעון המבורגר

מר גדעון המבורגר מכהן בקבוצת הראל בתפקידים בכירים מאז היווסדה. מר גדעון המבורגר מכהן כיום בקבוצת הראל בתפקידים העיקריים הבאים: חבר בדירקטוריון החברה ונשיא החברה; חבר בדירקטוריון Interasco Societe Anonyme General Insurance Company S.A.G.I ביוון; חבר דירקטוריון הראל פיננסיים אחזקות בע"מ; חבר דירקטוריון הראל מימון והנפקות. בנוסף, מר גדעון המבורגר עוסק בנושאי ביטוח משנה, וזאת הן עבור הראל ביטוח והן עבור חברות הביטוח האחרות בקבוצה. מר גדעון המבורגר מכהן בחברה ובחברות הבנות שלה במשרה מלאה, ואינו עוסק בתפקידים עסקיים אחרים מעבר לתפקידיו בקבוצת הראל.

שכרו של מר גדעון המבורגר: בגין כהונתו של מר גדעון המבורגר בחברה, הוא זכאי, נכון למועד דוח זה ועל פי תנאי העסקתו שאושרו באסיפה הכללית של החברה מיום 12 באוקטובר 2020, למשכורת חודשית בסך של 127,000 ש"ח (סך של 136,909 ש"ח נכון למועד זה). המשכורת החודשית צמודה למדד המחירים לצרכן ומעודכנת בהתאם לגובה עליית המדד אחת לשנה בגין שכר ינואר בכל שנה.

תנאים נלווים: מר גדעון המבורגר זכאי על חשבון החברה לרכב בעלות של עד 650,000 ש"ח, צמוד למדד דצמבר 2011 (סך של 725,669 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022). ככל שיבחר לרכוש רכב בעלות גבוהה יותר, יישא מר גדעון המבורגר ביתרת העלות. מר גדעון המבורגר אינו זכאי לגילום מלא של עלות החזקת רכבו. החברה מפרישה בגין המשכורת החודשית הפרשות סוציאליות כמקובל לתגמולים, פיצויים ואובדן כושר עבודה או משלמת, בהתאם לבחירתו, את שווי ההפרשות הסוציאליות כאמור. כמו כן, מר גדעון המבורגר זכאי להפרשות לקרן השתלמות בגין המשכורת (7.5% מהמשכורת על חשבון המעסיק ו-2.5% על חשבון העובד). מר גדעון המבורגר זכאי ל-13 ימי הבראה בשנה. מר גדעון המבורגר זכאי לחופשה בת 22 ימי עבודה בשנה. ימי חופשה שלא נוצלו, לרבות בגין תקופת העסקתו של מר גדעון המבורגר החל ממועד העסקתו בחברה, ייצברו וייפדו בתום העסקתו בחברה. מר גדעון המבורגר זכאי ל-30 ימי מחלה בשנה, וכן יהיה זכאי לצבור ימים אלו, אולם הוא לא יהיה זכאי לפדותם במועד סיום העסקתו בחברה. מר גדעון המבורגר אינו זכאי להשתתף בתכניות להענקת אופציות על ידי החברה. בנוסף, מובהר, כי מר גדעון המבורגר אינו זכאי לתגמול נוסף בגין כהונתו כדירקטור בחברות הקבוצה. למר גדעון המבורגר הוענק כתב שיפוי, במסגרת החלטות החברה כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של החברה בחודש יולי שנת 2006 והוא כלול בביטוח נושאי המשרה ודירקטורים אשר החברה עורכת, בתנאים זהים ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה של החברה.

המענק השנתי: מר גדעון המבורגר אינו זכאי למענק שנתי.

תנאי סיום העסקה: עם סיום יחסי עובד-מעביד מכל סיבה שהיא, יהא מר גדעון המבורגר זכאי לפיצויים בגובה הפיצויים המגיעים על פי דין במקרה של פיטורים, בניכוי הסכומים שנצברו לטובת מר גדעון המבורגר בגין פיצויי פיטורים בקופות הגמל/ביטוח המנהלים וכן תועבר למר גדעון המבורגר הבעלות בקופות הגמל/ביטוח המנהלים אשר בהן נעשו ההפרשות כאמור לזכותו (להלן: "פיצויי פרישה"). מר גדעון המבורגר זכאי במועד סיום העסקתו בחברה לכפל פיצויי פרישה, דהיינו פיצויים בשיעור של 100% נוספים (מעבר לפיצויים המחויבים על פי דין). בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, תבוצע פריסה של חלק מהפיצויים הנוספים (מעבר ל-100%) (להלן: "מענק הפרישה"), אשר יצברו בתקופת העסקה שלאחר 31 בדצמבר 2016, בהתאם להוראות מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר הפריסה תיעשה כדלקמן: שליש מהסכום שנדחה ישולם 12 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר גדעון המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 42 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר גדעון המבורגר. סכומים שנדחו ישולמו במועדים הקבועים לעיל, בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים הבאים: (1) לא התגלו טעויות בחישוב סכום המענק וכן לא התגלה שהמענק ניתן בהתבסס על רמת סיכון שבדיעבד התברר שלא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של הגוף המוסדי או של כספי העמיתים; (2) בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו לפני מועד התשלום, הראל ביטוח עומדת בדרישות ההון החלות עליה; (3) הראל ביטוח הציגה רווח כולל בדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה (רבעוני או שנתי) בטרם מועד התשלום. לא התקיים איזה מבין שני התנאים האחרונים האמורים, יידחה התשלום עד המועד בו יתקיימו שני התנאים כאמור. מובהר, כי כאמור לעיל תקופת ההודעה המוקדמת תהא 30 יום בלבד. מר גדעון המבורגר לא יהיה זכאי לתקופת הסתגלות או לדמי הסתגלות כלשהם.

התחייבות לאי תחרות: מר גדעון המבורגר התחייב לאי תחרות בחברה ובעסקי החברה, לרבות באמצעות העסקה או מתן שירותים לתאגיד המתחרה בעסקי החברה, וזאת לתקופה בת 36 חודשים, מתום העסקתו בחברה.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

11. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה (המשך)

מר יואב מנור

יואב מנור מכהן בתפקידים בכירים בקבוצת הראל מאז היווסדה. מר יואב מנור מכהן בתפקידים הבאים בקבוצת הראל: יו"ר פעיל של דירקטוריון הראל המשמר מחשבים בע"מ; חבר בדירקטוריון החברה; חבר בדירקטוריון הראל ביטוח; חבר דירקטוריון הראל פיננסיים אחזקות בע"מ; חבר דירקטוריון הראל מימון והנפקות ודירקטור בחברות נוספות בקבוצה. מר יואב מנור מכהן בחברה ובחברות הבנות שלה במשרה מלאה, ואינו עוסק בתפקידים עסקיים אחרים מעבר לתפקידיו בקבוצת הראל.

שכרו של מר יואב מנור: בגין כהונתו של מר יואב מנור בחברה, הוא זכאי, נכון למועד דוח זה ועל פי תנאי העסקתו שאושרו באסיפה הכללית של החברה מיום 12 באוקטובר 2023, למשכורת חודשית בסך של כ- 127,000 ש"ח (סך של 136,909 ש"ח נכון למועד זה). המשכורת החודשית צמודה למדד המחירים לצרכן ומעודכנת בהתאם לגובה עליית המדד אחת לשנה בגין שכר ינואר בכל שנה.

תנאים נלווים: מר יואב מנור זכאי על חשבון החברה לרכב בעלות של עד 650,000 ש"ח, צמוד למדד דצמבר 2011 (סך של 735,669 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022). ככל שיבחר לרכוש רכב בעלות גבוהה יותר, יישא מר יואב מנור ביתרת העלות. מר יואב מנור אינו זכאי לגילום מלא של עלות החזקת רכבו. החברה מפרישה בגין המשכורת החודשית הפרשות סוציאליות כמקובל לתגמולים, פיצויים ואובדן כושר עבודה או משלמת, בהתאם לבחירתו, את שווי ההפרשות הסוציאליות כאמור. כמו כן, מר יואב מנור זכאי להפרשות לקרן השתלמות בגין המשכורת (7.5% מהמשכורת על חשבון המעסיק ו- 2.5% על חשבון העובד). מר יואב מנור זכאי ל-13 ימי הבראה בשנה. מר יואב מנור זכאי לחופשה בת 22 ימי עבודה בשנה. ימי חופשה שלא נוצלו, לרבות בגין תקופת העסקתו של מר יואב מנור החל ממועד העסקתו בחברה, ייצברו וייפדו בתום העסקתו בחברה. מר יואב מנור זכאי ל-30 ימי מחלה בשנה, וכן יהיה זכאי לצבור ימים אלו, אולם הוא לא יהיה זכאי לפדותם במועד סיום העסקתו בחברה. מר יואב מנור לא יהיה זכאי להשתתף בתכניות להענקת אופציות על ידי החברה. בנוסף, מובהר, כי מר יואב מנור לא יהא זכאי לתגמול נוסף בגין כהונתו כדירקטור בחברות הקבוצה. למר יואב מנור הוענק כתב שיפוי, במסגרת החלטות החברה כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של החברה בחודש יולי שנת 2006 והוא כלול בביטוח נושאי המשרה ודירקטורים אשר החברה עורכת, בתנאים זהים ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה של החברה.

המענק השנתי: מר יואב מנור אינו זכאי למענק השנתי.

תנאי סיום העסקה: עם סיום יחסי עובד-מעביד מכל סיבה שהיא, יהא מר יואב מנור זכאי לפיצויים בגובה הפיצויים המגיעים על פי דין במקרה של פיטורים, בניכוי הסכומים שנצברו לטובת מר יואב מנור בגין פיצויי פיטורים בקופות הגמל/ביטוח המנהלים וכן תועבר למר יואב מנור הבעלות בקופות הגמל/ביטוח המנהלים אשר בהן נעשו ההפרשות כאמור לזכותו (להלן: "פיצויי פרישה"). מר יואב מנור זכאי במועד סיום העסקתו בחברה לכפל פיצויי פרישה, דהיינו פיצויים בשיעור של 100% נוספים (מעבר לפיצויים המחויבים על פי דין). בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, תבוצע פרישה של חלק מהפיצויים הנוספים (מעבר ל-100%) (להלן: "מענק הפרישה"), אשר יצברו בתקופת העסקה שלאחר 31 בדצמבר 2016, בהתאם להוראות מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר הפרישה תיעשה כדלקמן: שליש מהסכום שנדחה ישולם 12 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יואב מנור; שליש מהסכום שנדחה ישולם 24 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יואב מנור; שליש מהסכום שנדחה ישולם 42 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יואב מנור. סכומים שנדחו ישולמו במועדים הקבועים לעיל, בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים הבאים: (1) לא התגלו טעויות בחישוב סכום המענק וכן לא התגלה שהמענק ניתן בהתבסס על רמת סיכון שבדיעבד התברר שלא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של הגוף המוסדי או של כספי העמיתים; (2) בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו לפני מועד התשלום, הראל ביטוח עומדת בדרישות ההון החלות עליה; (3) הראל ביטוח הציגה רווח כולל בדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה (רבעוני או שנתי) בטרם מועד התשלום. לא התקיים איזה מבין שני התנאים האחרונים האמורים, יידחה התשלום עד המועד בו יתקיימו שני התנאים כאמור. מובהר, כי כאמור לעיל תקופת ההודעה המוקדמת תהא 30 יום בלבד. מר יואב מנור לא יהיה זכאי לתקופת הסתגלות או לדמי הסתגלות כלשהם.

התחייבות לאי תחרות: מר יואב מנור התחייב לאי תחרות בחברה ובעסקי החברה, לרבות באמצעות העסקה או מתן שירותים לתאגיד המתחרה בעסקי החברה, וזאת לתקופה בת 36 חודשים, מתום העסקתו בחברה.

12. פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

ביום 14 בנובמבר 2023, אישרו ועדת התגמול של החברה וכן דירקטוריון החברה, בהתאמה, התקשרות החברה עם החברה הבת - הראל ביטוח, החל מיום 31 באוקטובר 2023 למשך שנה, בהסכם לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בחברה. וביתר החברות בקבוצת הראל, ובהם מי שעשוי להיחשב כבעל שליטה בחברה, כך שסכום הביטוח יעמוד על 220 מיליוני דולר ארה"ב עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי כאמור וגובה ההשתתפות העצמית הינם בהתאם לתנאי השוק, ונקבעים בהתאם להצעות שקיבלה הראל ביטוח ממבטחי משנה. העלות כאמור אינה מהותית לחברה.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

13. סיום כהונה צפוי של מנכ"ל החברה, מר מישל סיבוני

ביום 27 בנובמבר 2023 הודיע מר מישל סיבוני, מנכ"ל החברה ויו"ר דירקטוריון הראל ביטוח, על רצונו לסיים את תפקידו כאמור וזאת לאחר למעלה מ-30 שנות עבודה בקבוצת הראל. פרישתו מתפקידו כאמור תיכנס לתוקפה במועד שיסוכם בין הצדדים. מר סיבוני, ימשיך לכהן כדירקטור בהראל ביטוח וכיו"ר דירקטוריון המצפן, חברה בת העוסקת באשראי לעסקים בינוניים. בהמשך להודעתו של מר סיבוני כאמור, דירקטוריון הראל השקעות אישר את מינויו של מר ניר כהן, המכהן כמנכ"ל הראל ביטוח, גם לתפקיד מנכ"ל הראל השקעות. מינויו של מר כהן יכנס לתוקף במועד בו מר סיבוני יסיים את כהונתו.

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

נספחים לתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בקבוצה

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

סך הכל	נכסים לא סחירים הנמדדים בעלות מופחתת		זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח			
8,771	-		8,306	465	נכסי חוב סחירים (1א)
22,471	16,572		-	5,899	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
2,260	-		1,843	417	מניות (2א)
4,495	-		3,995	500	אחרות (3א)
37,997	16,572		14,144	7,281	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

סך הכל	נכסים לא סחירים הנמדדים בעלות מופחתת		מוחזקים לפידיון	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח				
11,298	-		15	11,268	15	נכסי חוב סחירים (1א)
19,051	14,430		-	-	4,621	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
2,071	-		-	1,831	240	מניות (2א)
3,941	-		-	3,537	404	אחרות (3א)
36,361	14,430		15	16,636	5,280	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

סך הכל	נכסים לא סחירים הנמדדים בעלות מופחתת		זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח			
11,142	-		11,136	6	נכסי חוב סחירים (1א)
19,999	15,368		-	4,631	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
1,814	-		1,721	93	מניות (2א)
3,999	-		3,652	347	אחרות (3א)
36,954	15,368		16,509	5,077	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ברמת הדוחות המאוחדים של החברה ראו באור 6, "מכשירים פיננסיים"

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בקבוצה (המשך)

1.1. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,873	6,824	6,064	6,333	6,343	5,346
5,194	5,297	3,751	4,809	4,955	3,425
12,067	12,121	9,815	11,142	11,298	8,771
			-	-	-

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

2.2. מניות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
93	240	308	93	240	308
1,030	1,043	1,105	1,144	1,264	1,270
1,123	1,283	1,413	1,237	1,504	1,578
-	-	96	-	-	109
377	366	353	577	567	573
1,500	1,649	1,862	1,814	2,071	2,260
			137	103	185

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת ההכרה לראשונה

זמינות למכירה

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

מניות שאינן סחירות זמינות למכירה

סך כל המניות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

3.3. השקעות פיננסיות אחרות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
449	540	366	461	549	407
2,356	2,202	2,724	3,538	3,392	4,088
2,805	2,742	3,090	3,999	3,941	4,495
			196	189	200
			325	413	367

השקעות פיננסיות סחירות

השקעות פיננסיות שאינן סחירות

סך כל ההשקעות הפיננסיות

האחרות ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

מכשירים נגזרים המוצגים בהתחייבויות פיננסיות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

**נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה עצמה**

ליום 30 בספטמבר 2023

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד

בעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970 של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה"), ליום 30 בספטמבר 2023 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר ההשקעות בהן הסתכמו לסך של כ- 719 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2023 ואשר הרווח מחברות מוחזקות אלה הסתכם לסך של כ- 55 מיליוני ש"ח וכ- 17 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות נסקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזההים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 בנובמבר, 2023

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על המצב הכספי ליום

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2022	2022	2023	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
2	2	2	2	נכסים
				נכסים בלתי מוחשיים
21	21	19	19	רכוש קבוע
6,098	6,712	5,917	5,917	השקעות בחברות מוחזקות
881	877	673	673	הלוואות לחברות מוחזקות
29	28	34	34	נדל"ן להשקעה
929	45	71	71	חייבים ויתרות חובה
26	25	26	26	נכסים בשל הטבות לעובדים
				השקעות פיננסיות אחרות
630	642	-	-	נכסי חוב סחירים
13	14	84	84	נכסי חוב שאינם סחירים
183	186	104	104	מניות
133	162	30	30	אחרות
959	1,004	218	218	סך השקעות פיננסיות אחרות
175	147	3,167	3,167	מזומנים ושווי מזומנים
9,120	8,861	10,127	10,127	סך כל הנכסים
				הון
359	359	359	359	הון מניות ופרמיה על מניות
(237)	(218)	(277)	(277)	מניות באוצר
389	487	616	616	קרנות הון
7,824	7,537	8,014	8,014	עודפים
8,335	8,165	8,712	8,712	סך כל ההון
				התחייבויות
5	6	8	8	התחייבויות בגין מסים נדחים
38	38	41	41	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
153	42	45	45	זכאים ויתרות זכות
2	7	12	12	התחייבויות מסים שוטפים
587	603	1,309	1,309	התחייבויות פיננסיות
785	696	1,415	1,415	סך כל ההתחייבויות
9,120	8,861	10,127	10,127	סך כל ההתחייבויות וההון

אריק פרץ
מנהל הכספים

מישל סיבוני
מנהל כללי

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 27 בנובמבר 2023

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח וההפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2022	2023	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
35	16	36	29	80
140	37	41	108	110
175	53	77	137	190
45	11	12	34	37
14	4	13	11	23
59	15	25	45	60
823	54	262	454	105
939	92	314	546	235
33	7	13	24	31
906	85	301	522	204

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול

סך כל ההכנסות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות
חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות

רווח לפני מסים על ההכנסה
מסים על ההכנסה

רווח לתקופה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2022	2023	2022	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
906	85	301	522	204	רווח לתקופה
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר
					ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל
					הועברו או יועברו לרווח והפסד
(73)	(24)	-	(64)	-	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(4)	(4)	-	(7)	-	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
8	5	-	9	-	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
11	(5)	2	8	-	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים אחרים של הפסד כולל אחר
-	-	-	(2)	(1)	חלק הקבוצה ברווח (בהפסד) כולל של חברות מוחזקות
(962)	(313)	(33)	(861)	142	הטבת מס המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
16	6	-	15	-	
(1,004)	(335)	(31)	(902)	141	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
					פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
20	1	1	21	53	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע בשימוש עצמי בחברות מוחזקות
1	-	-	-	(1)	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת
21	1	1	21	52	רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(983)	(334)	(30)	(881)	193	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה, נטו ממס
(77)	(249)	271	(359)	397	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)								
8,335	7,824	339	(49)	(237)	31	(154)	222	359
-	(18)	-	-	-	-	-	18	-
8,335	7,806	339	(49)	(237)	31	(154)	240	359
ההפסד הכולל לתקופה								
204	204	-	-	-	-	-	-	-
193	4	38	-	-	-	65	86	-
397	208	38	-	-	-	65	86	-
סך כל הרווח הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
20	-	-	-	-	20	-	-	-
(40)	-	-	-	(40)	-	-	-	-
8,712	8,014	377	(49)	(277)	51	(89)	326	359
יתרה ליום 30 בספטמבר 2023								

*ראו באור 1ג' בדבר יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים. בהתאם לשיטת המעבר שנבחרה, מספרי השוואה לא הוצגו מחדש

המידע הנוסף המצורף לתמצית המידע הכספי הנפרד ביניים מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)								
8,444	7,712	376	(49)	(267)	44	(111)	380	359
יתרה ליום 1 ביולי 2023								
הרווח (ההפסד) הכולל								
301	301	-	-	-	-	-	-	-
רווח לתקופה								
(30)	1	1	-	-	-	22	(54)	-
רווח (הפסד) כולל אחר								
271	302	1	-	-	-	22	(54)	-
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
7	-	-	-	-	7	-	-	-
תשלום מבוסס מניות								
(10)	-	-	-	(10)	-	-	-	-
רכישת מניות באוצר								
8,712	8,014	377	(49)	(277)	51	(89)	326	359
יתרה ליום 30 בספטמבר 2023								

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)								
8,861	7,292	321	(49)	(163)	6	(252)	1,347	359
יתרה ליום 1 בינואר 2022								
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
522	522	-	-	-	-	-	-	-
(881)	23	18	-	-	-	85	(1,007)	-
(359)	545	18	-	-	-	85	(1,007)	-
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
(300)	(300)	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	18	-	-	-
(55)	-	-	-	(55)	-	-	-	-
8,165	7,537	339	(49)	(218)	24	(167)	340	359
יתרה ליום 30 בספטמבר 2022								

סך הכל	יתרת עודפים	קדן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קדן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קדן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קדן תרגום של פעילויות חוץ	קדן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)								
8,428	7,446	338	(49)	(199)	19	(167)	681	359
יתרה ליום 1 ביולי 2022								
הרווח (ההפסד) הכולל								
85	85	-	-	-	-	-	-	-
רווח לתקופה								
(334)	6	1	-	-	-	-	(341)	-
רווח (הפסד) כולל אחר								
(249)	91	1	-	-	-	-	(341)	-
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
5	-	-	-	-	5	-	-	-
תשלום מבוסס מניות								
(19)	-	-	-	(19)	-	-	-	-
רכישת מניות באוצר								
8,165	7,537	339	(49)	(218)	24	(167)	340	359
יתרה ליום 30 בספטמבר 2022								

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
8,861	7,292	321	(49)	(163)	6	(252)	1,347	359
906	906	-	-	-	-	-	-	-
(983)	26	18	-	-	-	98	(1,125)	-
(77)	932	18	-	-	-	98	(1,125)	-
(400)	(400)	-	-	-	-	-	-	-
25	-	-	-	-	25	-	-	-
(74)	-	-	-	(74)	-	-	-	-
8,335	7,824	339	(49)	(237)	31	(154)	222	359

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2022

הרווח (ההפסד) הכולל לשנה

רווח לשנה

רווח (הפסד) כולל אחר

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה

עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון

דיבידנדים שהוכרזו

תשלום מבוסס מניות

רכישת מניות באוצר

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
	2022	2023	2022	2023		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
144	33	52	100	82	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(33)	(7)	(8)	(19)	(18)		לפני מסים על ההכנסה
111	26	44	81	64		מסים ששולמו
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
(72)	(32)	-	(42)	(16)		תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
20	-	-	-	-		השקעה בחברות מוחזקות
(1)	(1)	-	(1)	-		תמורה מממוש השקעה בחברה
1	1	-	1	-		מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
317	5	510	314	1,017		השקעה ברכוש קבוע
70	40	(31)	43	1,138		תמורה מממוש רכוש קבוע
40	13	2	42	220		דיבידנדים מחברות מוחזקות*
375	26	481	357	2,359		השקעות פיננסיות, נטו
						פרעון (מתן) הלוואות ושטרי הון שניתנו לחברות מוחזקות, נטו
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה
(400)	-	-	(400)	(100)		תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(9)	-	-	(9)	(55)		דיבידנד לבעלי החברה
(27)	(14)	(14)	(27)	(27)		פרעון כתבי התחייבות
(3)	-	-	(2)	(2)		פרעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
(74)	(19)	(10)	(55)	(40)		פרעון התחייבויות חכירה
-	-	-	-	793		רכישה עצמית של מניות החברה על ידי החברה
(513)	(33)	(24)	(493)	569		תמורה בגין הנפקת כתבי התחייבות, נטו
(27)	19	501	(55)	2,992		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
202	128	2,666	202	175		עליה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
175	147	3,167	147	3,167		יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
						יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

* בנוסף, בתקופת הדוח קיבלה החברה דיבידנד בניירות ערך בסך של 399 מיליוני ש"ח (סך של 380 מיליוני ש"ח בשנת 2022)

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2022	2023	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
906	85	301	522	204
(823)	(54)	(262)	(454)	(105)
17	(4)	9	12	4
(3)	-	(1)	(2)	(5)
(18)	(4)	1	(15)	(7)
33	7	13	24	31
3	1	-	3	2
22	3	(15)	6	(42)
7	(1)	6	3	(3)
-	-	-	1	3
(762)	(52)	(249)	(422)	(122)
144	33	52	100	82

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
רווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים

חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות בשיטת השווי המאזני הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה הוצאות (הכנסות) מימון, נטו מסים על ההכנסה פחת והפחתות

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים

חייבים ויתרות חובה זכאים ויתרות זכות התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות שוטפת

סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות שוטפת

באור 1 - אופן עריכת הנתונים הכספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה המיוחסים לחברה עצמה

א. כללי

להלן תמצית נתונים כספיים מתוך תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2023 (להלן: "תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים") המפורסמים במסגרת הדוחות התקופתיים, המיוחסים לחברה עצמה (להלן: "תמצית מידע כספי נפרד ביניים"), אשר מוצגים בהתאם להוראות תקנה 38ד' (להלן: "התקנה") והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התוספת העשירית") בעניין תמצית המידע הכספי הנפרד ביניים של התאגיד. יש לקרוא את תמצית מידע כספי נפרד ביניים זה ביחד עם המידע הכספי הנפרד של החברה ליום 31 בדצמבר 2022 וביחד עם תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

ב. הגדרות

- החברה
חברות
מאוחדות/
חברות בנות
- החברה
חברות, לרבות שותפויות, שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
- חברות מאוחדות וחברות, לרבות שותפויות, שהשקעת החברה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין,
מוחזקות
- תאריך הדוח על המצב הכספי.

ג. אופן עריכת הנתונים הכספיים

תמצית המידע הכספי הנפרד ביניים נערכה בהתאם למדיניות החשבונאית המפורטת בבאור 2 למידע הכספי הנפרד של החברה ליום 31 בדצמבר 2022.

בהמשך למפורט בבאור 3א' לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, החל מיום 1 בינואר 2023 החברה מיישמת בתמצית המידע הכספי הנפרד ביניים את תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים (להלן: "IFRS 9" או "התקן") במקום את הוראות תקן חשבונאות בינלאומי IAS 39, מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה (להלן: "IAS 39").

החברה בחרה ליישם לראשונה את IFRS 9 כאמור לעיל, החל ממועד היישום לראשונה ללא תיקון של מספרי השוואה ותוך התאמת יתרת העודפים ומרכיבים אחרים של ההון למועד היישום לראשונה. השפעות המעבר ל-IFRS 9 על יתרות הפתיחה של העודפים ומרכיבים אחרים של ההון הינן מיון של יתרת קרן ההון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ליום 1 בינואר 2023 בסך של כ-24 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-18 מיליוני ש"ח לאחר מס) ליתרת העודפים.

באשר לשינויים במדיניות החשבונאית בתמצית המידע הכספי הנפרד ביניים בעקבות היישום לראשונה של IFRS 9, ראו באור 3א' לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים.

באור 2 - קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

1. במהלך תקופת הדוח פרעה הראל קרנות נאמנות בע"מ, חברה בת של הראל פיננסיים, חברה בבעלות מלאה של החברה, פירעון חלקי של שטר הון בסך 27 מיליוני ש"ח. הפירעון נעשה ממקורותיה העצמאיים של הראל קרנות נאמנות בע"מ.
2. במהלך תקופת הדוח פרעה הראל פיננסיים, חברה בבעלות מלאה של החברה, פירעון חלקי של שטר הון בסך 3 מיליוני ש"ח. הפירעון נעשה ממקורותיה העצמאיים של הראל פיננסיים.
3. בימים 4 בינואר 2023, 4 במאי 2023 ו-18 ביולי 2023, אישר דירקטוריון Harel UK חלוקות דיבידנדים בסך של 302 אלפי דולר, 378 אלפי דולר ו-321 אלפי דולר, בהתאמה. הדיבידנדים שולמו בימים 4 בינואר 2023, 5 במאי 2023 ו-10 באוגוסט 2023, בהתאמה.
4. ביום 5 במאי 2023, פרעה הראל פנסיה וגמל בע"מ הלוואה לחברה בפירעון מוקדם בסך של 192 מיליוני ש"ח.
5. לעניין חלוקת דיבידנד על ידי החזקות במשכנתאות בע"מ, ראו באור 8 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
6. לעניין חלוקת דיבידנד על ידי הראל ביטוח, ראו באור 8 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 3 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. לעניין אשרור דירוג החברה ואגרות חוב סדרה א' של החברה על-ידי מידרוג, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
2. לעניין התקשרות בעסקה לרכישת ישראלכרט בע"מ, ראו באור 9 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
3. לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרה א') של החברה על דרך של הרחבת סדרה, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
4. לעניין התקשרות לנטילת אשראי בנקאי במסגרת היערכות החברה למימון עסקת ישראלכרט, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
5. לעניין פדיון חלקי של אגרות חוב (סדרה א') של החברה, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
6. לעניין פרסום תשקיף מדף על-ידי החברה, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
7. לעניין הנפקת כתבי אופציה למנכ"ל הראל ביטוח, ראו באור 9 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
8. לעניין רכישה עצמית של מניות, ראו באור 9 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
9. לעניין תשלום מבוסס מניות, ראו באור 9 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 4 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. לעניין מלחמת "חרבות ברזל" והשפעותיה, ראו באור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
2. לעניין עדכון מדיניות התגמול של החברה, ראו באור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
3. לעניין עדכון למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, ראו באור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
4. לעניין אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה, ראו באור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
5. לעניין תשלום מבוסס מניות, ראו באור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
6. לעניין זימון אסיפה כללית מיוחדת של החברה, ראו באור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 4 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

7. לעניין סיום כהונה צפוי של מנכ"ל החברה, מר מישל סיבוני ואישור מינויו של מר ניר כהן, המכהן כמנכ"ל הראל ביטוח, גם לתפקיד מנכ"ל הראל השקעות, ראו באור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

**דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית
על הדיווח הכספי ועל הגילוי**

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לפי תקנה 38ג(א):
ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

- א. מר מישל סיבוני – מנכ"ל התאגיד, יו"ר דירקטוריון הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ב. מר אריק פרץ – סמנכ"ל הכספים של התאגיד, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים ומשאבים של הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ג. מר גלעד שפירא – יועץ משפטי של התאגיד ושל חברות בקבוצה, משנה למנכ"ל בהראל חברה לביטוח בע"מ.
- ד. מר סמי בבקוב – סמנכ"ל בתאגיד ומנהל תחום ההשקעות בקבוצה, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות בהראל חברה לביטוח בע"מ.
- ה. גבי אסנת מנור זיסמן – מבקרת הפנים של התאגיד ושל חברות בקבוצה, משנה למנכ"ל בהראל חברה לביטוח בע"מ.
- ו. מר ניר כהן- מנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ז. גבי חגית ציטיאט לויך – מנכ"לית הראל פיננסיים אחזקות בע"מ.
- ח. מר תומר גולדברג - מנהל השקעות אסטרטגיות ואלטרנטיביות בתאגיד.

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקרות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקרות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישת הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים אשר חלות עליהם הוראות הממונה על אגף שוק הון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את ההוראות האלה:

- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 חוזר מנובמבר 2010 "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים";
- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-6 חוזר מנובמבר 2010 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי - תיקון" (תיקון לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-10);
- חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10, חוזר מיוני 2009 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי".

בדוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח הרבעוני לתקופה שנתיימה ביום 30 ביוני 2023 (להלן - הדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון), נמצאה הבקרה הפנימית כאפקטיבית.

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון וההנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית, כפי שנמצאה בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על האמור בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרה

אני, מישל סיבוני, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוח הרבעוני של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון השלישי של שנת 2023 (להלן - הדוחות);

2. לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

א. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -

ב. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

הצהרה

אני, אריק פרץ, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ואת המידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון השלישי של שנת 2023 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");
 2. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
 3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
 4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
 5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:
 - א. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
 - ב. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
 - ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתי את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.